POLIROM

Georges
SIMENON

Maigret la New York

Maigret

virtual project

Maigret

Georges Simenon, *Maigret à New York*

© 1947 Georges Simenon Limited, a Chorion company.
All rights reserved.

© 2004 by Editura POLIROM, pentru prezenta traducere

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33, O.P. 37;
P.O. BOX 1-728, 030174

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:

SIMENON, GEORGES

Maigret la New York / Georges Simenon;
trad. de Nicolae Constantinescu – Iaşi: Polirom, 2004

ISBN 973-681-743-1

I. Constantinescu, Nicolae (trad.)

821.133.1(493)-31=135.1

Printed in ROMANIA

Georges
SIMENON

Maigret la New York

Traducere de Nicolae Constantinescu

www.virtual-project.eu

POLIROM
2004

I

Vaporul trebuie să fi ajuns la controlul sanitar pe la patru dimineața, iar cei mai mulți dintre pasageri dormeau. Cîțiva se treziseră pe jumătate auzind vacarmul făcut de ancoră, dar foarte puțini dintre ei, deși își puseseră în gînd să o facă, avuseseră curajul să urce pe punte ca să contemple luminile New York-ului.

Ultimele ore ale călătoriei fuseseră cele mai grele. Chiar și acum, în estuar, la cîteva ancabluri de Statuia Libertății, o hulă puternică legăna nava... Ploua. Cădea o burniță rece, era o umiditate care impregna totul, făcînd să lucească balustradele și pereții metalici, iar punțile să devină întunecate și alunecoase.

În momentul opririi motoarelor, Maigret își pusese pardesiul gros peste pijama și urcase pe punte, unde cîteva umbre umblau de colo-colo cu pași mari, în zigzag, și le vedeai cînd foarte sus deasupra ta, cînd foarte jos, dedesubt, din cauza tangajului.

În timp ce își fuma pipa, privise luminile, precum și alte ambarcațiuni care așteptau sosirea sanitarilor și vameșilor.

Nu-l zărise pe Jean Maura. Trecuse prin fața cabinei sale, unde lumina nu era stinsă, și fusese gata să bată la ușă. La ce bun? Se întorsese în cabină ca să se bărbierească. Băuse – avea să-și amintească de asta, așa cum îți amintești de detalii fără importanță –, trăsese un gît din sticla de rachiu de drojdie pe care doamna Maigret i-o strecurase în bagaje.

Ce se întîmplase după aceea? Era prima sa călătorie cu vaporul în America, la cincizeci și șase de ani, și era foarte mirat că nu se simțea îmboldit de curiozitate, că rămînea insensibil în fața priveliștii pitorești.

Nava prindea viață. Auzeai stewarzii trăgînd bagajele pe coridoare și pasagerii sunînd unul după altul.

După ce termină cu bărbieritul, urcă din nou pe punte, și burnița sub formă de ceață începea să devină lăptoasă, iar luminile păleau în Manhattan, care îi apărea ca un fel de piramidă din beton.

— Sînteți supărat pe mine, domnule comisar?

Tînărul Maura se apropiase de Maigret fără ca acesta să-i audă pașii. Era palid, dar, în

dimineaţa aceea, pe punte, toţi erau traşi la faţă şi aveau ochii obosiţi.

— Pentru ce?

— Ştiţi bine... Eram prea nervos, prea încordat... Şi atunci, cînd oamenii aceia m-au invitat să beau cu ei...

Toţi pasagerii băuseră prea mult. Era ultima seară. Barul urma să se închidă şi mai ales americanii voiau să profite de ultimele băuturi franţuzeşti.

Numai că Jean Maura abia avea nouăsprezece ani. Trecuse printr-o perioadă lungă de tensiune nervoasă şi se îmbătase repede, se comportase dezagreabil, cînd plîngînd, cînd ameninţînd.

În cele din urmă, pe la două dimineaţa, Maigret îl dusese la culcare. Fusese nevoit să-l ducă cu forţa în cabina lui, unde băiatul protestase, se supărase pe el şi îi strigase:

— Dacă sînteţi vestitul comisar Maigret, asta nu înseamnă că puteţi să vă purtaţi cu mine cum v-aţi purta cu un copil! Un singur om, auziţi, un singur om pe lume are dreptul să-mi dea ordine: tatăl meu...

Acum se ruşina de purtarea lui, îi era rău, iar Maigret se văzu obligat să-i alunge stinghereala, punîndu-i mîna lui grea pe umăr.

— Asta, dragul meu, mi s-a întîmplat şi mie înaintea ta...

— Am fost răutăcios, nedrept... Înţelegeţi, mă gîndeam tot timpul numai la tata...

— Sigur că da...

— Mă bucur foarte mult că voi ajunge la el, că ştiu că n-a păţit nimic rău...

Maigret îşi fuma pipa în ploaia măruntă şi privea un vas cenuşiu, pe care hula foarte puternică îl ridica şi îl lăsa să cadă, executînd manevre savante ca să acosteze în dreptul scării de bord. Nişte ofiţeri făceau adevărate acrobaţii ca să treacă la bordul pachebotului şi dispăreau în compartimentul căpitanului.

Se deschideau calele. Cabestanele funcţionau deja. Pe punte erau tot mai mulţi pasageri, iar unii dintre ei, în ciuda luminii slabe, se încăpăţînau să facă fotografii. Unii schimbau adrese, promiţîndu-şi să se revadă, să-şi scrie. Alţii, în saloane, completau declaraţiile vamale.

Angajaţii de la vamă plecară, vasul cenuşiu se depărtă, apoi sosiră două vedete, cu angajaţii de la imigraţie, poliţiştii şi sanitarii. În acelaşi timp, în sala de mese era servit micul dejun.

În ce moment îl pierduse Maigret din vedere pe Jean Maura? Asta i-a fost cel mai greu să-şi amintească mai tîrziu. Se dusese să bea o ceaşcă

de cafea, apoi împărţise bacşişurile. Dăduse mîna cu oameni pe care abia dacă îi cunoscuse. După care aşteptase la coadă în salonul de clasa întîi, unde un medic îi pipăise braţul şi se uitase la limba lui, în timp ce alţi funcţionari îi examinau actele.

La un moment dat, pe punte s-a iscat o busculadă. Cineva îi spuse că erau jurnaliştii, care urcaseră la bord şi fotografiau un ministru european şi o vedetă de cinema.

Un detaliu îi stîrni amuzamentul. Unul dintre jurnalişti, care examina împreună cu comisarul de bord lista pasagerilor, zise (cel puţin aşa i se păruse, căci cunoştinţele lui în materie de limbă engleză se limitau la cele dobîndite în şcoală):

— Ia uite! Are acelaşi nume ca faimosul comisar de la Poliţia Judiciară!

Unde era Maura în acel moment? Nava, trasă de două remorchere, înaintase spre Statuia Libertăţii, pe care pasagerii o contemplau sprijiniţi cu coatele de balustradă.

Ambarcaţiuni mici şi maronii, înţesate de lume ca vagoanele de metrou, treceau tot timpul foarte aproape de navă: oameni de la periferie, care locuiau în Jersey-City sau în Hoboken şi mergeau astfel la serviciu.

— Vă rog să poftiţi pe-aici, domnule Maigret!

Pachebotul era tras la cheiul companiei *French Line* şi pasagerii coborau în şir indian, preocupaţi să-şi recupereze bagajele în holul de la vamă.

Unde era Jean Maura? Îl căută. Apoi se văzu nevoit să coboare, pentru că fusese din nou chemat. Îşi zise că îl va găsi pe tînăr jos, cu bagajele amîndurora în faţă, pentru că aveau aceleaşi iniţiale.

Atmosfera nu avea nimic dramatic, nici urmă de nervozitate. Maigret păşea greoi, istovit de călătoria dificilă pe mare şi de sentimentul că greşise părăsindu-şi casa de la Meung-sur-Loire.

Era perfect conştient că nu acolo îi era locul! În astfel de momente, devenea de obicei nemulţumit, iar oroarea de gloată, de formalităţi, precum şi faptul că înţelegea cu greu ce i se spunea în engleză îi stricau din ce în ce mai mult dispoziţia.

Unde era Maura? Îl puneau să-şi scoată cheile, pe care avea mania să le caute la nesfîrşit prin toate buzunarele, ca apoi să le găsească exact în locul unde trebuiau neapărat să fie. Nu avea nimic de declarat, şi totuşi trebuia să despacheteze toate pacheţelele legate temeinic cu sfoară de doamna Maigret, care nu fusese niciodată obligată să treacă vama!

La sfîrşit, îl zări pe comisarul de bord.

— Nu l-aţi văzut pe tînărul Maura?

— În orice caz, nu mai e la bord... Nici aici nu-i... Vreţi să întreb?

Semăna cu un hol de gară, dar mai trepidant, cu hamali care te loveau cu valizele peste picioare. Maura era căutat peste tot.

— Trebuie să fi plecat, domnule Maigret. Probabil că a venit cineva să-l ia...

Cine să fi venit să-l ia, din moment ce nimeni nu fusese anunţat de sosirea lui?

Era obligat să se ţină după hamalul care înhăţase bagajele. Nu cunoştea monedele mici pe care i le dăduse barmanul şi nu ştia cît să dea bacşiş. Apoi se pomeni pur şi simplu împins într-un taxi galben.

— Hotelul *Saint Regis*..., repetă el de patru-cinci ori, pînă se făcu înţeles.

Ce prostie! Nu ar fi trebuit să se lase impresionat de acel puşti. Pentru că, la urma urmelor, era doar un puşti. Iar Maigret se întreba acum dacă domnul d'Hoquélus era mai serios decît tînărul Maura.

Ploua. Taxiul străbătea un cartier murdar, cu case atît de urîte încît îţi provocau o senzaţie de greaţă. Ăsta era New York-ul?

Cu zece zile... Nu, cu exact nouă zile înainte, Maigret şedea încă la locul său obişnuit, în cafeneaua *Cheval-Blanc* de la Meung. Şi acolo ploua. Pe malurile Loarei ploua la fel ca în America. Maigret juca belotă, pe la cinci seara.

Oare nu era un funcţionar la pensie? Nu se bucura din plin de acel loc retras şi de casa pe care o amenajase cu atîta dragoste? O casă cum îşi dorise toată viaţa, una dintre acele case de ţară unde miroase bine a fructe care se coc, a fîn cosit, a ceară de parchet, fără a mai pune la socoteală tocana care fierbe înăbuşit... Şi, Doamne, ce mai tocană ştia să facă doamna Maigret!

Din cînd în cînd, nişte prostănaci îl întrebau, schiţînd un zîmbet care îl înfuria:

— Nu te încearcă prea tare nostalgia, Maigret?

După ce ar fi fost nostalgic? După holurile mari şi reci ca gheaţa de la Poliţia Judiciară, după anchetele care nu se mai sfîrşeau, după zilele şi nopţile petrecute urmărind un ticălos oarecare?

Da! Era fericit. Nu citea nici măcar faptul divers, nici relatarea crimelor din ziare. Iar cînd Lucas venea să-l viziteze, Lucas care fusese, timp de cincisprezece ani, inspectorul

său preferat, era de la sine înţeles că nu trebuia să se facă nici cea mai mică aluzie la vechea lui îndeletnicire.

Juca belotă. Anunţa o terţă cu atu. Exact în acel moment, chelnerul îi spusese că era chemat la telefon, iar el se ridicase cu cărţile în mînă.

— Tu eşti, Maigret?

Era vocea soţiei sale. Căci soţia sa nu se putuse niciodată obişnui să-i spună altfel decît pe numele de familie.

— E aici cineva care a venit de la Paris ca să-ţi vorbească.

Şi se dusese, bineînţeles. În faţa casei staţiona o maşină model vechi, bine lustruită, cu un şofer în uniformă la volan. Maigret aruncase o privire în interior şi avusese impresia că zăreşte un bătrîn învelit cu un pled.

Intrase. Doamna Maigret, ca totdeauna în astfel de cazuri, îl aştepta la uşă.

Şi îi şoptise:

— E un tînăr... L-am poftit în salon... În maşina de-afară e un domn în vîrstă, poate tatăl lui... I-am spus să-l roage să intre, dar mi-a răspuns că nu e nevoie...

Şi uite-aşa, jucînd el liniştit cărţi, se lăsase prostească dus în America!

Mereu aceeaşi placă de început, cu aceeaşi nervozitate, cu mîini crispate şi priviri scurte cu coada ochiului.

— ...Cunosc majoritatea anchetelor dumneavoastră... Ştiu că sînteţi singurul om care... şi pe care... şi trilili şi tralala...

Oamenii au în mod invariabil convingerea că drama pe care o trăiesc este cea mai nemaipomenită din lume.

— Sînt doar un tînăr oarecare... Poate că mă veţi lua în rîs...

Şi toţi cred că vor fi luaţi peste picior, deoarece cazul lor este atît de deosebit, încît nimeni nu va putea să-l înţeleagă.

— Mă numesc Jean Maura... Sînt student la facultatea de drept... Tatăl meu este John Maura...

Şi ce dacă? Puştanul spusese asta ca şi cum întreg universul ar fi trebuit să-l cunoască pe John Maura.

— John Maura, de la New York.

Maigret mormăise, trăgînd din pipă.

— Ziarele scriu deseori despre el... E un om foarte bogat, foarte cunoscut în America, scuzaţi-mă că vă spun asta... Dar e necesar ca să puteţi înţelege...

Şi continuase cu o poveste complicată. Iar Maigret căsca, pentru că nu-l interesa cîtuşi de puţin, gîndindu-se tot la belota lui, în timp ce-şi turna maşinal un păhărel de rachiu de drojdie. O auzea pe doamna Maigret agitîndu-se prin bucătărie. Pisica se freca de picioarele lui. Îl zărea prin perdea pe bătrînul domn din maşină, care părea că moţăie.

— Ştiţi, relaţia dintre tata şi mine nu-i una ca oricare... Numai pe mine mă are pe lume... Numai eu contez... Afacerile nu-l împiedică să-mi trimită în fiecare săptămînă o scrisoare lungă... Şi în fiecare an, în vacanţă, petrecem două-trei luni împreună în Italia, în Grecia, Egipt, India... V-am adus ultimele lui scrisori ca să înţelegeţi... Să nu credeţi, pentru că sînt scrise la maşină, că le-a dictat cuiva... Tata obişnuieşte să-şi scrie singur scrisorile personale la o mică maşină de scris portabilă.

Scumpul meu...

Tonul era aproape cel folosit faţă de o femeie iubită. Tăticuţul din America voia să ştie totul despre fiul lui: cum o duce cu sănătatea, cum doarme, cu cine iese la plimbare, în ce toane e şi chiar ce visează. Se bucura că vor fi împreună în vacanţă. Unde vor merge anul acesta?

Era ceva foarte tandru, matern şi afectuos totodată.

— Aş vrea să vă conving că nu sînt un tînăr agitat, care îşi face fel de fel de idei... De vreo şase luni, se întîmplă ceva grav... Nu ştiu ce, dar am această certitudine... Se simte că tatălui meu îi este teamă, că nu mai e acelaşi, că este conştient de un pericol... De altfel, stilul lui de viaţă s-a schimbat brusc. În ultimele luni, a călătorit permanent, din Mexic în California, din California în Canada, într-un ritm atît de rapid, încît am impresia unui coşmar. Mi-am zis că n-o să mă credeţi... Am subliniat pasajul din scrisori în care vorbeşte despre viitor cu un fel de spaimă nemărturisită... Veţi vedea că unele cuvinte se repetă mereu, cuvinte pe care înainte nu le folosea niciodată: *Dacă s-ar întîmpla să fii singur... Dacă mi-ai simţi lipsa... Cînd vei fi singur... Cînd n-am să mai fiu cu tine...* Aceste cuvinte sînt din ce în ce mai frecvente, ca o obsesie, şi totuşi ştiu că tata are o sănătate de fier. I-am trimis o telegramă medicului său ca să mă liniştesc. Răspunsul lui a fost ironic. Mi-a scris că, dacă nu va avea vreun accident, tatăl meu va mai trăi treizeci de ani de aici înainte... Înţelegeţi?

Exact aşa spuneau toţi: *Înţelegeţi?*

— M-am dus la notarul meu, domnul d'Hoquélus, pe care îl cunoaşteţi probabil după marea lui reputaţie... E un om bătrîn, după cum ştiţi, un om cu multă experienţă... I-am arătat ultimele scrisori... Şi a fost aproape la fel de îngrijorat ca şi mine. Iar ieri mi-a mărturisit că tatăl meu i-a cerut să facă nişte operaţiuni inexplicabile. Domnul d'Hoquélus este reprezentantul tatălui meu în Franţa, omul lui de încredere... El era împuternicit să-mi dea toţi banii de care aveam nevoie... Numai că tatăl meu, în ultima vreme, i-a cerut să facă donaţii considerabile unor persoane în viaţă. Nu ca să mă dezmoştenească, vă spun sincer... Căci, prin acte legalizate, s-a convenit că aceste sume îmi vor fi înmînate mai tîrziu, în mod direct... De ce, din moment ce sînt singurul său moştenitor? Pentru că, nu-i aşa, se teme că averea lui nu va putea să-mi fie transmisă în mod normal... L-am adus cu mine pe domnul d'Hoquélus. E în maşină. Dacă vreţi să vorbiţi cu el...

Cum să nu fii impresionat de gravitatea bătrînului notar? Iar acesta vorbise aproape ca şi tînărul.

— Sînt convins, spusese el, cîntărindu-şi bine cuvintele, că în viaţa domnului Joachim Maura a avut loc un eveniment important.

— De ce-i spuneţi Joachim?

— Acesta este adevăratul său prenume. În Statele Unite l-a luat pe cel de John, care e mult mai obişnuit... Sînt şi eu convins că se simte ameninţat de o primejdie serioasă... Cînd Jean mi-a mărturisit intenţia de a se duce la tatăl său, n-am avut curajul să-l conving să nu plece, dar l-am sfătuit să-şi ia drept însoţitor o persoană cu experienţă...

— De ce nu vă duceţi dumneavoastră?

— Mai întîi, din cauza vîrstei... Apoi, din anumite motive pe care poate că le veţi înţelege mai tîrziu... Am convingerea că la New York este nevoie de cineva experimentat în treburile poliţiei... Adaug că instrucţiunile pe care le-am primit au fost totdeauna să-i dau lui Jean Maura toţi banii pe care ar putea să mi-i ceară şi că, în condiţiile actuale, nu pot decît să aprob dorinţa lui de a...

Discuţia durase două ceasuri, cu glas scăzut, iar domnul d'Hoquélus nu fusese insensibil la rachiul vechi oferit de Maigret. Din cînd în cînd, acesta o auzea pe soţia lui venind să asculte din spatele uşii, nu din curiozitate, ci ca să vadă dacă putea, în sfîrşit, să pună masa.

Cu cîtă stupoare îl privise cînd, după plecarea maşinii, Maigret îi spusese, în fond, nu prea mulţumit de el că se lăsase convins:

— Plec în America.

— Ce spui?

Iar acum, un taxi galben îl ducea pe străzi necunoscute, printr-o ploaie măruntă care făcea ca peisajul să fie mohorît.

De ce Jean Maura dispăruse exact în momentul cînd ajungeau la New York? Să fi întîlnit pe cineva? Sau, în graba de a-şi revedea tatăl, îşi lăsase baltă cu insolenţă tovarăşul de drum?

Străzile deveneau mai elegante. Maşina opri la colţul unui bulevard, despre care Maigret încă nu ştia că este faimoasa Fifth Avenue, şi un portar se apropie repede de el.

Altă încurcătură cînd să plătească şoferul cu o monedă necunoscută pentru el! Apoi intră în holul hotelului *Saint Regis* şi ajunse la biroul de recepţie, unde găsi, în sfîrşit, pe cineva cu care se putea înţelege în franceză.

— Aş vrea să vorbesc cu domnul John Maura.

— O clipă, vă rog...

— Puteţi să-mi spuneţi dacă fiul său a sosit?

— Nimeni n-a întrebat de domnul Maura în dimineaţa asta...

— E aici?

Cu o politeţe rece, recepţionerul îi răspunse, ridicînd receptorul unui telefon:

— Îl voi întreba pe secretarul său.

Apoi, la telefon:

— Alo... Domnul Mac Gill?... Aici *desk*-ul... O persoană vrea să-l întîlnească pe domnul Maura... Poftim?... Am să-l întreb... Vreţi să-mi spuneţi numele dumneavoastră, domnule?

— Maigret...

— Alo... Domnul Maigret... Bine... O clipă.

Apoi închise şi se adresă lui Maigret:

— Domnul Mac Gill mă roagă să vă spun că domnul Maura nu primeşte pe nimeni dacă nu are fixată o întîlnire... Dacă vreţi să-i scrieţi şi să lăsaţi adresa, are să vă răspundă negreşit.

— Fiţi amabil şi anunţaţi-l pe acest domn Mac Gill că am sosit din Franţa special ca să-l întîlnesc pe domnul Maura şi că am lucruri foarte importante să-i transmit.

— Îmi pare rău... Domnii s-ar supăra pe mine dacă i-aş deranja din nou... Dar, dacă binevoiţi să-i scrieţi două rînduri aici, în salon, voi pune un *groom* să ducă sus biletul dumneavoastră.

Maigret era furios. Era supărat mai mult pe el însuşi decît pe Mac Gill, pe care nu-l cunoştea, dar pe care începea deja să-l deteste.

Aşa cum detesta, în bloc şi din start, tot ce se afla în jurul lui, holul plin de ornamente aurite, comisionarii care îl priveau ironic, femeile drăguţe ce se învîrteau de colo-colo, bărbaţii prea siguri de ei care îl îmbrînceau fără să catadicsească să se scuze.

Domnule,

Tocmai am sosit din Franţa, însărcinat cu o misiune importantă de către fiul dumneavoastră şi domnul d'Hoquélus. Deoarece timpul meu este la fel de preţios ca al dumneavoastră, v-aş rămîne îndatorat dacă aţi binevoi să mă primiţi imediat.

Salutări,
Maigret.

Îl lăsară să aştepte un sfert de ceas într-un colţ şi, de furie, fumase pipă după pipă, deşi îşi dădea seama că nu era locul potrivit. În sfîrşit, comisionarul veni după el şi urcară amîndoi într-un ascensor, apoi îl conduse pe un culoar, ciocăni la o uşă şi îl părăsi.

— Intră!

De ce şi-l imaginase pe domnul Mac Gill ca pe un bărbat între două vîrste şi cu o mutră respingătoare? Era un tînăr înalt, bine făcut,

foarte elegant, care veni în întîmpinarea lui cu mîna întinsă.

— Scuzați-mă, domnule, dar domnul Maura este asaltat de atît de multe solicitări de tot felul, încît sîntem obligați să ridicăm un adevărat baraj în jurul lui. Spuneți că sosiți din Franța... Trebuie să înțeleg că sînteți... fostul..., mă rog...

— Da, fostul comisar Maigret.

— Luați loc, vă rog... O țigară de foi?

Pe o mobilă se găseau cîteva cutii cu havane. Se afla într-o încăpere mare. Era un salon, pe care un birou imens de acaju îl transforma, fără să-i confere totuși acest aspect, într-un cabinet de afaceri.

Maigret refuză havana și își umplu din nou pipa, privindu-și interlocutorul fără bunăvoință.

— Ne aduceți, după cum ați scris, vești de la domnul Jean?

— Dacă-mi dați voie, îi voi vorbi despre asta personal domnului Maura, cînd veți avea amabilitatea să mă poftiți la el.

Mac Gill zîmbi, arătîndu-și toți dinții, care erau foarte frumoși.

— Se vede bine, dragă domnule, că veniți din Europa. Altfel ați fi știut că John Maura este unul dintre oamenii cei mai ocupați din

New York, că, în acest moment, nici măcar nu ştiu unde se află şi, în sfîrşit, că sînt însărcinat cu toate afacerile lui, inclusiv cele personale... Puteţi aşadar să-mi vorbiţi fără reţinere şi să-mi spuneţi...

— Voi aştepta pînă cînd domnul Maura va binevoi să mă primească.

— Ar mai trebui să ştie şi despre ce este vorba.

— V-am spus, despre fiul său...

— Avînd în vedere calitatea dumneavoastră, trebuie să-mi închipui că acesta a făcut vreo prostie?

Maigret nici nu clipi, nu zise nimic, continuînd să-şi examineze cu răceală interlocutorul.

— Scuzaţi-mă că insist, domnule comisar... Presupun că, deşi v-aţi retras din activitate, după cum am aflat din ziare, vi se spune aşa în continuare... Scuzaţi-mă, spuneam, că trebuie să vă amintesc că aici sînteţi în Statele Unite, nu în Franţa, şi că minutele lui John Maura sînt preţioase... Jean este un băiat fermecător, poate puţin cam sensibil, dar mă întreb ce a putut să...

Maigret se ridică fără grabă şi îşi luă pălăria pe care o pusese pe covor, alături de scaun.

— Voi lua o cameră la acest hotel... Cînd domnul Maura va hotărî să mă primească...

— Va fi la New York abia peste vreo cincisprezece zile.

— Aţi putea să-mi spuneţi unde se află în acest moment?

— Mi-e greu. Se deplasează cu avionul şi alaltăieri se afla în Panama... Poate că astăzi a aterizat la Rio sau în Venezuela...

— Vă mulţumesc...

— Aveţi prieteni la New York, domnule comisar?

— Doar cîţiva şefi din poliţie, cu care mi s-a întîmplat să lucrez.

— Îmi daţi voie să vă invit la prînz?

— Cred că voi lua prînzul mai curînd cu unul dintre ei...

— Şi dacă aş insista?... Îmi pare rău pentru rolul pe care funcţia mă obligă să-l joc şi aş vrea să nu fiţi supărat pe mine... Sînt puţin mai mare decît Jean şi ţin foarte mult la el. Nu mi-aţi spus nici măcar ce face...

— Scuze... Mi-aţi putea spune de cît timp sînteţi secretarul particular al domnului Maura?

— Cam de şase luni... Adică de şase luni lucrăm împreună, dar îl cunosc de mult timp, ca să nu zic dintotdeauna...

Maigret auzi paşi în camera vecină. Mac Gill se schimbă brusc la faţă. Secretarul ascultă

neliniştit paşii care se apropiau, se uită la clanţa aurită a uşii dintre cele două încăperi, care se lăsa încet, apoi uşa se deschise.

— Vino o clipă, Jos...

O faţă slabă, nervoasă şi un păr încă blond, deşi presărat cu fire albe. O privire care se opri asupra lui Maigret, o frunte pe care apărură cute... Secretarul se repezi, dar noul venit deja se calmase şi intra în birou, privindu-l ţintă pe Maigret.

— Mi se pare..., începu el, ca atunci cînd ai impresia că recunoşti pe cineva şi încerci să-ţi aminteşti.

— Comisarul Maigret, de la Poliţia Judiciară... Mai exact, fostul comisar Maigret, deoarece m-am retras din activitate de un an de zile.

John Maura era mic de statură, sub înălţimea mijlocie, foarte slab, dar înzestrat, după toate aparenţele, cu o energie puţin obişnuită.

— Cu mine doriţi să vorbiţi?

Se întoarse spre Mac Gill, fără să aştepte răspunsul.

— Ce s-a întîmplat, Jos?

— Nu ştiu, şefule... Comisarul...

— Dacă nu aveţi nimic împotrivă, domnule Maura, aş vrea să vă vorbesc între patru ochi. Despre fiul dumneavoastră...

Dar nici un muşchi nu tresări pe faţa omului care scria scrisori atît de tandre.

— Puteţi vorbi de faţă cu secretarul meu.

— Foarte bine... Fiul dumneavoastră se află la New York.

Maigret nu-i scăpa din ochi pe cei doi bărbaţi. Se înşela? Avu impresia foarte clară că vestea îl impresiona neplăcut pe Mac Gill, în timp ce Maura rămînea nepăsător, exclamînd fără convingere:

— Ah!

— Nu vă miră?

— Probabil ştiţi că fiul meu este liber să facă ce doreşte...

— Şi nu vă surprinde, totuşi, că încă n-a venit să vă vadă?

— Din moment ce nu ştiu cînd a sosit...

— A sosit azi-dimineaţă, împreună cu mine...

— În acest caz, ar trebui să ştiţi...

— Tocmai că nu ştiu nimic. În îmbulzeala din timpul debarcării şi al formalităţilor, l-am pierdut din ochi... Ultima dată cînd l-am văzut şi i-am vorbit, vasul nostru era la inspecţia sanitară.

— Probabil că a întîlnit nişte prieteni.

Şi John Maura aprinse lent o havană lungă, marcată cu iniţialele sale.

— Îmi pare rău, domnule comisar, dar nu văd de ce sosirea fiului meu...

— Ar avea vreo legătură cu vizita mea?

— Cam la asta mă gîndeam şi eu. Sînt foarte ocupat în dimineaţa asta. Dacă îmi daţi voie, vă voi lăsa cu secretarul meu, căruia îi puteţi vorbi deschis... Scuzaţi-mă, domnule comisar.

Salută scurt, întoarse spatele şi dispăru pe uşa pe care intrase. Mac Gill ezită un moment, apoi murmură:

— Numai o clipă!

Şi dispăru pe urmele patronului său, închizînd uşa. Maigret era singur în birou, singur şi deloc mulţumit de el. Auzea şuşoteli în camera vecină. Tocmai voia să iasă, furios, cînd secretarul îşi făcu din nou apariţia, sprinten şi zîmbitor.

— Vedeţi, dragă domnule, că aţi greşit cînd v-aţi ferit de mine.

— Credeam că domnul Maura e în Venezuela sau la Rio...

Celălalt rîse şi răspunse:

— Nu vi s-a întîmplat niciodată, pe Quai des Orfèvres, unde aveaţi răspunderi mari, să vă folosiţi de o mică minciună ca să scăpaţi de un vizitator?

— Vă mulţumesc totuşi că mi-aţi răspuns cu aceeaşi monedă!

— Haideţi... Nu fiţi supărat pe mine... Cît e ceasul?... Unsprezece şi jumătate... Dacă nu aveţi nimic împotrivă, voi telefona la *desk* ca să vi se reţină o cameră, pentru că altfel vă va fi greu să obţineţi una... *Saint Regis* este unul dintre cele mai căutate hoteluri din New York. Vă las să faceţi o baie şi să vă schimbaţi şi, dacă doriţi, ne reîntîlnim la unu la bar, după care vom lua prînzul împreună.

Maigret ar fi fost tentat să refuze şi să plece, păstrîndu-şi aerul îmbufnat. Ar fi fost în stare, dacă în seara aceea un alt vas ar fi plecat spre Europa, să se îmbarce la bordul lui, fără să mai cunoască nimic altceva din oraşul care îi făcuse o primire atît de dezagreabilă.

— Alo... *Desk*-ul... Aici, Mac Gill... Alo, da... Fiţi, vă rog, amabil şi rezervaţi un apartament pentru un prieten al domnului Maura... Da... Domnul Maigret. Vă mulţumesc.

Apoi se întoarse spre comisar.

— Vorbiţi puţin engleza?

— Ca toţi cei care au învăţat-o la şcoală şi au uitat-o.

— În acest caz, n-o să vă fie uşor la început... E prima călătorie în Statele Unite?... Vă asigur că, în măsura posibilului, voi fi la dispoziţia dumneavoastră.

În spatele uşii stătea cineva. Probabil John Maura. Mac Gill ştia şi el asta, dar nu părea să-l incomodeze.

— Lăsaţi-vă condus de comisionar... Ne vedem mai tîrziu, domnule comisar. Şi poate că Jean Maura îşi va face apariţia la timp ca să ia masa cu noi. Voi cere să vă ducă sus bagajele.

Alt ascensor. Un salon, un dormitor, o sală de baie, un băiat de hotel care îşi aştepta bacşişul şi la care Maigret se uita fără să înţeleagă, pentru că rareori mai fusese atît de năucit, ba chiar atît de umilit în viaţa lui.

Şi cînd te gîndeşti că în urmă cu zece zile juca liniştit belotă cu primarul din Meung, cu doctorul şi cu negustorul de îngrăşăminte, în sala caldă şi totdeauna puţin întunecată de la *Cheval-Blanc* !

II

Roşcovanul acela nu era oare un fel de geniu binefăcător? Pe Strada 49, la doi paşi de Broadway, de luminile şi vacarmul bulevardului, coborîse cîteva trepte, ca şi cum ar fi coborît într-o pivniţă, şi deschisese o uşă. Peste geamul acelei uşi cădea o perdea în pătrăţele roşii. Aceleaşi pătrăţele populare, care aminteau de tavernele din Montmartre şi de la periferia Parisului, le regăseai pe mese, cum regăseai şi tejgheaua şi un miros familiar de bucătărie. Patroana durdulie, cu un aer vag de mahala, îi întrebă:

— Ce vreţi să mîncaţi, copii? Am *steak*, ca totdeauna, dar azi am pregătit un cocoş în sos de vin de să-ţi...

Demiurgul, sau mai exact căpitanul O'Brien, zîmbea cu blîndeţe şi parcă cu timiditate.

— Vezi, îi zise el lui Maigret, nu fără o fărîmă de ironie, New York-ul nu-i aşa cum se crede.

Și, în scurt timp, pe masă apăru un vin de Beaujolais autentic, însoțit de friptura de cocoș în sos de vin care aburea în farfurie.

— Să nu-mi spui, căpitane, că americanii obișnuiesc să...

— Să mănînce cum facem noi în seara asta? Poate că nu în fiecare zi. Poate că nu toți. Dar, pe legea mea, sîntem cîțiva care nu strîmbăm din nas cînd e vorba de vechea bucătărie, și pot să-ți găsesc o sută de restaurante ca ăsta... Ai sosit azi-dimineață... Abia dacă au trecut douăsprezece ore, și iată-te instalat ca acasă!... Acum, povestește mai departe.

— Acest Mac Gill, după cum ți-am spus, mă aștepta la barul hotelului *Saint Regis*... Am înțeles imediat că luase hotărîrea să-și schimbe atitudinea față de mine.

Abia la șase reușise Maigret să scape de Mac Gill, care se ținuse scai de el toată după-amiaza, și putuse să-i telefoneze lui O'Brien, de la Poliția Federală, pe care îl cunoscuse în Franța cu cîțiva ani înainte, cu ocazia unui caz internațional foarte important.

Nu găseai un om mai blînd, mai calm ca acel roșcovan înalt, cu o mutră ca de oaie, pe care timiditatea îl făcea încă să roșească la cei patruzeci și șase de ani ai săi. Îi dăduse întîlnire

comisarului în holul de la *Saint Regis*. Imediat ce acesta adusese vorba de Maura, îşi condusese colegul într-un băruleţ de pe lîngă Broadway.

— Presupun că nu-ţi plac nici whisky-ul, nici cocteilurile?

— Mărturisesc că dacă s-ar găsi bere...

Era un local oarecare, cu cîţiva bărbaţi la bar şi cupluri de îndrăgostiţi la cele patru-cinci mese învăluite în penumbră. Oare nu fusese o idee ciudată să-l ducă într-un astfel de loc, unde nu avea ce să caute?

Şi nu era şi mai straniu faptul că O'Brien căutase o monedă în buzunar şi o strecurase cu gravitate în fanta unui tonomat, care începuse să cînte în surdină o melodie dulceag-sentimentală?

Iar roşcovanul zîmbise, trăgînd cu coada ochiului la el, amuzat.

— Nu-ţi place muzica?

Maigret nu avusese încă timp să scape complet de proasta sa dispoziţie şi nu reuşi să o ascundă faţă de O'Brien.

— Ei, hai... să-ţi spun... Vezi maşina care cîntă? Am pus o monedă de cinci cenţi în fantă şi asta îmi dă dreptul să ascult o melodie care ţine cam un minut şi jumătate... Există cîteva

mii de maşini de acest fel în barurile, braseriile şi restaurantele din New York... Există zeci de mii în celelalte oraşe din Statele Unite, pînă şi în satele cele mai depărtate... Chiar în acest moment, în clipa în care vorbim, cel puţin jumătate dintre aceste instrumente, care ţie ţi se par barbare, funcţionează. Cu alte cuvinte, oamenii pun fiecare cîte cinci cenţi, ceea ce înseamnă cinci cenţi înmulţiţi de mii de ori, ceea ce face... Dar nu sînt prea tare în calcule. Şi ştii la cine se duc toţi aceşti *nickels*, cum le spunem noi? La amicul tău John Maura, mai cunoscut în Statele Unite sub numele de Little John, din cauza staturii sale. Şi Little John a instalat instrumente identice, asupra cărora deţine într-un fel monopolul, în majoritatea republicilor sud-americane. Înţelegi acum că Little John e un personaj foarte important?

Mereu acea frîntură abia perceptibilă de ironie, astfel încît Maigret, care nu era obişnuit cu aşa ceva, se întreba dacă interlocutorul său era naiv sau rîdea de el.

— Acum, putem să mergem la cină ca să-mi spui toată povestea.

În acest moment stăteau la masă, la căldură, în timp ce vîntul bătea afară în rafale atît de puternice, încît trecătorii mergeau aplecaţi în

față, bărbații alergau după pălării, iar femeile trebuiau să-și țină lipite rochiile de corp cu amîndouă mîinile. Furtuna, probabil cea pe care Maigret o îndurase pe mare, ajunsese pe coastă și bîntuia întreg New York-ul: firme se desprindeau din cînd în cînd, din înaltul clădirilor cădeau tot felul de lucruri, chiar și taxiurile galbene păreau că își croiesc anevoie drum prin tăria vîntului.

Totul începuse exact după prînz, cînd ce Mac Gill și Maigret ieșeau de la *Saint Regis*.

— Îl cunoști pe secretarul lui Maura? îl întrebă el acum pe O'Brien.

— Nu în mod deosebit. Vezi, dragul meu comisar, la noi poliția nu e ca în Franța. De altfel, regret acest lucru, căci sarcina noastră ar fi mult mai ușoară. Avem un simț foarte profund al libertății individuale și, dacă mi-aș permite să culeg informații, chiar și discret, despre un domn căruia nu am nimic precis să-i reproșez, aș ajunge într-o situație foarte neplăcută. Iar Little John, mă grăbesc să-ți spun asta, nu-i un gangster. Este un om de afaceri foarte important și respectat, care închiriază cu anul un apartament somptuos la *Saint Regis*, unul dintre cele mai bune hoteluri de la noi. Prin urmare, n-avem de ce să ne ocupăm de el și de secretarul lui.

Ce rost avea acel zîmbet vag şi totuşi maliţios, care părea că aduce un fel de restricţie cuvintelor rostite? Pe Maigret îl cam enerva. Se simţea străin şi, ca orice străin, avea repede impresia că ceilalţi îl iau peste picior.

— Nu sînt un cititor de romane poliţiste şi nu mă aşteptam să găsesc America plină de gangsteri, replică el puţin cam înţepat. Dar să revenim la acest Mac Gill care, în pofida numelui, mi se pare că e de origine franceză...

Iar celălalt îi răspunse cu aceeaşi blîndeţe exasperantă:

— La New York, e greu să găseşti originea exactă a oamenilor!

— Spuneam că, încă de la aperitiv, a depus toate strădaniile să se arate tot atît de prevenitor pe cît de nesuferit a fost dimineaţă. M-a anunţat că încă nu aveau nici o veste despre tînărul Maura, că tatăl său nu e încă îngrijorat, deoarece presupune că motivul dispariţiei sale ar fi o femeie, şi mi-a pus întrebări despre pasageri... Adevărul este că Jean Maura, în timpul călătoriei, a părut tulburat de una dintre călătoare, o chiliancă tînără, care trebuie să se îmbarce mîine spre America de Sud la bordul unui vas al companiei *Grace Line*.

La majoritatea meselor se vorbea franţuzeşte şi patroana trecea de la un client la altul, cu o familiaritate în care se simţea un strop de vulgaritate, ca să întrebe, cu un plăcut accent ca la Toulouse:

— Vă simţiţi bine, copii?... Cum v-a plăcut friptura de cocoş?... Şi pe urmă, dacă vă dă inima ghes, am o prăjitură cu cremă de cafea făcută de noi...

Prînzul fusese cu totul altfel, în marea sală de mese de la *Saint Regis*, unde Mac Gill saluta o mulţime de oameni. În acelaşi timp, manifesta o mare solicitudine faţă de Maigret, căruia îi vorbea necontenit. Ce mai spusese? Că John Maura era un om foarte ocupat, cu un caracter destul de original, un om care avea oroare de chipuri noi şi era suspicios faţă de toată lumea.

Cum să nu fi fost surprins dimineaţă, cînd văzuse sosind la el un personaj ca Maigret?

— Nu-i place ca alţii să se ocupe de treburile lui, înţelegeţi? Mai ales cînd e vorba de treburi de familie. Uitaţi! Sînt sigur că îşi adoră fiul, şi totuşi nu-mi spune o vorbă despre asta, mie, care sînt colaboratorul său cel mai apropiat!

Unde voia să ajungă? Era uşor de ghicit. Era evident că încerca să afle de ce traversase Maigret Atlanticul împreună cu Jean Maura.

Mac Gill continuase:

— Am avut o discuţie lungă cu şeful meu. Mi-a cerut să-i obţin informaţii despre fiul lui. Puţin mai tîrziu mă întîlnesc, chiar aici, cu un detectiv particular pe care l-am mai folosit şi pentru alte treburi mărunte, un om impresionant, care cunoaşte New York-ul aproape la fel de bine pe cît cunoaşteţi dumneavoastră Parisul... Dacă vă surîde, puteţi veni cu noi, şi m-ar mira să nu-l găsim pe băiat chiar în seara asta.

Maigret îi povestea acum toate acestea căpitanului O'Brien, care îl asculta în timp ce mînca cu o încetineală puţin cam enervantă.

— Într-adevăr, un bărbat ne aştepta în hol cînd am ieşit din sala de mese.

— Ştii cum îl cheamă?

— Mi-a fost prezentat, dar mărturisesc că nu i-am reţinut prenumele... Bill... Da, Bill îl cheamă... Am văzut atîţia oameni astăzi, cărora Mac Gill li se adresa cu numele mic, încît mărturisesc că m-am zăpăcit puţin.

Iar acel zîmbet!

— O să te deprinzi... E un obicei american. Cum arată acest Bill?

— Destul de înalt, destul de solid... Cam la fel ca mine de corpolent. Cu nasul turtit şi cu o cicatrice la bărbie.

O'Brien îl cunoştea mai mult ca sigur, căci clipi uşor, dar nu spuse nimic.

— Am luat un taxi şi ne-am dus pînă la docurile companiei *French Line*.

Era chiar în toiul furtunii. Vîntul nu alungase încă ploaia, care te lovea în rafale de fiecare dată cînd ieşeai din taxi. Bill conducea operaţiunile mestecînd energic *chewing-gum*, cu pălăria dată puţin pe ceafă, ca în filmele cele mai tradiţionale. De fapt, oare îşi scosese măcar o dată pălăria toată după-amiaza? Probabil că nu. Poate că, la urma urmelor, era chel!

Se adresa cu aceeaşi familiaritate oamenilor, vameşi, stewarzi sau angajaţi ai companiei, se aşeza pe cîte un colţ de masă sau de birou şi rostea cîteva fraze cu acelaşi accent tărăgănat. Şi chiar dacă Maigret nu înţelegea ce spune, pricepea îndeajuns ca să constate că era o treabă bine făcută, o adevărată treabă de profesionist.

Mai întîi vama... Bagajele lui Jean Maura fuseseră luate... La ce oră?... Se căuta în fişe... Cu puţin înainte de amiază... Nu, nu fuseseră expediate în oraş de către una dintre companiile care fac acest gen de transporturi şi ale căror birouri se aflau în hol... Prin urmare, fuseseră luate cu taxiul sau cu o maşină particulară.

Persoana care luase bagajele avea şi cheile... Venise chiar Jean Maura după ele? Nu se putea şti. În dimineaţa aceea trecuseră pe-acolo cîteva sute de călători, iar alţii încă mai veneau să-şi ia bagajele din vamă.

Apoi stătuseră de vorbă cu comisarul vasului. Fusese o senzaţie ciudată să urce la bordul unei nave fără călători, să o găsească pustie după ce o cunoscuse în plină efervescenţă şi să asiste la marea curăţenie şi la pregătirile pentru o nouă cursă.

Nu exista nici o îndoială. Maura părăsise nava şi înmînase documentele la plecare. La ce oră?... Nimeni nu-şi mai amintea... Probabil printre primii, cînd fusese înghesuiala mai mare.

Stewardul... Acesta îşi amintea foarte bine că, pe la opt dimineaţa, la puţin timp după sosirea poliţiei şi a sanitarilor, tînărul Maura îi dăduse bacşişul... Iar stewardul, în acel moment, îi aşezase valiza de mînă lîngă scara de bord... Nu, tînărul nu era deloc nervos... Doar puţin obosit... Probabil că îl durea capul, pentru că luase o aspirină. Tubul gol rămăsese pe policioara din sala de baie.

Imperturbabilul Bill, cu guma lui de mestecat exasperantă, îi trăgea mereu după el. La *French Line*, pe Fifth Avenue, se sprijinise cu

coatele de tăblia de acaju şi studiase cu meticulozitate lista pasagerilor.

Apoi, dintr-un *drug store*, telefonase la poliţia portului.

Mac Gill devenea nervos, asta fusese impresia lui Maigret. Nu voia să se vadă, dar, pe măsură ce demersurile se derulau, era evident că îşi pierdea răbdarea.

Ceva nu era în regulă, ceva nu se potrivea, pesemne, cu ceea ce prevăzuse, căci, din cînd în cînd, schimba cu Bill o privire rapidă.

Iar acum, în timp ce comisarul îi povestea toate aceste căutări căpitanului O'Brien, americanul devenea şi el mai grav şi rămînea uneori cu furculiţa în aer, uitînd să mai mănînce.

— Au găsit numele tinerei din Chile pe lista pasagerilor şi au reuşit să afle numele hotelului la care a tras în aşteptarea vasului. E un hotel de pe Strada 66... Ne-am dus acolo... Bill a stat de vorbă cu portarul, cu angajatul de la *desk*, cu băieţii de la ascensoare, dar n-a descoperit nici urmă de Jean Maura. Atunci, Bill i-a dat şoferului adresa unui bar, aproape de Broadway... Pe drum, i-a vorbit lui Mac Gill destul de repede ca să nu pot înţelege nimic... Am reţinut numele barului: *Donkey Bar*... De ce zîmbeşti?

— Aşa, răspunse fără grabă căpitanul. În fond, în prima zi petrecută la New York, ai umblat nu glumă... Ba chiar ai făcut cunoştinţă cu *Donkey Bar*, ceea ce nu-i rău deloc... Ce părere ţi-a făcut?

Mereu aceeaşi impresie că era luat peste picior – amical, dar tot luat peste picior se numea!

— Leit ca într-un film american! bombăni el.

O sală lungă şi plină de fum, o tejghea interminabilă, cu inevitabilele taburete şi cu sticle multicolore, cu un barman negru şi altul chinez, cu tonomat şi distribuitoare automate de ţigări, de gumă de mestecat şi de alune prăjite.

Toţi de-acolo se cunoşteau sau păreau să se cunoască. Toţi se adresau unul altuia cu Bob, Dick, Tom, Tony, iar două-trei femei păreau că se simt acolo la fel de bine ca bărbaţii.

— Barul ăsta, zise Maigret, pare a fi locul unde îşi dau întîlnire un anumit număr de jurnalişti şi de oameni de teatru...

Americanul murmură, zîmbind:

— Oarecum...

— Detectivul nostru voia să întîlnească un reporter, un cunoscut de-al lui... Individul se ocupă de sosirea navelor şi ar fi trebuit să fie

dimineaţă la bord... Şi chiar ne-am întîlnit cu el, dar era beat-mort sau aproape... Mi s-a spus că aşa e el de obicei, de pe la trei-patru după-amiaza.

— Îi ştii numele?

— Vag... Parcă Parson... Jim Parson, dacă nu mă înşel. Are un păr cînepiu, ochii roşii şi pete de nicotină de jur împrejurul buzelor.

Degeaba pretinsese căpitanul O'Brien că poliţia americană nu avea dreptul să se ocupe de oamenii care nu au nimic pe conştiinţă, pentru că, lucru ciudat, la fiecare nume pronunţat de Maigret, la fiecare nouă descriere a unui individ, roşcovanul părea că îl cunoştea foarte bine.

De aceea, comisarul nu se putu abţine să nu remarce:

— Eşti sigur că poliţia de la voi e chiar atît de diferită de a noastră?

— Foarte diferită! Ce-a spus Jim?

— N-am înţeles decît frînturi de fraze. Aşa beat cum era, a părut foarte interesat. Trebuie spus că detectivul l-a împins într-un colţ şi i-a zis vreo două, ţinîndu-l bine lipit de perete. Jurnalistul promitea, încerca să-şi amintească. Apoi a intrat, clătinîndu-se, în cabina telefonică şi l-am văzut, prin geam, cerînd patru numere diferite. În acest timp, Mac Gill îmi explica:

„Înţelegeţi, de la jurnaliştii aflaţi la bord avem cele mai mari şanse să aflăm ceva. Oamenii ăştia sînt buni observatori. Cunosc pe toată lumea..." Numai că Jim Parson a ieşit plouat din cabină şi s-a repezit la un whisky dublu. A rămas să se informeze în continuare... Dacă o face tot prin baruri, cred că la ora asta e pulbere, pentru că n-am văzut în viaţa mea pe cineva să mai dea pe gît pahare cu alcool în ritmul ăsta!

— O să mai vezi şi altele! Pe scurt, dacă înţeleg bine, Jos Mac Gill ţi s-a părut, în după-amiaza asta, foarte dornic să-l găsească pe fiul patronului său.

— Deşi dimineaţă nici nu voia să audă de el!

O'Brien arăta totuşi destul de preocupat.

— Ce ai de gînd să faci?

— Mărturisesc că mi-ar părea bine să-l găsesc pe puşti.

— Şi am impresia că nu eşti singurul...

— Ai o idee, nu-i aşa?

— Îmi aduc aminte, dragul meu comisar, de vorbele pe care mi le-ai spus la Paris, în una dintre discuţiile noastre de la braseria *Dauphine*... Mai ţii minte?

— De discuţiile noastre da, dar nu de ce zici că ţi-am spus...

— Îţi pusesem aproape aceeaşi întrebare pe care mi-ai pus-o acum şi mi-ai răspuns, trăgînd din pipă: „Eu n-am niciodată idei". Ei bine, dragul meu Maigret, dacă-mi dai voie să-ţi spun aşa, sînt şi eu ca tine, cel puţin în acest moment, ceea ce dovedeşte că toate poliţiile din lume au unele puncte comune! Nu ştiu nimic. Nu cunosc nimic sau aproape nimic – în afară de ceea ce ştie toată lumea – despre afacerile lui Little John şi despre anturajul său. Nu ştiam nici măcar că are un fiu. Şi, pe lîngă toate astea, fac parte din Poliţia Federală, care se ocupă doar de unele delicte foarte clar determinate. Cu alte cuvinte, dacă aş face greşeala să-mi bag nasul în povestea asta, aş avea toate şansele să fiu chemat la ordine într-un mod foarte sever. Presupun că nu un sfat doreşti de la mine?

Maigret mormăi, aprinzîndu-şi pipa:

— Nu.

— Pentru că, dacă ar fi vorba de un sfat, ţi-aş spune aşa: Soţia mea este în acest moment în Florida, suportă cu greu iarna la New York... Aşadar, sînt singur, căci fiul meu este şi el plecat la universitate, iar fiica mea s-a măritat acum doi ani... Aşa că am mai multe seri libere... Le pun la dispoziţia ta ca să-ţi arăt puţin oraşul,

cum ai făcut și tu pentru mine mai demult la Paris. Iar povestea astălaltă... Cum ziceți voi?... Stai puțin... Nu, să nu-mi sufli!... Am reținut cîteva expresii de-ale tale și le spun deseori colegilor mei... A, da! Povestea astălaltă *las-o baltă*. Știu foarte bine că n-o să faci asta. Așa că, dacă te trage inima, ai să poți veni din cînd în cînd să schimbăm o vorbă. Nu pot împiedica un om ca tine să-mi pună întrebări, nu? Și sînt unele întrebări la care e greu să nu răspunzi! Uite! De exemplu, sînt sigur că ai vrea să-mi vezi biroul... Îmi aduc aminte de biroul tău, cu ferestre care dădeau spre Sena. Ferestrele biroului meu dau, mai prozaic, spre un zid mare și negru și spre un parc auto. Recunoaște că rachiul e excelent și că acest mic bistrou, cum se spune la voi, este destul de plăcut.

Apoi fusese nevoie, ca în unele restaurante de la Paris, să felicite patroana și chiar pe bucătar, care fusese adus din bucătărie, să promită că vor mai veni, să bea un ultim pahar și, în sfîrșit, să semneze într-o „carte de aur" destul de unsuroasă.

Puțin mai tîrziu, cei doi bărbați urcară într-un taxi și căpitanul îi dădu șoferului o adresă.

Fiecare își fuma gînditor pipa pe bancheta din spate. Urmă o tăcere destul de lungă. Ca

din întîmplare, amîndoi deschiseră gura în același moment și se întoarseră unul spre celălalt, zîmbind de această coincidență.

— Ce voiai să spui?

— Dar tu?

— Probabil că același lucru ca și tine.

— Voiam să spun, începu americanul, că Mac Gill, după cîte mi-ai povestit, nu dorea deloc să-l întîlnești pe patronul lui.

— Exact la asta mă gîndeam. Și totuși, împotriva așteptărilor mele, Little John nu mi s-a părut mai nerăbdător decît secretarul lui să afle vești despre fiul său. Ai prins ce vreau să spun?

— Și apoi Mac Gill s-a străduit sau s-a prefăcut că se străduiește să-l găsească pe tînăr.

— Și tot el nu mai știa cum să se poarte cu mine... Mi-a spus că îmi va telefona mîine dimineață, ca să-mi comunice ce-a mai aflat.

— Știe că ne întîlnim în seara asta?

— Nu i-am suflat o vorbă!

— Dar bănuiește. Nu că te-ai întîlni cu mine, ci cu cineva din poliție. Ținînd seama de relațiile pe care le-ai avut cu poliția americană, e inevitabil... Și, în acest caz...

— În acest caz?

— Nimic... Am ajuns.

Intrară într-un imobil mare şi, cîteva clipe mai tîrziu, ascensorul îi lăsă pe un culoar cu uşi numerotate. O'Brien descuie una şi răsuci comutatorul.

— Stai jos... Îţi voi arăta altă dată birourile, căci, la ora asta, mă tem că nu va fi în avantajul lor. Îmi dai voie să te las singur cîteva minute?

Cele cîteva minute se transformară într-un lung sfert de oră, iar în tot acest timp Maigret constată cu surprindere că se gîndea doar la Little John. Era ciudat, căci nu-l văzuse decît cîteva clipe. Discuţia lor fusese, în fond, destul de banală. Şi totuşi, comisarul constată brusc că Maura îi făcuse o impresie puternică.

Îl revedea, mic şi slab, îmbrăcat cu o corectitudine aproape excesivă. Faţa lui nu avea nimic care să iasă în evidenţă. Atunci ce îl frapase pe Maigret?

Era ceva care nu-i dădea pace. Făcu un efort să rememoreze şi cele mai mici gesturi ale acelui om mic de statură, slab şi nervos.

Deodată, îşi aminti de privirea lui, mai ales de prima privire, cînd Maura nu se ştia încă observat, cînd întredeschisese uşa salonului.

Little John avea ochi reci!

Lui Maigret i-ar fi fost foarte greu să explice ce înțelegea prin aceste cuvinte, dar el știa. De patru-cinci ori în viață întîlnise oameni care aveau ochi reci, acei ochi care te pot privi fără să stabilească nici un contact uman, fără să se simtă acea nevoie pe care o are orice om – să comunice cu semenul său.

Comisarul îi vorbise despre fiul lui, despre puștiul căruia îi trimitea scrisori la fel de tandre ca unei femei iubite, iar Little John se uitase la el fără curiozitate, fără emoție, ca și cum s-ar fi uitat la un scaun sau la o pată de pe perete.

— Te-ai supărat că te-am lăsat singur atît de mult timp?

— Nu, căci am făcut o descoperire.

— A!

— Am descoperit că Little John are ochi reci...

Maigret se aștepta la un nou zîmbet din partea confratelui său american. Și se pregătea să întîmpine aproape cu agresivitate acest zîmbet. Dar căpitanul O'Brien îl privi cu gravitate.

— E neplăcut..., rosti el.

Și ai fi zis că între ei avusese loc o lungă discuție. Între cei doi apăruse brusc ceva care semăna cu o îngrijorare împărtășită. O'Brien întinse o cutie cu tutun.

— Îl prefer pe-al meu, dacă nu te superi.

Își aprinseră pipele și rămaseră iar tăcuți. Biroul era banal și destul de gol. Doar fumul celor două pipe îi conferea o aparență de intimitate.

— Presupun că, după călătoria ta agitată pe mare, ești obosit și vrei să te culci?

— Altfel, mi-ai propune altceva?

— Pur și simplu, să mergem să luăm un *night cap*! Adică o scufie de noapte, tradus cuvînt cu cuvînt... Altfel spus, un ultim pahar de whisky.

De ce îl mai adusese la biroul lui, unde îl lăsase singur un sfert de oră?

— Nu ți se pare că aici e cam frig?

— Mergem unde vrei.

— Am să te las lîngă hotel... Nu, n-am să intru... Prezența mea acolo i-ar îngrijora pe cei de la *desk*. Dar știu un băruleț...

Alt băruleț, cu un tonomat într-un colț și un șir de bărbați cocoțați la bar, singuri, bînd cu o încăpățînare posacă.

— Încearcă totuși un whisky înainte de culcare... Vei vedea că nu e chiar atît de rău pe cît îți închipui... Și mai are și avantajul că-ți pune rinichii în mișcare... Apropo...

Maigret înțelese că O'Brien ajunsese, în sfîrșit, la subiectul acelei ultime plimbări nocturne.

— Închipuie-ţi că, adineauri, pe culoare, am întîlnit un coleg de serviciu... Şi, ca din întîmplare, mi-a vorbit de Little John... Vreau să-ţi spun că nu am mai avut de-a face cu el oficial... Nici acest coleg şi nici altul dintre noi. Înţelegi?... Te asigur că respectarea libertăţii individuale este un lucru foarte frumos... Cînd vei înţelege asta, vei mai avea foarte puţin ca să înţelegi America şi pe americani. Uite... Un om intră la noi, un străin, un emigrant... Voi, europenii, vă indignaţi sau rîdeţi de noi pentru că îi punem o mulţime de întrebări scrise, pentru că îl întrebăm, de exemplu, dacă suferă de tulburări mintale sau dacă a venit în Statele Unite cu intenţia de a atenta la viaţa preşedintelui republicii. Şi cerem semnătura lui pe această declaraţie, care vouă vi se pare aiurită. Numai că, mai tîrziu, nu-l mai întrebăm nimic... Formalităţile de intrare în Statele Unite poate că au fost lungi şi tipicare, dar cel puţin, după terminarea lor, omul nostru este complet liber. Înţelegi? Atît de liber, încît, cu excepţia cazului în care ucide, fură sau violează, nu mai avem dreptul să ne ocupăm de el. Ce spuneam?

Erau momente cînd Maigret i-ar fi tras o palmă, din cauza acelei false candori, a acelui umor căruia nu se simţea în stare să-i prindă nuanţele.

— A, da!... Un exemplu... Mai adineauri, chiar colegul meu, în timp ce ne spălam pe mîini, îmi istorisea o poveste... În urmă cu vreo treizeci de ani, doi bărbaţi au coborît de la bordul unui vapor venind din Europa, aşa cum ai făcut şi tu în dimineaţa asta... La vremea aceea, debarcau mai mulţi decît astăzi, pentru că aveam nevoie de mînă de lucru... Veneau în calele vapoarelor, pe punte... Veneau mai ales din Europa Centrală şi de Est... Unii erau atît de murdari, atît de plini de păduchi, încît serviciile noastre de imigrare erau obligate să pună pe ei furtunul de apă... Pun prinsoare că mai iei un *night cap*!

Maigret era prea interesat ca să-i treacă prin minte să refuze şi se mulţumi să-şi umple din nou pipa şi să se tragă puţin înapoi, pentru că vecinul lui din stînga îi băgase un cot în coaste.

— Erau oameni de tot felul... Şi au avut sorţi diferite. Unii dintre ei sînt astăzi mari magnaţi la Hollywood... Pe alţii îi găseşti la Sing-Sing, dar sînt şi unii care au ajuns în birourile guvernului, la Washington... Trebuie să recunoşti că sîntem cu adevărat o ţară foarte mare dacă asimilăm astfel pe oricine vine la noi!

Să fi fost de vină whisky-ul? Maigret începea să-l vadă pe John Maura nu ca pe un bărbat mic de statură, nervos şi voluntar, ci ca pe un simbol al asimilării americane despre care interlocutorul său îi vorbea cu o voce blîndă şi tărăgănată.

— Aşadar, colegul meu mi-a povestit...

Dăduse pe gît trei sau patru whisky-uri? Mai băuse deja rachiu, iar înainte de rachiu, două sticle de vin, iar înainte de vin, cîteva aperitive...

J and J.

De asta îşi aminti cel mai bine cînd se pierdu în patul adînc din apartamentul său prea somptuos de la *Saint Regis*.

Doi francezi, pe vremea cînd se purtau gulere tari cu vîrfurile răsfrînte, manşete scrobite şi pantofi de lac, doi francezi foarte tineri, cărora abia le dăduseră tuleiele şi veneau în America fără un sfanţ în buzunar, plini de speranţă, unul cu o vioară sub braţ, altul cu un clarinet.

Care dintre ei avea clarinetul? Nu reuşea să-şi mai amintească. O'Brien cel cu mutră de oaie, O'Brien cel maliţios ca o maimuţă îi spusese care.

Cel cu vioara trebuie să fi fost Maura.

Şi amîndoi erau originari din Bayonne sau din împrejurimi. Şi amîndoi aveau cam douăzeci de ani.

Semnaseră o declaraţie referitoare la preşedintele Statelor Unite, angajîndu-se că nu-l vor asasina.

Ciudat om şi căpitanul O'Brien! Îl aducea într-un băruleţ ca să-i povestească toate astea, cu aerul că nu era cu nimic implicat, ca şi cum ar fi flecărit despre nişte lucruri complet străine de meseria sa.

— Pe unul îl chema Joseph, iar pe celălalt, Joachim. Aşa mi-a spus colegul meu... Să ştii că nu trebuie să dai prea multă crezare la tot ce se spune... Pe noi, cei de la Poliţia Federală, treburile astea nu ne privesc. Era epoca şantanurilor, a ceea ce voi numiţi la Paris „baluri populare"... Şi, ca să-şi cîştige pîinea, deşi amîndoi făcuseră Conservatorul, deşi aveau impresia că sînt mari muzicieni, au organizat un număr comic cu numele de *J and J.* Joseph şi Joachim. Fiecare dintre ei spera să facă într-o zi o carieră de virtuoz sau de compozitor. Prietenul meu mi-a explicat toate astea. Evident, lucruri fără importanţă. Dar eu ştiu că te interesezi de

personalitatea lui Little John... Acum cred că nu el era clarinetistul...

— Barman... Încă un rînd...

Oare căpitanul O'Brien era beat?

— *J and J*, repetase el. Pe mine mă cheamă Michael... Să ştii că poţi să-mi spui Michael... Asta nu înseamnă că îţi voi spune Jules, fiindcă ştiu că ăsta e prenumele tău, dar nu-ţi place...

Ce mai spusese în seara aceea?

— Nu cunoşti Bronxul, Maigret... Va trebui să cunoşti Bronxul... E un loc pasionant... Nu frumos... Dar pasionant... N-am avut timp să te duc pe-acolo... Ştii, sîntem foarte ocupaţi. Findlay... Strada 169... Ai să vezi... E un cartier ciudat... Se pare că, exact în faţa casei, mai există şi astăzi prăvălia unui croitor... Vorbărie... Flecăreală de-a colegului meu, şi mă întreb de ce mi-a vorbit de toate astea, pentru că pe noi nu ne priveşte... *J and J*... Făceau un număr jumătate comic, jumătate muzical, prin cafenele... Şantanuri, cum se spunea pe-atunci... Şi ar fi foarte interesant de ştiut care era comicul. Nu crezi?

Poate că Maigret nu era obişnuit cu whisky-ul, dar era şi mai puţin obişnuit să fie luat drept

un copil, astfel că simţi cum îl cuprinde furia cînd văzu un *groom* urcînd cu el în ascensorul de la *Saint Regis* şi asigurîndu-se, cu prea mare solicitudine, că nu ducea lipsă de nimic, înainte de a se retrage.

Altă manevră de-a lui O'Brien cel cu mutră de oaie şi zîmbet peste poate de ironic!

III

Maigret dormea şi se visa în adîncul unui puţ peste deschizătura căruia se apleca un roşcovan enorm, zîmbind şi fumînd un trabuc imens – de ce un trabuc? –, cînd o sonerie perfidă, răutăcioasă, stîrni la început cîteva încruntături pe faţa sa, la fel cum briza dimineţii încreţeşte suprafaţa liniştită a unui lac. De două ori, întreg corpul se legănă dintr-o parte într-alta, trăgînd după el cuverturile, şi, în sfîrşit, un braţ se întinse şi apucă lent carafa, apoi găsi telefonul, iar o voce bombăni:

— Alo...

Ridicat în capul oaselor, dar prost aşezat, căci nu avusese timp să aranjeze perna şi era obligat să ţină în mînă afurisitul de receptor, avea deja o certitudine, o certitudine umilitoare: în ciuda discursurilor, probabil ironice, ale căpitanului O'Brien despre calităţile diuretice ale whisky-ului, îl durea capul.

— Da, Maigret... Cine e la telefon? Cum?

Era Mac Gill, şi nu era deloc plăcut nici faptul că fusese trezit de un tip faţă de care nu avea nici o simpatie. Mai ales că celălalt îşi dădea seama, după voce, că Maigret se afla încă în pat şi îşi permitea să-i spună:

— Pun prinsoare că v-aţi culcat tîrziu! Măcar... aţi petrecut o seară plăcută?

Maigret căuta cu privirea ceasul, pe care avea obiceiul să-l pună pe noptieră şi care acum nu se afla acolo. Pînă la urmă zări un ceas electric prins în perete şi făcu ochii mari constatînd că arăta ora unsprezece.

— Domnule comisar.... Vă telefonez din partea patronului meu... Ar fi încîntat dacă aţi putea să treceţi pe la el în această dimineaţă... Da, chiar acum... Adică după ce vă faceţi toaleta. Atunci, ne vedem puţin mai tîrziu... Vă amintiţi etajul, nu-i aşa? Şapte, la capătul culoarului B... Ne vedem.

Căută peste tot butonul unei sonerii, ca în Franţa, ca să cheme chelnerul, valetul de cameră, pe oricine, dar nu găsi nimic asemănător şi un moment avu impresia că era pierdut într-un apartament ridicol de mare. Se gîndi apoi la telefon şi se văzu nevoit să repete de trei ori într-o engleză aproximativă:

— Aş vrea micul dejun, domnişoară... Da, micul dejun... Cum?... Nu înţelegeţi?... Cafea...

Ea îi spunea ceva, însă Maigret nu reuşea să priceapă.

— Vă cer micul dejun!

I se păru că închisese, dar îi dăduse legătura în altă parte, căci o altă voce zise:

— *Room-service...*

Era foarte simplu, evident, dar mai trebuia să şi ştii asta şi, pe moment, avu necaz pe întreaga Americă pentru că nu-i trecuse prin minte ideea elementară să instaleze butoane de sonerie în camerele de hotel.

Culmea, se afla în baie cînd auzi bătăi în uşă, şi degeaba răcni „intră", că bătăile în uşă continuau. Se văzu nevoit, aşa ud cum era, să îmbrace halatul de casă şi să se ducă să deschidă, pentru că încuiase uşa. Ce aştepta chelnerul? Aha, trebuia să semneze o fişă! Şi mai ce? Căci celălalt aştepta în continuare, iar Maigret înţelese în cele din urmă că omul îşi voia bacşişul. Şi hainele lui erau grămadă pe podea!

După o jumătate de oră, cînd bătea la uşa apartamentului lui Little John, Maigret era enervat la culme. Îl primi Mac Gill, la fel de elegant, pus la patru ace, dar inspectorul avu impresia că nici el nu dormise prea mult.

— Intraţi... Luaţi loc o clipă... Mă duc să-l anunţ pe patron că aţi venit.

Se simţea că e preocupat. Nu se mai ostenea să-şi manifeste solicitudinea. Nu-i mai acorda atenţie lui Maigret, iar cînd ieşi din încăpere, lăsă uşa larg deschisă.

A doua încăpere prin care trecea era un salon. Urma apoi o cameră foarte mare. Mac Gill merse mai departe şi, în sfîrşit, bătu la o uşă. Maigret nu avu timp să vadă prea bine. Totuşi, după şirul de camere luxoase, îl frapă ceva, o impresie de sărăcie. Abia mai tîrziu se gîndi la asta şi se strădui să reconstituie spectacolul avut un moment în faţa ochilor.

Ar fi jurat că ultima cameră în care intrase secretarul semăna mai mult cu o cameră de servitor decît cu o cameră de la *Saint Regis*. Oare Little John nu stătea în faţa unei mese din lemn alb şi nu un pat de fier zărea Maigret în spatele lui?

Cei doi bărbaţi schimbară cîteva cuvinte cu glas scăzut, apoi porniră unul în spatele celuilalt. Little John, la fel de nervos, cu mişcări hotărîte, lăsînd impresia că deţine o rezervă fantastică de energie pe care tot timpul se străduia s-o ţină în frîu.

Nici el, intrînd în birou, nu-şi dădu osteneala să fie amabil şi, de data asta, nu-i mai trecu prin minte să-i ofere vizitatorului una dintre faimoasele lui havane.

Se aşeză la masa din lemn de acaju, pe locul ocupat puţin mai înainte de Mac Gill, iar acesta se aşeză cu dezinvoltură într-un fotoliu, picior peste picior.

— Îmi cer scuze, domnule comisar, că v-am deranjat, dar am crezut că este necesar să avem o discuţie.

Ridică, în sfîrşit, ochii spre Maigret, nişte ochi care nu exprimau nimic, nici simpatie, nici antipatie, nici agasare. Mîna lui, fină şi de un alb uimitor la un bărbat, se juca cu un cuţitaş din baga de tăiat hîrtia.

Purta un costum bleumarin, cu o croială englezească, o cravată închisă la culoare şi cămaşă albă. Asta îi punea în valoare trăsăturile fine, foarte bine conturate, şi Maigret remarcă faptul că era greu să-i dai o vîrstă.

— Presupun că nu aveţi nici o veste despre fiul meu?

Nu aşteptă răspunsul şi continuă cu o voce neutră, aşa cum vorbeşti cu un subaltern:

— Cînd aţi venit ieri la mine, nu am avut curiozitatea să vă pun unele întrebări. Dacă

am priceput bine, aţi venit din Franţa împreună cu Jean şi mi-aţi dat de înţeles că fiul meu v-a rugat să faceţi această călătorie.

Mac Gill fuma o ţigară şi se uita calm la fumul care urca spre tavan. Little John se juca mai departe cu cuţitaşul de baga, uitîndu-se către Maigret ca şi cum nu l-ar fi văzut.

— Nu cred că după ce aţi părăsit Poliţia Judiciară aţi deschis o agenţie de detectivi particulari. Pe de altă parte, avînd în vedere ceea ce toată lumea ştie despre caracterul dumneavoastră, mi-e greu să cred că aţi intrat fără să chibzuiţi într-o astfel de aventură. Presupun, domnule comisar, că înţelegeţi. Sîntem nişte oameni liberi într-o ţară liberă. Ieri, aţi venit aici ca să-mi vorbiţi despre fiul meu. În aceeaşi seară aţi luat legătura cu un funcţionar din Poliţia Federală, ca să obţineţi informaţii despre mine...

Cu alte cuvinte, cei doi îi cunoşteau deja mişcările şi întrevederea avută cu O'Brien. Oare puseseră să fie urmărit?

— Daţi-mi voie să vă pun o primă întrebare: sub ce pretext v-a cerut ajutorul fiul meu?

Şi, pentru că Maigret nu răspundea, iar Mac Gill părea că zîmbeşte ironic, Little John continuă nervos, tăios:

— Comisarii ieşiţi la pensie nu au obiceiul să servească drept dădacă tinerilor plecaţi în călătorie! Vă întreb încă o dată: ce v-a spus fiul meu ca să vă hotărască să părăsiţi Franţa şi să traversaţi Atlanticul cu el?

Oare nu avea înadins o atitudine dispreţuitoare şi nu spera astfel să-l scoată din sărite pe Maigret?

Numai că Maigret devenea mai calm şi mai greoi pe măsură ce interlocutorul său vorbea. Şi mai lucid.

Atît de lucid – şi asta se simţea foarte bine în privirea lui –, încît mîna care ţinea cuţitaşul începea să-l agite cu mişcări sacadate. Mac Gill, care întorsese capul spre comisar, uitase să mai tragă din ţigară şi aştepta.

— Dacă îmi daţi voie, voi răspunde întrebării dumneavoastră cu o altă întrebare. Ştiţi unde se află fiul dumneavoastră?

— Nu ştiu şi nu asta contează acum. Fiul meu e liber să facă ce-i place. Înţelegeţi?

— Aşadar, ştiţi unde se află.

Mac Gill tresări şi întoarse capul spre Little John cu o expresie dură în privire.

— Repet că nu ştiu şi că asta nu vă priveşte...

— În acest caz, nu mai avem ce ne spune.

— O clipă...

Bărbatul mic de statură se ridicase brusc şi, ţinînd în mînă cuţitaşul de tăiat hîrtie, se repezise între Maigret şi uşă.

— Am impresia că uitaţi, domnule comisar, că vă aflaţi aici, într-un fel, pe banii mei... Fiul meu e minor... Presupun că nu v-a lăsat să suportaţi cheltuielile călătoriei pe care aţi făcut-o la cererea lui...

De ce părea Mac Gill furios pe patronul său? Era clar că discuţia luase o întorsătură care nu-i plăcea. Şi, de altfel, nu se jenă să intervină.

— Cred că nu asta e problema şi că îl jigniţi inutil pe comisar...

Cei doi bărbaţi schimbară o privire, pe care Maigret o înregistră oricum, incapabil să o analizeze pe loc, dar avînd de gînd să o înţeleagă mai tîrziu.

— Este evident, continuă Mac Gill, care se ridică şi el în picioare şi începu să se plimbe prin încăpere mai calm decît Little John, este evident că fiul dumneavoastră, dintr-un motiv pe care nu-l cunoaştem, dar pe care dumneavoastră poate că îl cunoaşteţi...

Ia te uită! Patronului său îi adresa aceste cuvinte pline de subînţelesuri?

— ...a crezut că trebuie să apeleze la o personalitate cunoscută pentru perspicacitatea sa în materie de criminalitate...

Maigret nu se ridică de pe scaun. Era interesant să-i vezi pe amîndoi, atît de diferiţi unul de celălalt. Din cînd în cînd, aveai impresia că înfruntarea se dădea între ei doi, nu cu Maigret.

Căci Little John, atît de tăios la început, îl lăsa să vorbească pe secretarul său cu treizeci de ani mai tînăr decît el. Şi nu părea că o face cu dragă inimă. Era umilit, se vedea foarte bine. Ceda locul cu regret.

— Avînd în vedere că fiul dumneavoastră nu se preocupă decît de o singură persoană, de tatăl lui, avînd în vedere că a dat fuga la New York fără să vă anunţe... cel puţin aşa bănuiesc...

Era clar o săgeată!

— ...există toate motivele să credem că a primit veşti îngrijorătoare despre dumneavoastră. Mai rămîne de aflat cine i-a băgat în cap această îngrijorare. Nu credeţi, domnule comisar, că aici e toată problema? Să rezumăm problema cît mai simplu cu putinţă... Vă alarmaţi de dispariţia destul de inexplicabilă a unui tînăr în momentul debarcării sale la New York. Fără să mă pricep la chestiunile poliţieneşti, uzînd doar de bunul-simţ, zic: *Atunci cînd vom*

şti cine l-a făcut pe Jean Maura să vină la New York, adică cine i-a trimis o depeşă spunîndu-i nu ştiu ce despre pericolele care îl pîndesc pe tatăl său – căci, altfel, nu ar fi fost nevoie să ia cu el un poliţist, scuzaţi expresia –, cînd se va stabili acest lucru, probabil că nu va fi greu să ştim cine e răspunzător de dispariţia lui...

În timpul acestei tirade, Little John se proţăpise în faţa ferestrei şi, dînd la o parte perdelele cu o mînă, privea afară. Silueta lui era la fel de slabă ca şi faţa. Iar Maigret se pomeni gîndind: „Clarinet? Vioară?... Pe care dintre cei doi *J* îl reprezenta acest bărbat în numărul burlesc de altădată?"

— Trebuie să înţeleg, domnule comisar, că refuzaţi să răspundeţi?

Atunci, Maigret încercă marea cu degetul:

— Aş vrea să am o discuţie între patru ochi cu domnul Maura.

Acesta tresări şi se întoarse brusc. Prima dată se uită la secretarul său, care părea extrem de indiferent.

— Cred că v-am mai spus că puteţi vorbi de faţă cu Mac Gill...

— În acest caz, vă rog să mă scuzaţi dacă n-am nimic a vă spune.

Dar Mac Gill nu se gîndea să iasă. Rămînea pe loc, sigur de el, ca un om care ştie că acolo e locul lui.

Atunci poate că Little John avea să-şi piardă stăpînirea de sine? În ochii lui reci se citea ceva ce părea a fi exasperarea, dar semăna şi cu altceva.

— Ascultaţi, domnule Maigret... Trebuie să sfîrşim odată şi o vom face în cîteva cuvinte... Mi-e indiferent dacă vorbiţi sau nu, căci ceea ce aţi putea să aveţi a-mi spune mă interesează prea puţin... Un puşti, îngrijorat din motive pe care nu le cunosc, a venit la dumneavoastră şi v-aţi aruncat cu capul înainte într-o aventură în care nu aveaţi ce căuta... Acest puşti e fiul meu... E minor. Dacă a dispărut, asta mă priveşte doar pe mine, iar dacă trebuie să apelez la cineva ca să-l caute, am să apelez la poliţia de la noi... Presupun că vorbesc destul de clar? Nu sîntem în Franţa şi, pînă la noi ordine, ceea ce fac mă priveşte doar pe mine... Prin urmare, nu voi permite nimănui să se ocupe de mine şi, la nevoie, voi face totul pentru ca deplina mea libertate să fie respectată. Nu ştiu dacă fiul meu v-a dat ceea ce se numeşte un acont. În cazul în care nu s-a gîndit la asta, vă rog să-mi spuneţi, iar secretarul meu vă va completa un

cec care să vă acopere cheltuielile de deplasare pînă în Franţa.

De ce aruncase o privire scurtă spre Mac Gill, vrînd parcă să vadă dacă acesta era de acord?

— Aştept răspunsul dumneavoastră.

— Despre ce?

— Despre cec.

— Vă mulţumesc.

— Încă ceva, dacă-mi daţi voie... Vă este îngăduit, evident, să rămîneţi cît doriţi la acest hotel, unde sînt un client ca oricare altul. Vreau doar să vă spun că mi-ar fi extrem de neplăcut să vă întîlnesc tot timpul în hol, pe culoare sau în ascensor.... Vă salut, domnule comisar!

Acesta, aşezat pe scaun, goli pipa fără grabă într-o scrumieră aflată pe un gheridon, alături de el. Apoi umplu o pipă rece, pe care o scosese din buzunar, şi o aprinse, uitîndu-se pe rînd la cei doi bărbaţi.

În sfîrşit, se ridică, lăsînd impresia că statura lui se întinde, şi părea mai înalt şi mai solid ca de obicei.

— Vă salut, zise el simplu, cu o voce atît de neaşteptată, încît cuţitaşul se rupse între degetele lui Little John.

I se păru că Mac Gill intenţiona să mai spună ceva, să-l împiedice să iasă imediat, dar întoarse spatele calm, păşi spre uşă şi se depărtă pe culoar.

Abia cînd ajunse în ascensor îi reveni durerea de cap şi o senzaţie de greaţă îi aminti de whisky-ul din ajun.

— Alo... Căpitanul O'Brien?... Aici, Maigret.

Zîmbea. Trăgea scurt din pipă, privind în jur la florile tapetului cam decolorat care acoperea pereţii camerei.

— Cum?... Nu, nu mai sînt la *Saint Regis*... De ce?... Din mai multe motive, cel mai important fiind acela că nu mă simţeam în largul meu. Înţelegi? Cu atît mai bine. Sigur, am găsit un hotel. *Berwick*. Nu-l ştii? Nu mai ştiu numărul străzii. N-am reuşit niciodată să reţin cifrele, şi tare enervanţi mai sînteţi cu străzile voastre numerotate! Parcă n-aţi putea spune strada Victor Hugo, strada Pigalle sau strada Preşedintele nu ştiu cum... Alo!... Vezi în minte Broadway-ul? Nu ştiu să-ţi spun exact unde, dar e un cinematograf căruia îi zice *Capitol*. Bun. Ei bine, pe prima sau a doua stradă la stînga. Un hotel mic, care n-arată prea grozav şi unde

presupun că se iau camere şi cu ora... Ce spui? E interzis la New York? Asta e!

Era bine dispus, ba chiar vesel, fără un motiv precis, poate pur şi simplu pentru că se afla într-o atmosferă familiară.

Mai întîi, îi plăcea colţul acela de Broadway, zgomotos şi puţin cam vulgar, care îi amintea de Montmartre şi totodată de Marile Bulevarde din Paris. Recepţia arăta aproape jalnic şi exista doar un singur ascensor. Iar omul de la lift era un tip mic de statură şi şchiop!

Pe fereastră puteai vedea firmele luminoase care se aprindeau şi se stingeau.

— Alo!... O'Brien?... Închipuie-ţi că am iar nevoie de tine... Nu-ţi fie teamă... Respect cu scrupulozitate toate libertăţile liberei Americi... Cum?... Ba nu... Te asigur că n-aş putea să fiu deloc ironic... Imaginează-ţi că aş vrea să apelez şi eu la serviciile unui detectiv particular...

La celălalt capăt al firului, căpitanul se întreba dacă Maigret glumea şi, după ce mormăi cîteva silabe, se hotărî să izbucnească în rîs.

— Nu rîde... Sînt cît se poate de serios... Chiar am un detectiv la dispoziţia mea... Adică, de la amiază, am unul care se ţine după mine... Ba nu, dragă prietene, nu aduc nici o acuză poliţiei oficiale... De ce eşti astăzi atît de

susceptibil?... Mă refer la numitul Bill... Da, boxerul acela cu bărbia despicată care, ieri, ne-a însoţit pe mine şi pe Mac Gill în peregrinările noastre... Ei bine, e şi acum prezent, doar că, asemenea valeţilor de altădată, merge la zece metri în spatele meu... Dacă mă aplec pe fereastră, cu siguranţă îl zăresc la uşa hotelului... Nu, nu se ascunde... Se ţine după mine, atîta tot... Chiar am impresia că e puţin jenat şi că uneori îi vine să mă salute... Cum?... De ce am nevoie de un detectiv?... Poţi să rîzi cît vrei... Recunosc că e destul de hazliu... Totuşi, în afurisita ta de ţară, unde oamenii nu catadicsesc să înţeleagă engleza mea decît după ce le repet de patru-cinci ori aceeaşi frază, completînd explicaţia cu gesturi, nu mi-ar prinde rău să fiu însoţit de cineva în vederea cîtorva mici cercetări pe care doresc să le fac... Dar, te rog din suflet, omul tău să vorbească franţuzeşte!... Ai pe cineva la îndemînă?... O să dai un telefon?... Sigur, chiar din seara asta... Sînt absolut pregătit, în ciuda paharelor tale de whisky... E drept că mi-am inaugurat noua cameră de la *Berwick* oferindu-mi două ore de siestă... În ce medii vreau să fac cercetări?... Credeam că ai ghicit... Bineînţeles... Exact... Aştept telefonul tău... Pe curînd...

Deschise fereastra şi, după cum prevăzuse, îl zări pe numitul Bill, care mesteca *chewing-gum* la vreo douăzeci de metri de hotel şi nu părea deloc încîntat.

Încăperea era mai mult decît banală, cu toate vechiturile şi covoarele îndoielnice necesare ca să te poţi crede într-o cameră mobilată de hotel din oricare oraş din lume.

După nici zece minute, răsună soneria telefonului. Era O'Brien, care îl anunţă pe Maigret că îi găsise un detectiv, un anume Ronald Dexter, şi îi recomanda să nu-l lase să bea prea mult.

— Pentru că face urît cînd bea whisky? întrebă comisarul.

Iar O'Brien îi răspunse cu o blîndeţe angelică:

— Pentru că plînge...

Şi nu era o butadă de-a roşcovanului cu mutră de oaie. Chiar şi atunci cînd nu bea, Dexter dădea impresia unui om care trece prin viaţă purtînd în suflet o durere incomensurabilă.

Veni la hotel la şapte seara. Maigret îl întîlni în hol, în momentul în care detectivul întreba de el la recepţie.

— Ronald Dexter?

— Eu sînt...

Părea că spune: „Din păcate!"

— Prietenul meu O'Brien ţi-a spus despre ce e vorba?

— Sst!

— Poftim?

— Fără nume, vă rog... Sînt la dispoziţia dumneavoastră... Unde vreţi să mergem?

— Deocamdată, să ieşim afară... Îl cunoşti pe domnul acela care pare foarte interesat de trecători şi mestecă *chewing-gum*?... E Bill... Bill şi mai cum? Habar n-am... Îi cunosc doar prenumele, dar ştiu că e unul dintre confraţii dumitale care a fost pus să mă urmărească... Ţi-am spus asta ca să nu fii îngrijorat de manevrele lui... N-are nici o importanţă... Înţelegi?... Poate să ne urmărească oricît...

Dexter înţelegea sau nu înţelegea. În orice caz, luase un aer resemnat şi părea că spune cerului: „Că o fi aşa sau altfel..."

Probabil că avea vreo cincizeci de ani, iar hainele lui cenuşii, ca şi *trench-coat*-ul mai mult decît obosit nu erau deloc un indiciu de prosperitate.

Cei doi merseră spre Broadway, de care îi despărţeau doar vreo sută de metri, şi Bill porni calm după ei.

— Cunoşti mediile teatrale?

— Puţin.

— Mai exact, music-hall-ul şi varieteul.

Şi Maigret putu atunci să-şi dea seama de umorul, dar şi de simţul practic al lui O'Brien, căci interlocutorul său oftă şi zise:

— Am fost claun timp de douăzeci de ani.

— Probabil un claun trist? Acum vom intra într-un bar ca să bem un păhărel, dacă vrei.

— Vreau.

Apoi, cu o simplitate dezarmantă:

— Credeam că vi s-a spus.

— Ce?

— Că nu ţin la băutură. În fine! Un singur pahar, nu-i aşa?

Se aşezară într-un colţ, în timp ce Bill intra şi el în local şi se instala la bar.

— Dacă am fi fost la Paris, explică Maigret, aş fi găsit imediat informaţia pe care o caut, pentru că avem, pe lîngă Porte Saint-Martin, cîteva prăvălii care datează din alte vremuri... Unele dintre ele vînd cîntece populare, şi mai poţi şi azi să-ţi procuri melodiile care se cîntau la toate răspîntiile prin 1900 sau 1910... Alta, pe care o cunosc foarte bine, comercializează toate modelele de bărbi, de mustăţi şi de peruci pe care le purtau actorii din cele mai îndepărtate timpuri... Şi, în sfîrşit, în locuri care arată ca vai de lume, există nişte birouri cu

impresari uimitori care organizează turnee în micile orașe de provincie...

În timp ce vorbea, Ronald Dexter se uita la paharul lui cu o privire profund melancolică.

— Înțelegi?

— Da, domnule.

— Bun. Pe pereții acestor birouri nu ar fi greu să găsești afișele unor numere de varieteu în mare vogă în urmă cu treizeci sau patruzeci de ani... Iar pe banchetele din sălile de așteptare, zece cabotini bătrîni sau foste dive...

Se întrerupse și zise:

— Îmi cer scuze.

— N-aveți pentru ce.

— Vreau să spun actori, cîntăreți și cîntărețe care au astăzi șaptezeci de ani și chiar mai mult și încă mai vin să ceară un contract. Oamenii ăștia au o memorie uimitoare, îndeosebi cînd e vorba de epoca succeselor lor. Ei bine, domnule Dexter...

— Toată lumea îmi spune Ronald.

— Ei bine, mă întreb dacă la New York există echivalentul a ceea ce ți-am spus.

Fostul claun se gîndi un moment, cu ochii țintă la paharul de care încă nu se atinsese. Apoi întrebă cît se poate de serios:

— Trebuie să fie chiar foarte bătrîni?

— Ce vrei să spui?

— Trebuie să fie niște cabotini foarte bătrîni? Mi-ați spus de șaptezeci de ani și chiar mai bine de atît. E cam mult, pentru că, vedeți dumneavoastră, la noi se moare mai repede.

Întinse mîna spre pahar, o retrase, o întinse din nou și, în sfîrșit, dădu pe gît alcoolul pe nerăsuflate.

— Există niște locuri... Am să vă arăt...

— Mă interesează perioada de acum treizeci de ani. Cam atunci, doi francezi, sub numele de *J and J*, făceau un număr muzical prin varieteuri.

— În urmă cu treizeci de ani? Cred că e posibil. Și ce vreți să știți?

— Tot ce poți afla despre ei. Aș vrea să fac rost și de o fotografie. Artiștii au multe fotografii. Imaginea lor apare pe afișe, pe programe.

— Și aveți intenția să mă însoțiți?

— Nu în seara asta. Nu imediat.

— E mai bine. Pentru că, nu-i așa, ați putea să speriați oamenii. Sînt foarte susceptibili. Dacă doriți, voi veni mîine la hotelul dumneavoastră sau vă voi telefona. E grabă mare? Pot să încep din seara asta. Dar ar trebui...

Ezită și rosti cu glas scăzut:

— Ar trebui să-mi daţi cu ce să plătesc cîteva pahare de băutură şi să pot intra în anumite locuri.

Maigret scoase portofelul din buzunar.

— O, zece dolari e destul! Pentru că, dacă-mi daţi mai mult, o să-i cheltui. Şi cînd voi termina treaba pe care mi-aţi încredinţat-o, n-are să-mi mai rămînă nimic... Acum mai aveţi nevoie de mine?

Comisarul scutură din cap. O clipă se gîndise să ia cina în compania claunului, dar acesta era mult prea lugubru.

— Nu vă deranjează că sînteţi urmărit de tipul de colo?

— Şi ce-ai face, dacă m-ar deranja?

— Cred că, oferindu-i puţin mai mult decît cel care l-a angajat...

— Nu mă supără.

Şi era adevărat. Pentru Maigret era aproape o distracţie să-l simtă pe fostul boxer pe urmele lui.

În seara aceea mîncă într-un snack-bar luminat strălucitor de pe Broadway, unde se delectă cu nişte cîrnaţi gustoşi, dar îl supără faptul că în loc de bere fu nevoit să bea Coca-Cola.

Apoi, pe la nouă, opri un taxi.

— La intersecţia lui Findlay cu Strada 169.

Şoferul oftă, lăsă în jos plăcuţa, resemnat, şi Maigret nu-i înţelese atitudinea decît puţin mai tîrziu, cînd maşina părăsi cartierele cu lumini strălucitoare şi pătrunse într-o lume nouă.

Curînd, de-a lungul străzilor rectilinii, interminabile, nu mai vedeai circulînd decît oameni de culoare. Treceau prin Harlem, unde toate casele semănau una cu alta, iar blocurile din cărămizi închise la culoare erau urîţite şi mai mult de zigzagul de pe faţade al scărilor de incendiu din fier.

Mult mai tîrziu, trecură peste un pod, apoi pe lîngă nişte depozite sau uzine – era greu să-ţi dai seama în întuneric – şi ajunseră în Bronx: alte străzi pustii, din loc în loc cu luminile galbene, roşii sau violet ale unui cinematograf de cartier ori vitrinele vreunui mare magazin pline de manechine de ceară în poziţii încremenite.

Merseră mai bine de o jumătate de oră şi străzile deveneau tot mai întunecoase, mai pustii, pînă cînd, în sfîrşit, şoferul opri, întoarse capul şi zise pe un ton dispreţuitor:

— Findlay.

Strada 169 era acolo, în dreapta. Dar se văzu nevoit să negocieze îndelung cu şoferul ca să-l aştepte. Şi nu vru să aştepte la intersecţie, ci,

cînd Maigret o porni pe trotuar, taxiul veni încetişor în urma lui.

Şi alt taxi mergea la fel, cu viteză foarte mică, cel al lui Bill, detectivul-boxer, doar că el nu-şi dădea osteneala să coboare din maşină.

În perspectiva întunecată se profila conturul pătrăţos al cîtorva prăvălii, aşa cum existau în cartierele sărace din Paris şi din toate capitalele.

Ce căuta Maigret acolo? Nimic precis. Nu ştia nici măcar pentru ce venise la New York! Şi totuşi, de cîteva ceasuri, din momentul în care părăsise *Saint Regis*, nu se mai simţea înstrăinat. *Berwick* îl împăcase deja cu America, poate din cauza mirosului său uman, iar acum îşi imagina toate vieţile cuibărite în alveolele acelor cuburi de cărămidă, toate scenele care se derulau în spatele storurilor.

Little John nu-l impresionase, nu acesta era cuvîntul, însă Little John era totuşi doar un fel de entitate, în orice caz, ceva fabricat, artificial.

Mac Gill poate şi mai mult decît el.

Chiar şi tînărul Jean Maura, cu temerile sale, dar şi atitudinea aprobatoare a bătrînului domn d'Hoquélus.

Ca şi dispariţia lui în momentul în care pachebotul ajungea, în sfîrşit, la New York...

Dar, în fond, toate astea nu aveau importanţă. Acestea ar fi fost cuvintele pronunţate de Maigret dacă O'Brien ar fi fost acolo în acel moment, cu zîmbetul acela răzleţ pe faţa lui de roşcovan ciupită de vărsat.

Fusese un gînd, în treacăt, în timp ce mergea cu mîinile în buzunare şi pipa între dinţi. De ce în special roşcovanii au faţa ciupită de vărsat şi de ce, aproape invariabil, sînt oameni simpatici?

Trase aer pe nas. Adulmecă aerul, în care stăruiau mirosuri vagi de păcură şi de mediocritate. Oare în unele dintre acele alveole trăiau alţi *J and J*? Mai mult ca sigur! Tineri sosiţi doar de cîteva săptămîni şi care aşteptau, strîngînd din dinţi, ceasul glorios cînd vor ajunge la *Saint Regis*.

Căuta prăvălia unui croitor. Două taxiuri veneau în urma lui ca o procesiune. Şi îşi dădea seama cît de caraghioasă era situaţia.

Într-o zi, pe vremea cînd se purtau încă gulere tari şi manşete scrobite în formă de cilindru – Maigret avusese şi el unele lavabile, din cauciuc sau din pînză cauciucată, şi încă îşi mai amintea de ele –, doi tineri locuiseră pe acea stradă, în faţa prăvăliei unui croitor.

Şi iată că alt tînăr, în urmă cu cîteva zile, fusese îngrijorat pentru viaţa tatălui său.

Iar acest tînăr dispăruse brusc, la cîteva minute după ce Maigret conversase cu el pe puntea navei.

Comisarul căuta prăvălia croitorului. Se uita la ferestrele caselor, barate adesea de acele scări oribile din fier care se opreau deasupra parterului.

Un clarinet şi o vioară...

De ce-şi lipea nasul, ca atunci cînd era copil, de vitrina uneia dintre prăvăliile unde se vindeau de toate, legume, mărfuri de băcănie şi bomboane? Exact alături de această prăvălie se afla alta, neluminată şi fără jaluzele, iar prin geamul ei se vedeau, datorită razelor de lumină ale unui felinar din apropiere, un dispozitiv de călcat şi costume care atîrnau pe umeraşe.

„Arturo Giacomi."

Cele două taxiuri veneau în urma lui, doar la cîţiva metri de el, şi nici şoferii, nici bruta aceea de Bill nu bănuiau contactul pe care omul cu pardesiu greu şi pipa vîrîtă între dinţi îl realiza, întorcîndu-se spre casa din faţă, cu doi francezi de douăzeci de ani, ajunşi aici cîndva, unul cu o vioară sub braţ, celălalt cu un clarinet.

IV

Puţin a lipsit în dimineaţa aceea ca un om să trăiască sau să moară, ca o crimă josnică să fie comisă sau nu, şi acest „puţin" a fost un interval de cîteva minute în plus sau în minus din programul lui Maigret.

Din păcate, el nu ştia asta. În cei treizeci de ani petrecuţi la Poliţia Judiciară, avusese obiceiul, atunci cînd o anchetă nu-l reţinea şi noaptea, să se trezească pe la şapte dimineaţa, după care îi plăcea să facă pe jos drumul destul de lung din bulevardul Richard-Lenoir, unde locuia, pînă pe Quai des Orfèvres.

În fond, în ciuda ocupaţiei sale, fusese totdeauna un hoinar. Şi, după ce se retrăsese din activitate, în casa sa de la Meung-sur-Loire, se trezea şi mai de dimineaţă, iar vara răsăritul soarelui îl găsea deseori în grădină.

La fel şi la bordul pachebotului, unde era aproape primul care se plimba pe punte, pe

cînd mateloţii o spălau de zor şi lustruiau balustradele.

Dar în prima dimineaţă petrecută la New York, pentru că băuse prea mult whisky cu căpitanul O'Brien, se trezise la unsprezece.

A doua zi, în camera sa de la *Berwick*, se trezise de dimineaţă, pentru că aşa obişnuia. Dar, tocmai pentru că era prea devreme, pentru că simţea străzile pustii şi obloanele încă trase, hotărîse să adoarmă la loc.

Şi dormise sănătos. Cînd deschisese ochii, era trecut de zece dimineaţa. De ce simţea că are starea de spirit a celor care au muncit toată săptămîna şi pentru care marea bucurie a zilei de duminică este să doarmă pînă tîrziu?

Nu se grăbi deloc. Zăbovi o veşnicie la micul dejun. Apoi fumă, în halat de casă, prima pipă la fereastră, mirîndu-se tare mult că nu-l zărea pe Bill în stradă.

Este adevărat că detectivul-boxer trebuia să fi dormit şi el. Pusese pe cineva să-i ţină locul în acest timp? Oare Maigret avusese pe urmele lui doi inşi, care îl urmăriseră cu rîndul?

Se bărbieri cu grijă şi mai pierdu cîtva timp ca să-şi pună lucrurile în ordine.

Şi tocmai de aceste minute, risipite în mod atît de banal, depindea viaţa unui om.

Cînd Maigret coborî în stradă, încă mai era timp. Bill nu se vedea nicăieri şi comisarul nu zări pe nimeni care să pară a fi primit misiunea de a-l urmări. Un taxi trecea gol. Ridică maşinal mîna. Şoferul nu-l văzu şi, în loc să caute altul, Maigret se hotărî să meargă puţin pe jos.

Astfel descoperi Fifth Avenue şi magazinele sale de lux. Se opri în faţa vitrinelor şi contemplă îndelung pipele, apoi se hotărî să cumpere una, deşi acesta era, de obicei, cadoul oferit de doamna Maigret la fiecare sărbătoare şi la fiecare aniversare.

Un detaliu ridicol, straniu: pipa costa foarte mult. Ieşind din magazin, Maigret îşi aminti suma plătită în ajun taximetristului şi îşi puse în gînd să economisească aceeaşi sumă în dimineaţa aceea.

Iată de ce coborî la *subway* şi pierdu mult timp pînă să găsească intersecţia Findlay.

Cerul era de un cenuşiu rece, luminos. Încă mai bătea vîntul, dar furtuna se domolise. Maigret dădu colţul Străzii 169 şi avu imediat sentimentul catastrofei.

La aproximativ două sute de metri de el, în faţa unei uşi, se adunase un grup de oameni şi, deşi nu cunoştea bine locul, deşi îl văzuse doar

noaptea, era aproape sigur că totul se petrecea în faţa prăvăliei croitorului italian.

De altfel, totul sau aproape totul, pe stradă, în cartier, era italian. Copiii care se jucau în pragul caselor aveau părul negru, feţele foarte vioaie şi picioare lungi şi bronzate asemenea copiilor din Neapole sau Florenţa.

Firmele prăvăliilor aveau, în majoritate, nume italiene, iar vitrinele erau pline de mortadela, paste şi alimente conservate la sare venite de pe malurile Mediteranei.

Lungi pasul. Douăzeci-treizeci de persoane se strînseseră ciorchine în uşa croitorului, pe care un agent de poliţie o apăra de intruşi, şi o întreagă liotă de copii mai mult sau mai puţin păduchioasă mişuna în jurul acelui grup.

Totul anunţa un accident, o dramă sordidă care se produce brusc pe stradă şi imprimă stupefacţie pe faţa trecătorilor.

— Ce s-a întîmplat? întrebă el un bărbat gras, cu melon, care stătea în ultimul rînd şi se ridica pe vîrful picioarelor.

Deşi îi vorbise englezeşte, bărbatul se uită la el curios, apoi întoarse capul, dînd din umeri.

Auzea frînturi de fraze, unele în italiană, altele în engleză.

— ...Exact în momentul în care trecea strada...

— ...în fiecare dimineață, la aceeași oră, de ani de zile, își făcea plimbarea... De cincisprezece ani trăiesc în cartierul ăsta și l-am văzut în fiecare zi...

— ...Scaunul lui mai e încă acolo...

Prin geamul magazinului se putea vedea dispozitivul de călcat cu aburi, pe care rămăsese întins un costum, și, mai aproape, lîngă geam, un scaun cu fundul din pai, destul de jos : scaunul bătrînului Angelino.

Maigret începea să înțeleagă. Fără grabă, cu acea îndemînare a oamenilor grași, se strecură puțin cîte puțin pînă în mijlocul mulțimii și legă la un loc frînturile de fraze pe care le auzea.

Trecuseră poate mai bine de cincizeci de ani de cînd Angelino Giacomi venise de la Neapole și se instalase în acea prăvălie, cu mult înainte de inventarea dispozitivului de călcat cu aburi. Aproape că era cel mai în vîrstă de pe stradă, din cartier, și, la alegerile municipale, nu era candidat care să nu-l viziteze.

Fiul său, Arturo, continuase meseria tatălui său, și acest fiu avea acum aproape șaizeci de ani, fiind el însuși tată a șapte-opt copii, cei mai mulți căsătoriți.

Iarna, bătrînul Angelino își petrecea zilele așezat pe scaunul cu fund de pai, în vitrina din

care părea că face parte, fumînd de dimineaţa şi pînă seara acele trabuce italiene prost finisate, din tutun negru, care răspîndesc un miros înţepător.

Apoi, cum venea primăvara, cu aceeaşi exactitate cu care se întorc rîndunelele, bătrînul Angelino putea fi văzut aşezîndu-şi scaunul pe trotuar, lîngă uşă.

Acum era mort sau muribund, Maigret încă nu ştia exact. În jurul lui circulau diferite versiuni, dar curînd se auzi sirena unei ambulanţe şi o maşină cu cruce roşie opri la marginea trotuarului.

Mulţimea se mişcă, despărţindu-se lent în două, iar doi oameni în halate albe trecură pe acest culoar şi intrară în prăvălie, de unde ieşiră, cîteva clipe mai tîrziu, ducînd o targă pe care nu se vedea decît un corp acoperit cu un cearceaf.

Apoi portiera din spate se închise. Un bărbat fără guler la gît, probabil Giacomi-fiul, care îşi pusese doar o haină de stradă peste hainele de lucru, urcă lîngă şofer şi ambulanţa se depărtă.

— A murit? întrebă cineva pe agentul de poliţie, rămas mai departe de pază.

Acesta nu ştia. Îi era indiferent. Nu era meseria lui să se ocupe de asemenea detalii.

O femeie plîngea în prăvălie, părul cărunt şi despletit îi cădea peste faţă, şi uneori gemetele sale se auzeau din stradă.

O persoană, două, trei se hotărîră să plece. Gospodinele îşi căutau copiii în jurul lor, ca să-şi continue cumpărăturile în prăvăliile din cartier.

Grupul se micşoră treptat, dar rămăseseră încă destui ca să blocheze uşa.

Acum, un frizer, cu pieptenele la ureche, explica tuturor cu un puternic accent genovez:

— Am văzut totul aşa cum vă văd, pentru că la ora asta n-am clienţi şi stăteam chiar în pragul salonului meu.

Într-adevăr, cîteva case mai departe, puteai zări cilindrul cu benzi albastre şi roşii care anunţa saloanele de frizerie şi coafură.

— Aproape în fiecare dimineaţă, se oprea puţin la mine în faţa salonului ca să schimbăm două vorbe. Eu îl bărbieream, miercurea şi sîmbăta... Totdeauna l-am bărbierit... Nu ajutorul meu, numai eu... Şi totdeauna l-am cunoscut aşa cum era şi în dimineaţa asta... Şi totuşi, cred că avea optzeci şi doi de ani... Ba nu... Optzeci şi trei... Acum patru ani, cînd s-a căsătorit Maria, ultima lui nepoată, îmi aduc aminte că mi-a spus...

Şi frizerul făcea tot felul de calcule ca să stabilească vîrsta exactă a bătrînului Angelino, care fusese luat şi dus cu brutalitate departe de strada unde trăise atîta amar de vreme.

— E un lucru pe care nu l-ar fi recunoscut pentru nimic în lume: aproape că nu mai vedea deloc... Purta vechii lui ochelari, cu lentile groase şi ramă din argint... Îi ştergea tot timpul cu o batistă mare şi roşie, apoi îi punea la ochi. Dar adevărul e că nu-i mai foloseau la mare lucru... Ăsta era motivul pentru care luase obiceiul să meargă cu bastonul, nu că nu-l mai ajutau picioarele, pentru că picioarele lui erau la fel de solide ca la douăzeci de ani... În fiecare dimineaţă, exact la zece şi jumătate...

În mod logic, Maigret ar fi trebuit să fie în prăvălie cam la acea oră. Aşa îşi pusese în gînd în ajun. Voia să-l întîlnească pe bătrînul Angelino şi să stea de vorbă cu el.

Ce s-ar fi întîmplat dacă Maigret ar fi sosit la timp, dacă nu ar fi adormit din nou, dacă n-ar fi zăbovit la fereastră, dacă taxiul ar fi oprit cînd îi făcuse semn, dacă nu ar fi cumpărat pipa de pe Fifth Avenue?

— Îi legau la gît un fular împletit din lînă, un fular roşu... Mai adineauri, am văzut un puşti, băiatul negustoresei de legume, care-l

aducea... Nu purta niciodată pardesiu, nici măcar în miezul iernii... Mergea cu paşi mărunţi, pe lîngă zidurile caselor, şi eu ştiam că bastonul îi folosea să se orienteze...

Rămăseseră doar cinci-şase în jurul frizerului şi, pentru că Maigret părea cel mai serios, cel mai interesat din grup, pînă la urmă omul i se adresase lui.

— Saluta cu mîna aproape în faţa fiecărei prăvălii, fiindcă îi cunoştea pe toţi. În colţul străzii, se oprea o clipă la marginea trotuarului înainte să traverseze, căci plimbarea lui cuprindea totdeauna trei grupuri de case... Şi în dimineaţa asta a făcut la fel... L-am văzut... L-am văzut făcînd primii paşi spre mijlocul drumului... De ce am întors capul chiar în acel moment? Nu ştiu... Poate că m-a strigat ajutorul meu din prăvălie, pentru că uşa rămăsese deschisă... O să trebuiască să-l întreb, că asta mă nedumereşte... Am auzit clar cum se apropia maşina... Totul s-a petrecut la mai puţin de o sută de metri de salonul meu... A urmat un zgomot ciudat... Un zgomot înfundat... E greu de descris... În orice caz, un zgomot care te face să înţelegi imediat că s-a întîmplat un accident. M-am întors şi am văzut maşina care îşi continua drumul cu mare viteză... Trecea deja prin

faţa mea... În acelaşi timp, vedeam corpul întins pe jos. Dacă n-aş fi fost atent la două lucruri deodată, poate că i-aş fi văzut mai bine pe cei doi bărbaţi aflaţi în partea din faţă a maşinii... O maşină mare, cenuşie... De un cenuşiu destul de închis... Aş fi tentat să spun că era neagră, dar cred că era cenuşie... Sau era plină de praf... Oamenii se adunau deja... Eu am venit mai întîi aici ca să-l anunţ pe Arturo... Tocmai călca o pereche de pantaloni. Bătrînul Angelino a fost adus în casă. Un firişor de sînge îi curgea din gură, un braţ îi atîrna şi umărul hainei era rupt... La prima vedere, nu constatai nimic altceva, dar am înţeles imediat că era mort...

Se aflau în biroul căpitanului O'Brien. Acesta, care îşi înclinase scaunul pe spate, din cauza picioarelor lungi, îşi fuma pipa pufăind mărunt, îi mîngîia muştiucul cu buzele şi se uita, printre pleoapele grele, la Maigret care vorbea.

— Presupun, zise acesta, încheind, că n-ai să mai pretinzi că libertatea individuală îţi interzice să te ocupi de ticăloşii ăştia?

Căci Maigret, după mai bine de treizeci de ani de poliţie, timp în care văzuse josnicii, cru-

zimi, laşităţi umane, încă se mai indigna ca în prima zi de unele fapte.

Coincidenţa vizitei plănuite în aceà dimineaţă la bătrînul Giacomi, faptul că această vizită, făcută la timp, i-ar fi salvat probabil viaţa croitorului, pînă şi cumpărarea unei pipe, cu care acum evita să fumeze, îl făceau să fie şi mai prost dispus.

— Din păcate, nu Poliţia Federală se ocupă de asta, ci, pînă la noi ordine, poliţia din New York.

— L-au ucis în mod josnic, mîrşav..., bombăni fostul comisar.

Şi O'Brien murmură, gînditor:

— Nu atît modul în care l-au ucis mă frapează, cît faptul că l-au ucis exact la timp...

Maigret se gîndise deja la asta, şi era greu să vezi aici o coincidenţă.

Ani şi ani de zile, nimeni nu avusese grija bătrînului Angelino, care putuse să-şi petreacă zilele aşezat pe un scaun, privind trecătorii şi făcîndu-şi în fiecare dimineaţă, ca un cîine cuminte, micul tur de pistă obişnuit.

Noaptea trecută, Maigret se oprise cîteva clipe în faţa prăvăliei croitorului. Îşi pusese în gînd, fără să vorbească nimănui despre asta,

să se întoarcă acolo dimineaţă şi să-i pună cîteva întrebări bătrînului.

Dar, cînd sosise, constatase că cineva avusese grijă să-i închidă gura pe vecie.

— Au fost nevoiţi să acţioneze repede..., mormăi el, uitîndu-se la O'Brien cu un sentiment de ranchiună involuntar.

— Nu e nevoie de mult timp ca să organizezi un astfel de accident, cînd cunoşti dinainte toate amănuntele indispensabile... N-aş merge pînă acolo încît să spun că există agenţii care se ocupă cu treaba asta, dar pe-aproape... În fond, e de-ajuns să ştii cui să te adresezi, să cîştigi încrederea şi să plăteşti cît trebuie... Înţelegi?... Ăştia se numesc ucigaşi... Numai că ucigaşii nu puteau să ştie că bătrînul Angelino traversa Strada 169 în fiecare dimineaţă, la aceeaşi oră, prin acelaşi loc... Cineva i-a informat, acesta fiind, după toate probabilităţile, cel care i-a angajat. Şi acest cineva avea informaţia respectivă de mult timp.

Se priviră cu gravitate, căci amîndoi ajungeau la aceleaşi concluzii.

De un anumit timp, cineva ştia că Angelino avea ceva de spus şi că acest ceva constituia o ameninţare pentru liniştea lui.

Maigret, fără să vrea, se gîndea la silueta nervoasă, dar aproape plăpîndă a lui Little John, la ochii lui deschişi la culoare şi reci, în care nu se citea nici un sentiment uman.

Nu ar fi fost exact omul în stare să comande unor ucigaşi, fără să clipească, treaba pe care o făcuseră în acea dimineaţă?

Iar Little John locuise pe Strada 169, exact în faţa casei croitorului!

În plus, dacă era să dai crezare scrisorilor trimise fiului său – şi tonul lor vibra de sinceritate –, tocmai Little John se simţea ameninţat, se temea pentru viaţa lui!

Şi tocmai fiul său dispăruse mai înainte de a pune piciorul pe pămîntul american!

— Oamenii ăştia ucid..., zise Maigret, după o lungă tăcere, ca şi cum ar fi fost un rezumat al gîndurilor sale.

Şi aproape că asta şi era. Se gîndise la Jean Maura şi, acum, cînd ştia că era vorba de oameni capabili să ucidă, avea remuşcări.

N-ar fi trebuit să-l păzească mai bine pe tînărul care îi ceruse ajutorul? Nu greşise cînd nu îi luase neliniştile prea în serios, în ciuda spuselor domnului d'Hoquélus?

— În definitiv, zise roşcovanul din Poliţia Federală, ne confruntăm cu nişte oameni care

se apără sau, mai exact, care atacă pentru a se apăra... Mă întreb, dragă Maigret, ce ai să poţi face... Poliţia din New York nu va dori sub nici o formă să te amesteci în ancheta ei... De altfel, în ce calitate? E vorba de o crimă comisă pe teritoriul american... Probabil că şi asasinii sînt tot americani. Maura e naturalizat... Mac Gill, m-am informat, e născut la New York... Şi vei vedea că aceştia doi nu vor fi deloc amestecaţi în povestea asta... Cît despre tînărul Maura, nimeni nu i-a anunţat dispariţia, iar tatăl său nu pare dornic s-o facă...

Se ridică oftînd.

— Asta e tot ce pot să-ţi spun.

— Ştii că buldogul meu nu mai era la postul lui azi-dimineaţă?

Celălalt înţelese că vorbea de Bill.

— Încă nu mi-ai spus, dar aş fi pus prinsoare... Trebuia, nu-i aşa, ca de aseară şi pînă azi-dimineaţă cineva să le anunţe vizita ta pe Strada 169.

— ...Pentru ca, de acum înainte, să mă pot întoarce acolo fără să mai deranjez pe nimeni.

— Să ştii că, în locul tău, eu aş fi mai cu băgare de seamă cînd traversez strada! Şi, sincer îţi spun, cred că aş evita, mai ales seara, locurile pustii... Poţi să omori oamenii nu doar

călcîndu-i cu automobilul... E la fel de uşor ca, dintr-o maşină în mers, să tragi o rafală de pistol-mitralieră.

— Credeam că gangsterii există doar în romane şi în filme. Nu mi-ai spus aşa?

— Nu vorbesc de gangsteri. Îţi dau un sfat, atîta tot. În afară de asta, ce-ai făcut cu claunul meu trist?

— L-am pus la treabă şi trebuie să-mi telefoneze sau să vină la *Berwick* în cursul zilei.

— Doar dacă n-a avut şi el un accident!

— Crezi?

— Nu ştiu. N-am dreptul să mă amestec în nici un fel. Şi aş vrea tare mult să-ţi spun şi ţie să faci la fel, dar ar fi desigur inutil.

— Da...

— Baftă! Telefonează-mi dacă se iveşte ceva nou. E posibil să-l reîntîlnesc, cu totul întîmplător, pe colegul meu de la poliţia din New York care se ocupă cu acest caz. Încă nu ştiu cine a fost numit. Şi mai e posibil ca, în cursul discuţiei, să-mi spună unele mici amănunte care te-ar putea interesa. Nu te invit la prînz, fiindcă mă aşteaptă un *lunch* cu doi dintre şefii mei.

Atmosfera nu mai era ca la prima lor întîlnire, cînd discutaseră cu bună dispoziţie şi un pic de umor.

Amîndoi aveau o greutate pe inimă: acea stradă din Bronx, cu prăvăliile italiene, cu liota de ţînci, cu viaţa de mahala, unde un bătrîn îşi făcea plimbarea cu paşi mărunţi, iar o maşină îl lovise cu sălbăticie...

Maigret era gata să intre într-un snack-bar ca să mănînce ceva, apoi, pentru că nu se afla departe de *Saint Regis*, îi veni ideea să intre în barul hotelului. Nu spera nimic, poate doar să-l zărească pe Mac Gill, care părea că are obiceiul să bea acolo un păhărel.

Şi chiar se afla acolo, însoţit de o femeie foarte drăguţă. Îl zări pe comisar şi se ridică pe jumătate ca să-l salute.

Apoi îi vorbi probabil femeii despre el, căci aceasta începu să se uite curioasă la Maigret, în timp ce-şi fuma ţigara pătată de ruj de buze.

Sau Mac Gill nu ştia nimic, sau era de un calm remarcabil, căci arăta foarte în largul său. Văzînd că Maigret era tot singur la bar, în faţa cocteilului comandat, se hotărî brusc să se ridice, scuzîndu-se faţă de prietena lui, şi se apropie de comisar cu mîna întinsă.

— Îmi pare bine că vă întîlnesc, căci, după cele petrecute ieri, voiam să vă vorbesc.

Maigret se prefăcu că nu vede mîna întinsă, iar secretarul o băgă în cele din urmă în buzunar.

— Little John s-a purtat cu dumneavoastră brutal şi cu o mare stîngăcie. Chiar asta voiam să vă spun : se comportă aşa mai mult din stîngăcie decît din răutate. S-a obişnuit de mult timp ca toată lumea să-i dea ascultare. Cel mai mic obstacol, cea mai mică împotrivire îl enervează. Iar faţă de fiul său are un sentiment deosebit. Este, dacă vreţi, părticica intimă, secretă din viaţa sa, pe care o păstrează numai pentru el. De aceea s-a supărat cînd a văzut că vă ocupaţi, fără aprobarea lui, de acest caz. Pot să vă mărturisesc că, de cînd aţi sosit, răstoarnă cerul şi pămîntul ca să-l găsească pe Jean Maura. Şi îl va găsi, căci dispune de mijloacele necesare. Poate că în Franţa, unde aţi putea să-i fiţi util, ar accepta să-l ajutaţi. Aici însă, într-un oraş pe care nu-l cunoaşteţi...

Maigret stătea nemişcat, în aparenţă la fel de insensibil ca un zid.

— Pe scurt, vă cer...

— ...să vă accept scuzele, zise deodată el.

— ...şi pe ale lui.

— El v-a cerut să-mi prezentaţi scuze?

— Păi...

— Păi, sînteţi nerăbdători şi unul, şi altul, din aceleaşi motive sau din motive diferite, să mă vedeţi plecat.

— Dacă o luaţi aşa...

Iar Maigret, morocănos, se întoarse spre bar ca să apuce paharul.

— O iau cum îmi place.

Cînd privi din nou spre sală, Mac Gill şedea alături de americanca blondă, care îi punea întrebări, însă se vedea bine că el nu avea nici un chef să răspundă.

Era încruntat şi, la ieşire, comisarul se simţi urmărit de privirea lui, în care se oglindeau neliniştea şi ura.

Cu atît mai bine!

La *Berwick* îl aştepta o telegramă, trimisă iniţial la *Saint Regis*. Ronald Dexter se afla şi el acolo, aşteptînd răbdător pe o banchetă din hol.

Citi telegrama.

Primit prin telegramă veşti excelente de la Jean Maura stop vă explic situaţia la întoarcere stop anchetă acum inutilă stop sper că veţi sosi cu următorul vas.

Sincere salutări.
François d'Hoquélus

Maigret îndoi de cîteva ori hîrtia galbenă şi o puse, oftînd, în portofel. Apoi se întoarse spre claun.

— Ai luat masa? îl întrebă el.

— Am mîncat adineauri un *hot dog*. Dar dacă vreţi să vă însoţesc...

Şi asta îi permise comisarului să descopere o altă caracteristică neaşteptată a ciudatului detectiv. Dexter, care era atît de slab încît şi cele mai strîmte haine pluteau în jurul membrelor sale, avea un stomac cu o capacitate nemaipomenită.

Cum se aşeză la tejgheaua unui snack-bar, ochii începură să-i sticlească, de parcă n-ar mai fi mîncat de cîteva zile, şi murmură, arătînd spre sandvişurile cu brînză şi şuncă:

— Îmi daţi voie?

Nu cerea voie să mănînce un sandviş, ci întreaga stivă şi, în timp ce înfuleca, arunca în jur priviri nelinişite, ca şi cum s-ar fi temut să nu vină cineva şi să-i întrerupă prînzul.

Mînca fără să bea. Îmbucături enorme îşi luau locul una alteia în gura lui de o elasticitate rară, şi fiecarea dumicat îl împingea pe celălalt fără ca omul nostru să fie cîtuşi de puţin incomodat.

— Am găsit ceva..., reuşi el totuşi să articuleze.

Şi, cu mîna liberă, scotoci în buzunarul *trench-coat*-ului, pe care nu se ostenise să şi-l dea jos. Puse pe tejghea o foaie de hîrtie împăturită. În timp ce comisarul o desfăcea, el întrebă:

— Îmi daţi voie să comand ceva cald? Să ştiţi că aici nu-i scump...

Hîrtia era un prospect, aşa cum vindeau actorii pe vremuri, în sală, după ce-şi terminau numărul.

Cereţi fotografia artiştilor.

Iar Maigret care, pe vremea aceea, frecventa cu asiduitate *Petit Casino*, de la Porte Saint-Martin, parcă mai auzea încă eternul: *Face zece centime.*

Nu era nici măcar o ilustrată, cum îşi ofereau luxul să comande la tipar interpreţii de mare succes, ci doar o hîrtie tare, de un galben acum decolorat.

J and J, celebrii fantezişti muzicali care au avut onoarea să cînte în faţa tuturor suveranilor din Europa şi în faţa şahului Persiei.

— V-aş cere să n-o murdăriţi prea tare, spuse claunul, începînd să devoreze ochiurile cu slănină. Mi-a fost numai împrumutată.

Era tare hazliu că cineva avusese ideea să dea cu împrumut o hîrtie de genul acela, pe care nimeni nu s-ar fi ostenit s-o culeagă de pe stradă!

— E de la un prieten de-al meu... În fine, un om pe care l-am cunoscut foarte bine, care făcea la circ pe prezentatorul. Să ştiţi că e mult mai greu decît s-ar crede. L-a jucat mai bine de patruzeci de ani, iar acum nu se mai mişcă din fotoliu, e foarte bătrîn. Am fost la el în vizită noaptea trecută, căci aproape că nu mai doarme.

Vorbea cu gura plină şi trăgea cu ochiul la cîrnaţii pe care îi comandase cineva de lîngă el. Ar fi mîncat şi el, firește, cum ar fi mîncat, probabil, şi una dintre acele bucăţi mari de prăjitură spoite pe deasupra cu o cremă gălbuie care îl îngreţoşase pe Maigret.

— Prietenul meu nu i-a cunoscut personal pe *J and J*... El se ocupa doar de circ... Înţelegeţi? Dar are o colecţie unică de afişe, de programe şi de articole din ziare care se referă la cei din lumea circului şi a music-hall-ului. Poate să vă spună că acrobatul cutare, care acum are treizeci de ani, este fiul trapezistului cutare, căsătorit el însuşi cu nepoata celui care executa cutare număr de forţă şi care a murit la *Palladium* din Londra în 1905.

Maigret asculta distrat şi privea fotografia de pe hîrtia galbenă şi lucioasă. Se putea oare vorbi de fotografie? Reproducerea, sub formă de fotogravură cu raster prea mare, era atît de proastă, încît abia recunoşteai feţele.

Doi bărbaţi, amîndoi tineri şi slabi. Îi deosebea faptul că unul dintre ei purta părul foarte lung. Era violonistul, iar Maigret era convins că acesta devenise Little John.

Celălalt, cu un păr mai rar, avea deja, de foarte tînăr, semne de calviţie, purta ochelari şi, făcînd ochii mari, sufla într-un clarinet.

— Sigur, sigur, comandă cîrnaţi, îi zise Maigret, înainte ca Ronald Dexert să fi avut timp să spună ceva.

— Credeţi, probabil, că toată viaţa am suferit de foame, nu-i aşa?

— De ce?

— Pentru că e adevărat... Totdeauna mi-a fost foame. Chiar şi atunci cînd cîştigam bani, pentru că nu aveam niciodată destui ca să mănînc atît cît aş fi vrut. Va trebui să-mi daţi înapoi hîrtia aceea, pentru că i-am promis prietenului meu că i-o înapoiez.

— O să fac o copie după ea.

— Ah! O să mai am şi alte informaţii, dar nu imediat. Şi pentru prospectul ăsta a trebuit

să insist ca prietenul meu să-l caute imediat. Trăieşte într-un scaun cu rotile şi se mişcă de colo-colo singur, într-o casă plină de hîrtii. Mi-a zis că ştie nişte oameni care ar putea să ne dea informaţii, dar n-a vrut să-mi spună cine sînt... Pentru că nu-şi aminteşte bine, sînt sigur. Trebuie să scotocească prin hîrţoagele lui... N-are telefon. Nu poate nici să iasă din casă, şi asta îngreunează lucrurile. „Stai liniştit... Primesc vizite... Primesc vizite...", mi-a repetat el. „Destui artişti îşi amintesc de bătrînul Germain şi le pare tare bine să vină la o parolă în magherniţa asta... Printre alţii, am o veche prietenă care a fost dansatoare pe sîrmă, apoi prezicătoare într-un număr diabolic, şi care a sfîrşit prin a ghici viitorul. Vine în fiecare miercuri. Mai treci din cînd în cînd, să-ţi spun dacă am găsit ceva pentru tine. Dar să-mi spui adevărul. E vorba de o carte despre varieteu, nu-i aşa? S-a mai scris despre oamenii din lumea circului. Au venit aici, m-au tras de limbă, mi-au luat documentele, apoi, cînd cartea s-a tipărit, numele meu nici măcar nu apărea..."

Maigret înţelegea despre ce fel de om era vorba şi ştia că nu ar fi folosit la nimic să-l ia tare.

— Ai să te duci pe acolo zilnic..., zise el.

— Mai trebuie să ajung şi în alte locuri. Veţi vedea că am să obţin toate informaţiile pe care le căutaţi. Doar că trebuie să vă mai cer ceva bani. Ieri, mi-aţi dat zece dolari şi i-am pus la socoteală. Uitaţi! Ba da... Vreau să vedeţi...

Şi scoase un carneţel soios; pe una dintre pagini scrisese cu creionul:

Primit bani pentru anchetă J and J: zece dolari.

— Astăzi, aş prefera să nu-mi daţi mai mult de cinci, pentru că aş cheltui tot şi banii s-ar duce prea repede. Atunci n-aş mai îndrăzni să vă cer nimic şi, fără bani, n-aş mai fi în stare să vă ajut. E prea mult? Vreţi patru?

Maigret îi dădu cinci dolari şi, fără motiv, în momentul cînd îi întinse banii, îl învălui pe claun cu o privire insistentă.

Sătul, bărbatul în *trench-coat*, cu o panglică de un verde agresiv drept cravată, nu părea mai vesel, dar privirea lui exprima o recunoştinţă infinită, o supunere infinită, în care se putea distinge un fel de nelinişte, un tremur. Era ca un cîine care şi-a găsit în sfîrşit un stăpîn bun şi cerşeşte un semn de mulţumire pe faţa lui.

Şi tocmai în acel moment, Maigret îşi aminti de cuvintele căpitanului O'Brien, precum şi de bătrînul Angelino care, în dimineaţa aceea, plecase ca în fiecare zi să-şi facă plimbarea şi fusese ucis în mod mîrşav.

Se întrebă dacă avea dreptul...

Dar totul dură foarte puţin: o emoţie de moment. Oare nu-l folosea pe fostul claun într-un sector cît se poate de liniştit?

„Dacă ar fi să mi-l omoare..." , îşi zise el.

Şi revăzu biroul de la *Saint Regis*, cuţitaşul de tăiat hîrtie care se rupsese între degetele nervoase ale lui Little John, apoi pe Mac Gill, la bar, vorbindu-i despre el americancei blonde.

Niciodată nu mai începuse o anchetă în condiţii atît de confuze, aproape aiurite. În realitate, nu fusese însărcinat de nimeni să facă vreo anchetă. Chiar şi bătrînul domn d'Hoquélus, atît de insistent în casa lui de la Meung-sur-Loire, îl ruga amabil să se întoarcă în Franţa şi să nu se amestece în ce nu-l privea. Chiar şi O'Brien...

— Trec pe la dumneavoastră mîine, pe la aceeaşi oră..., zise Roland Dexter, luîndu-şi pălăria. Nu uitaţi că trebuie să înapoiez prospectul. *J and J*...

Maigret rămase singur pe trotuar, pe o stradă necunoscută, şi rătăci un timp cu mîinile în buzunare şi pipa între dinţi, pînă cînd zări luminile unui cinematograf de pe Broadway, pe care îl recunoscu, reuşind astfel să se orienteze.

Deodată, aşa, fără motiv, simţi nevoia să-i scrie doamnei Maigret şi se întoarse la hotel.

V

Între etajele doi şi trei, Maigret îşi zise, fără să acorde acestui lucru o prea mare importanţă, că nu i-ar fi plăcut ca un om precum căpitanul O'Brien să-l vadă ce făcea în acea dimineaţă.

Nici oamenii care lucraseră cu el ani de zile, cum ar fi brigadierul Lucas, nu înţelegeau totdeauna cînd se afla în această stare.

Poate că nici el însuşi nu ştia exact ce căuta! De exemplu, în momentul în care se oprea fără motiv pe scări, între două etaje, privind drept în faţă cu ochii lui mari care deveneau lipsiţi de orice expresie, probabil că arăta asemenea domnului pe care o boală de inimă îl obligă să se oprească în loc oriunde şi care se străduieşte să aibă un aer nevinovat ca să nu stîrnească mila trecătorilor.

Judecînd după numărul de copii sub şapte ani pe care îi vedea pe scări, pe paliere, în bucătării şi în camere, casa, în afara orelor de

şcoală, probabil că era un adevărat furnicar de puştani. De altfel, prin toate colţurile zăceau jucării, trotinete stricate, lăzi de săpun cărora le fuseseră aplicate de bine-de rău roţi, îmbinări de obiecte heteroclite ce nu aveau nici un sens pentru adulţi, dar care, pentru autorii lor, constituiau probabil adevărate comori.

Nu exista portar, ca la casele din Franţa, şi asta complica sarcina comisarului. Doar cutii de scrisori, pe coridorul de la parter, vopsite în maro, fiecare avînd un număr, cîteva cu o carte de vizită îngălbenită sau un nume prost gravat pe o plăcuţă de metal.

Era zece dimineaţa, şi probabil că exact acum îşi trăia viaţa tipică acel soi neobişnuit de cazarmă. Din două-trei uşi, una era deschisă. Vedeai femei încă nepieptănate ocupîndu-se de treburile gospodăriei, spălîndu-şi ţîncii pe faţă sau scuturînd pe fereastră covoraşe mai curînd murdare decît curate.

— Mă scuzaţi, doamnă...

Îl priveau cu suspiciune. Drept cine putea fi luat, cu statura lui înaltă, pardesiul gros şi pălăria pe care şi-o scotea totdeauna cînd vorbea cu femeile, indiferent cine erau? Probabil drept cineva care venea să le propună o asigurare sau un nou model de aspirator electric!

În plus, mai era şi accentul lui, dar asta nu frapa pe nimeni, pentru că aici puteai găsi nu doar italieni recent sosiţi, ci, după toate aparenţele, şi polonezi sau cehi.

— Ştiţi cumva dacă, în casă, mai sînt persoane care se aflau deja aici în urmă cu vreo treizeci de ani?

Cel din faţa lui se încrunta, pentru că era întrebarea la care se aştepta cel mai puţin. La Paris, în Montmartre, de exemplu, sau în cartierul în care locuia, între Piaţa Republicii şi Piaţa Bastille, probabil că nu exista imobil cît de cît important unde să nu fi găsit de îndată o bătrînă, un bătrîn, un cuplu instalat în clădire de treizeci sau patruzeci de ani.

Aici i se răspundea:

— Am sosit abia de şase luni...

Sau un an, doi, maximum patru ani.

Instinctiv, fără să-şi dea seama, se oprea îndelung în faţa uşilor închise, privind o bucătărie sărmană unde se afla înghesuit un pat, sau vreun dormitor în care trăiau patru-cinci persoane.

Puţini erau cei care se cunoşteau de la un etaj la altul. Trei copii, dintre care cel mai mare, un băiat, să tot fi avut vreo opt ani – probabil că avea oreion, pentru că purta un

bandaj mare în jurul capului –, se luaseră după el. Apoi, băieţelul prinsese curaj, iar acum se repezea înaintea lui Maigret.

— Domnul vrea să ştie dacă erai aici acum treizeci de ani.

Erau totuşi şi cîţiva bătrîni, în fotolii aşezate lîngă fereastră, deseori alături de o colivie cu un canar, bunici aduşi din Europa cînd cei plecaţi înaintea lor îşi găsiseră un *job*. Şi unii dintre ei nu înţelegeau o boabă englezeşte.

— Aş vrea să ştiu...

Palierele mari constituiau, într-un fel, nişte terenuri neutre, unde se aflau îngrămădite toate lucrurile care nu erau de folos în locuinţe; pe palierul de la etajul doi, o femeie slabă, cu părul blond, spăla rufe.

Acolo, în una dintre acele alveole, se instalaseră *J and J* cînd sosiseră la New York, acolo petrecuse luni şi poate chiar ani de zile Little John, care acum ocupa un apartament somptuos la hotelul *Saint Regis*!

Era greu să concentrezi mai multe vieţi omeneşti într-un spaţiu atît de redus, şi totuşi nu se simţea nici pic de căldură, aveai, mai mult decît oriunde, un sentiment de izolare iremediabilă.

Sticlele cu lapte dovedeau acest lucru. La etajul trei, Maigret rămăsese cu gura căscată în faţa unei uşi, căci, pe ştergător, se aliniau opt sticle cu lapte neatinse.

Era gata să ceară lămuriri de la copilul care se făcuse ghidul său benevol, dar tocmai atunci ieşise din camera vecină un bărbat la vreo cincizeci de ani.

— Ştiţi cine locuieşte aici?

Bărbatul dădu din umeri fără să răspundă, vrînd parcă să spună că asta nu-l privea.

— Nu ştiţi dacă e cineva înăuntru?

— De unde vreţi să ştiu?

— Un bărbat, o femeie?

— Cred că un bărbat.

— Bătrîn?

— Depinde de ceea ce numiţi bătrîn. Poate de vîrsta mea... Nu ştiu. Abia acum o lună a sosit în casă.

De ce naţionalitate era, de unde venea, nimănui nu-i păsa, iar vecinul său, fără să fie mirat de sticlele cu lapte, coborî scara şi, cu o expresie preocupată pe faţă, întoarse capul spre vizitatorul ciudat care punea întrebări bizare, apoi îşi văzu de ale lui.

Oare locatarul acelei camere plecase în călătorie şi uitase să-l anunţe pe băiatul care aducea

laptele? Era posibil. Dar oamenii care locuiesc în astfel de cazărmi sînt oameni săraci, pentru care un bănuț are mare valoare. Poate că era în spatele acelei uși! Viu sau mort, bolnav sau pe moarte, putea să stea acolo mult și bine fără ca nimeni să se îngrijoreze de soarta lui.

Chiar dacă ar fi strigat, dacă ar fi cerut ajutor, oare s-ar fi deranjat cineva?

Undeva, un băiețel învăța să cînte la vioară. Era aproape sfîșietor să auzi aceeași frază repetată cu stîngăcie la infinit și să ți-l imaginezi pe mînuitorul neîndemînatic al arcușului, care reușea să producă doar un sunet lamentabil.

Ultimul etaj.

— Mă scuzați, doamnă, cunoașteți cumva pe cineva din casă care...

Află despre o bătrînă pe care nimeni nu o cunoștea și despre care se spunea că locuise mult timp în casă, însă murise în urmă cu două luni, pe cînd urca scara, ținînd în mînă plasa cu cumpărături. Și poate că nu era acolo de treizeci de ani!

Devenea jenant ca înaintea lui să meargă un puștan plin de bunăvoință și care se uita mereu la el cu o privire scrutătoare, încercînd parcă să ghicească misterul acelui străin ivit pe neașteptate în, universul său.

Gata! Acum putea să coboare. Se opri să-şi reaprindă pipa şi continuă să adulmece aerul din jurul lui; îşi imagina un tînăr blond şi slăbuţ urcînd aceeaşi scară, cu o cutie de vioară sub braţ, iar un altul, cu părul deja rar, cîntînd la clarinet lîngă o fereastră şi privind în stradă.

— *Hello*!

Se încruntă brusc. Expresia feţei sale fusese probabil destul de neaşteptată, căci bărbatul care urca scara, nimeni altul decît căpitanul O'Brien, nu se mai mulţumi să-şi arate zîmbetul blînd şi plin de subînţelesuri, ci izbucni, pur şi simplu, într-un rîs sonor.

Dintr-un fel de pudoare, Maigret se tulbură şi bîigui încurcat:

— Credeam că nu te ocupi de cazul ăsta.

— Şi cine zice că mă ocup?

— O să-mi spui că ai venit să vizitezi pe cineva din familie?

— *Primo*, n-ar fi ceva imposibil, căci toţi avem familii de toate felurile.

Era bine dispus. Înţelesese ce căuta Maigret acolo în casă? În orice caz, înţelesese că amicul său francez încerca în acea dimineaţă o anumită emoţie la care el era sensibil, iar privirea lui exprima mai multă prietenie ca de obicei.

— Nu vreau să ne înşelăm unul pe altul. Te căutam. Să ieşim.

Maigret coborî un etaj, apoi se întoarse şi, urcînd cîteva trepte, îi dădu o monedă băieţelului, care se uită la ban fără să-i treacă prin minte să mulţumească.

— Începi să înţelegi New York-ul? Pot să pun prinsoare că ai înţeles mai multe în dimineaţa asta decît într-o lună petrecută la *Saint Regis* sau la *Waldorf*.

Se opriseră maşinal în prag şi amîndoi se uitau la prăvălia din faţă şi la croitor, fiul bătrînului Angelino, care acum călca haine, căci săracii nu-şi pot permite să zăbovească asupra durerii lor.

O maşină cu însemnele poliţiei era oprită la cîţiva metri mai încolo.

— Am trecut pe la hotel. Cînd mi-au spus că ai plecat dimineaţă devreme, mi-am zis că te voi găsi aici. Dar nu ştiam că va trebui să urc pînă la etajul patru.

Un dram de ironie, o aluzie la o anumită sensibilitate – poate la un anumit sentimentalism – pe care o descoperise la acel corpolent comisar francez.

— Dacă aţi fi avut portari, ca la noi, nu ar fi fost nevoie să urc atîtea etaje.

— Crezi că n-ai fi făcut-o, chiar dacă ar fi avut portar?

Urcară în maşină.

— Unde mergem?

— Unde vrei. Acum, nu mai are nici o importanţă. Am să te las într-un cartier mai central, care să-ţi afecteze mai puţin dispoziţia.

Aprinse pipa. La volan se afla un şofer al poliţiei.

— Dragă comisare, trebuie să-ţi dau o veste proastă.

Atunci, de ce spunea asta cu o voce plină de o dulce mulţumire?

— Jean Maura a fost găsit.

Maigret se întoarse spre el încruntat şi îl privi fix.

— Doar nu vrei să spui că oamenii tăi...

— Haide, nu mai fi gelos!

— Nu e vorba de gelozie, dar...

— Dar?

— Asta nu s-ar potrivi cu restul, continuă el cu glas scăzut, ca pentru sine. Nu. N-ar fi în regulă.

— I-auzi! I-auzi!

— Ce te miră?

— Nimic. Spune-mi, la ce te gîndeşti?

— Nu mă gîndesc la nimic. Dar dacă Jean Maura şi-a făcut apariţia, dacă este viu...

O'Brien făcu din cap semn că da.

— Pun prinsoare că a fost pur şi simplu găsit la *Saint Regis*, instalat alături de tatăl său şi de Mac Gill.

— Bravo, Maigret! Exact asta s-a întîmplat. În pofida libertăţii individuale de care ţi-am vorbit, poate exagerînd puţintel ca să te tachinez, avem unele mijloace de investigaţie, mai ales într-un hotel ca *Saint Regis*. Iar în dimineaţa asta, pentru apartamentul lui Little John a fost comandat un mic dejun în plus. Jean Maura se afla acolo, instalat în marele dormitor dinaintea camerei-birou a tatălui său.

— Nu a fost chestionat?

— Uiţi că nu avem nici un motiv s-o facem. Nici o lege federală sau de alt fel nu obligă pasagerii care debarcă să se repeadă imediat în braţele tatălui lor, iar acesta nu s-a plîns poliţiei şi nu a semnalat dispariţia fiului său.

— O întrebare.

— Cu condiţia să fie discretă.

— De ce Little John, care îşi permite să plătească la *Saint Regis* un apartament luxos de patru-cinci camere, ocupă el însuşi o încăpere ce seamănă cu o cămăruţă de servitoare de la noi şi lucrează la o masă din lemn alb, în timp ce

secretarul lui se lăfăie la un birou somptuos din acaju?

— Chiar te miră asta?

— Puţin.

— La noi, aşa ceva nu miră pe nimeni, după cum nu ne miră nici să aflăm că nu ştiu care fiu de miliardar se încăpăţînează să locuiască în Bronx, de unde venim acum, şi să meargă zilnic cu metroul la birou, deşi ar putea dispune de cîte maşini de lux ar dori. Detaliul la care te-ai referit în legătură cu Little John e cunoscut. Face parte din legenda lui. Toţi cei care s-au ajuns au o legendă, iar asta dă foarte bine, revistele populare scriu frecvent despre ei. Omul, devenit bogat şi puternic, a reconstituit la *Saint Regis* camera de la începutul carierei sale şi trăieşte acolo cu simplitate, dispreţuind luxul celorlalte camere. Dacă Little John e sincer sau o face doar pentru publicitate, asta e altă poveste.

Nu se ştie de ce, Maigret se pomeni răspunzînd fără ezitare:

— E sincer.

— Ah!

Apoi urmă un lung moment de tăcere.

— Poate ai vrea să ştii cine e Mac Gill, pe care mi se pare că nu-l prea simpatizezi? Nu

uita, sînt lucruri aflate din întîmplare, povestite de cineva, şi nu informaţii culese de poliţie.

Această duplicitate permanentă, chiar dacă se dorea o glumă, îl exaspera pe Maigret.

— Te ascult.

— S-a născut la New York, în urmă cu douăzeci şi opt de ani, probabil în Bronx, din părinţi necunoscuţi. Timp de cîteva luni, nu ştiu exact cîte, a fost crescut de o casă de copii de la periferia New York-ului. A fost luat de acolo de un domn care a spus că vrea să se ocupe de el şi care a prezentat garanţiile morale şi financiare cerute de lege în astfel de cazuri.

— Little John...

— Care încă nu era numit Little John şi tocmai pusese pe picioare o modestă afacere cu fonografe de ocazie. Copilul a fost încredinţat unei anume doamne Mac Gill, o scoţiancă, văduva unui angajat la pompe funebre. Această doamnă şi copilul au părăsit ţara ca să trăiască în Canada, la Saint-Jérôme. Mac Gill şi-a făcut studiile la Montréal, aşa explicîndu-se faptul că vorbeşte la fel de bine franceza şi engleza. Apoi, pe la douăzeci de ani, a dispărut din circulaţie ca să reapară, în urmă cu şase luni, ca secretar particular al lui Little John. Asta e tot ce ştiu şi nu garantez exactitatea acestor zvonuri. Şi acum, ce-ai să faci?

Zîmbea cu zîmbetul lui cel mai molatic şi mai agasant, iar mutra lui de oaie era mai inexpresivă ca niciodată.

— Îi vei face o vizită clientului tău? Pentru că, la urma urmelor, tînărul Maura a apelat la tine şi...

— Nu ştiu.

Maigret era furios. Pentru că, în realitate, nu-l mai interesau Jean Maura şi temerile lui, ci tatăl său, John Maura, şi casa de pe Strada 169, şi un anumit program de varieteu, şi, în sfîrşit, un bătrîn italian pe nume Angelino Giacomi, care fusese călcat de maşină ca un cîine pe cînd trecea strada.

Evident, se va duce la *Saint Regis*, pentru că nu putea să facă altfel. Acolo îi vor repeta cu siguranţă că nu au nevoie de el şi îi vor oferi un cec şi un bilet de vapor ca să se întoarcă în Franţa.

Lucrul cel mai înţelept era să plece aşa cum venise, chiar dacă ar fi trebuit să se ferească pentru tot restul zilelor de toţi tinerii şi de toţi domnii d'Hoquélus de pe lumea asta.

— Te las acolo?

— Unde?

— La *Saint Regis*.

— Dacă vrei.

— Ne vedem diseară? Cred că voi fi liber la cină. Dacă nu eşti prins cu ceva, dă-mi un telefon şi voi veni să te iau de la hotel sau din altă parte. Astăzi e o zi fastă, pentru că dispun de o maşină a administraţiei. Poate că vom bea ultimul paḥar înainte de plecarea ta?

Dar ochii lui spuneau că nu. Îl înţelesese foarte bine pe Maigret. Numai că pentru el era o nevoie să alunge fie şi cea mai mică emoţie cu o glumă.

— Succes!

Trebuia să facă faţă unui moment foarte neplăcut, o adevărată corvoadă. Maigret aproape că ar fi putut să spună dinainte ce se va întîmpla. Totul era previzibil, lipsit de interes, dar simţea că nu avea dreptul să evite această întrevedere.

Se adresă la *desk*, aşa cum făcuse şi la sosire.

— Vreţi să mă anunţaţi, vă rog, domnului Jean Maura?

Omul de la *desk* ştia deja, pentru că ridică receptorul telefonului cît se poate de natural.

— Domnul Mac Gill? E aici cineva care vrea să vorbească cu domnul Jean Maura. Da, aşa cred. Staţi să întreb. Cine îl caută, vă rog?

Apoi, după ce comisarul îşi spuse numele:

— Exact. Am înţeles. Îi spun să urce.

Aşadar, Mac Gill înţelesese din primul moment că el era acolo.

Un *groom* îl conduse şi de data aceasta. Recunoscu etajul, culoarul, apartamentul.

— Intraţi!

Era întîmpinat de un Mac Gill zîmbitor, fără urmă de resentiment în atitudine, un Mac Gill căruia părea că i se luase o piatră grea de pe inimă. Se apropia de el cu mîna întinsă, părînd a nu-şi aminti că Maigret, cu o zi în urmă, refuzase să dea mîna cu el.

Văzînd că îl refuză din nou, exclamă afabil:

— Tot supărat sînteţi, dragă comisare?

Ia te uită! Zilele trecute era „domnule comisar", iar această notă de familiaritate poate că nu era lipsită de semnificaţie.

— Aţi văzut că patronul meu şi cu mine am avut dreptate şi că v-aţi înşelat? De fapt, mai întîi aş vrea să felicit prin dumneavoastră poliţia. Căci aţi aflat foarte repede de întoarcerea fiului risipitor.

Se duse să deschidă uşa celeilalte camere. Jean Maura se afla în încăperea vecină împreună cu tatăl său. Tînărul îl zări primul pe comisar şi roşi.

— Prietenul tău Maigret, îl anunţă Mac Gill, ar fi fericit să-ţi vorbească. Permiteţi, şefule?

Little John intră şi el în birou, dar se mulţumi cu o mişcare vagă din cap adresată comisarului. Tînărul veni spre el cu mîna întinsă, jenat, reţinut. Bîigui, uitîndu-se în altă parte:

— Îmi cer iertare.

Mac Gill se arăta în continuare plin de o dezinvoltură veselă, în timp ce Little John părea, dimpotrivă, preocupat, obosit. Probabil că nu dormise noaptea trecută. Pentru prima dată, îşi ferea privirea şi, ca să facă ceva, simţi nevoia să aprindă una dintre acele mari havane fabricate special pentru el şi marcate cu iniţialele sale.

Mîna îi tremură puţin cînd aprinse chibritul. Probabil că şi el era nerăbdător să se sfîrşească o dată comedia aceea inevitabilă.

— Pentru ce te scuzi? întrebă Maigret, care ştia foarte bine că era o întrebare aşteptată.

— Că v-am părăsit atît de urît. Ştiţi, printre jurnaliştii care au urcat la bord, am zărit un băiat pe care l-am cunoscut anul trecut. Avea o sticlă de whisky în buzunar şi zicea că vrea să bea neapărat în cinstea sosirii mele.

Maigret nu întrebă în ce loc de pe vas se petrecea scena, ştiind că era pur imaginară, că îi fusese sugerată tînărului de Little John sau de Mac Gill.

Mai curînd de către secretar, care avea un aer prea detaşat, prea indiferent în timp ce elevul său recita lecţia, ca un profesor care se fereşte să-i sufle candidatului său preferat.

— În taxiul cu care venise erau şi nişte prietene.

Cît de plauzibil era acel jurnalist care venea la muncă, la zece dimineaţa, cu femeile după el în maşină! Nici măcar nu-şi dădeau osteneala să pară verosimil. Îi aruncau o explicaţie oarecare, fără să le pese dacă o crede sau nu. La ce bun? Nu era de acum scos din circuit?

Lucru ciudat, Jean Maura era mult mai puţin obosit decît tatăl său. Arăta ca un tînăr care a petrecut o noapte liniştită şi se vădea mai mult jenat decît neliniştit.

— Ar fi trebuit să vă anunţ. V-am căutat pe punte.

— Nu!

De ce spusese Maigret asta?

— Aşa e, nu v-am căutat. Fusesem prea mult timp serios la bord. În faţa dumneavoastră, nu îndrăzneam să beau, cu excepţia ultimei nopţi. Vă amintiţi? Nici măcar nu mi-am cerut scuze.

Little John, aşa cum făcuse şi cu o zi înainte, se aşezase în faţa ferestrei, depărtînd perdeaua cu mîna, cu un gest probabil obişnuit pentru el.

Mac Gill se mişca de colo-colo, ca un om interesat doar în mică măsură de discuţia dintre cei doi, ba chiar îşi oferi luxul să dea un telefon banal.

— Un cocteil, comisare?

— Nu, mulţumesc.

— Cum doriţi.

Jean Maura continuă:

— Nu ştiu ce s-a petrecut după aceea. E prima oară cînd mi s-a întîmplat să fiu complet beat. Am fost în tot felul de locuri, am băut cu o mulţime de oameni pe care n-aş fi în stare să-i mai recunosc.

— La *Donkey Bar*? întrebă Maigret, privindu-l ironic pe Mac Gill.

— Nu ştiu... S-ar putea... Nişte cunoscuţi de-ai prietenului meu organizaseră un *party*...

— La ţară?

De data aceasta, tînărul se uită brusc la secretarul tatălui său, dar, pentru că acesta era cu spatele la ei, se văzu nevoit să răspundă singur şi zise:

— Da... La ţară... Ne-am dus cu maşina.

— Şi te-ai întors abia ieri seară?

— Da...

— Te-au adus?

— Da... Nu... Adică m-au adus cu maşina pînă în oraş.

— Nu şi pînă la hotel?

Altă privire spre Mac Gill.

— Nu... Nu pînă la hotel... Eu n-am vrut, pentru că îmi era ruşine.

— Presupun că nu mai ai nevoie de mine?

Acum, tînărul se uită la tatăl său, vrînd parcă să-l cheme în ajutor, şi era ciudat să vezi că Little John, om energic prin excelenţă, nu intervenea în discuţie, ca şi cum nu l-ar fi interesat. Totuşi, era vorba de fiul lui, căruia îi scria scrisori atît de tandre încît ai fi zis că sînt scrisori de dragoste.

— Am avut o lungă discuţie cu tatăl meu...

— Şi cu Mac Gill?

Tînărul nu răspunse nici da, nici nu. Vru să nege, se răzgîndi şi continuă:

— Mi-e ruşine că v-am făcut să veniţi de atît de departe din cauza temerilor mele copilăreşti. Ştiu cît aţi fost de îngrijorat... Nu ştiu dacă mă veţi ierta vreodată pentru că am plecat fără să vă spun o vorbă.

În timp ce vorbea, părea şi el mirat de atitudinea tatălui său, căruia îi cerea ajutorul din priviri.

Dar, şi de data aceasta, interveni tot Mac Gill:

— Nu credeţi, şefule, că ar fi timpul să lămuriţi cu comisarul lucrurile nerezolvate?

Atunci, Little John se întoarse, scutură cu degetul mic scrumul havanei şi se apropie de biroul de acaju.

— Nu cred, zise el, că e mare lucru de lămurit. Îmi cer scuze, domnule comisar, că nu v-am primit cu toată cordialitatea care ar fi fost de dorit. Vă mulţumesc că v-aţi ocupat de fiul meu cu atîta solicitudine. Vă rog doar să binevoiţi să acceptaţi cecul pe care vi-l va înmîna secretarul meu şi care este doar o modestă compensaţie pentru neplăcerile pe care vi le-am pricinuit eu şi fiul meu.

Ezită o clipă, întrebîndu-se probabil dacă să-i întindă mîna comisarului. Pînă la urmă, se înclină scurt şi se îndreptă spre uşă, făcîndu-i semn lui Jean să-l urmeze.

— La revedere, domnule comisar..., zise tînărul, strîngîndu-i repede mîna lui Maigret.

Şi adăugă, pe un ton ce părea cît se poate de sincer:

— Să ştiţi că acum nu-mi mai e teamă.

Zîmbi. Un zîmbet încă palid, ca zîmbetul unui convalescent. Apoi dispăru în urma tatălui său, în camera vecină.

Cecul era completat în carnetul de cecuri aflat pe birou. Fără să se aşeze, Mac Gill îl

desprinse şi i-l întinse lui Maigret, aşteptîndu-se poate ca acesta să refuze.

Dar Maigret se uită calm la cifră: două mii de dolari. Apoi împături bucata de hîrtie cu meticulozitate şi o puse în portofel zicînd:

— Vă mulţumesc.

Asta era tot. Corvoada luase sfîrşit. Pleca. Nu-l salută pe Mac Gill, care îl condusese pînă la uşă şi acum o închidea în urma lui.

Deşi avea oroare de cocteiluri şi de locurile cu un lux prostesc, Maigret se opri la bar şi bău, unul după altul, două cocteiluri *manhattan*.

Apoi o porni pe jos spre hotel şi, în timp ce mergea, dădea din cap din cînd în cînd şi îşi mişca buzele ca un om care s-a angajat într-o lungă discuţie interioară.

Nu-i promisese claunul că va fi la *Berwick* probabil la aceeaşi oră ca şi în ziua trecută?

Şi chiar era acolo, pe banchetă, dar privirea lui era atît de tristă, mîhnirea zugrăvită pe faţa lui era atît de profundă, încît era evident că băuse.

— Ştiu că o să mă faceţi laş, începu el, ridicîndu-se. Şi adevărul e că sînt un laş. Ştiam că aşa o să se întîmple, şi totuşi n-am putut rezista.

— Ai mîncat?

— Nu încă... dar nu mi-e foame. Nu, oricît ar putea să pară de extraordinar, nu mi-e foame, pentru că mi-e prea ruşine de mine. Ar fi fost mai bine să nu mă vedeţi în starea asta. Şi totuşi, n-am băut decît două pahărele de gin... Şi să ştiţi că am ales ginul pentru că e alcoolul cel mai slab. Altfel, aş fi băut *scotch*. Eram foarte obosit şi mi-am zis: „Ronald, dacă ai bea tu un gin, unul singur..." Numai că am băut trei... Am zis trei?... Nu mai ştiu... Sînt o fiinţă dezgustătoare, şi am făcut asta pe banii dumneavoastră. Puneţi-mă pe liber. Sau mai bine nu, nu încă, pentru că am ceva pentru dumneavoastră... Staţi puţin... Ceva important, de care o să-mi aduc aminte... Măcar dacă am fi la aer curat!... Nu vreţi să mergem să luăm puţin aer?

Îşi trase nasul, apoi şi-l şterse.

— Parcă aş mînca totuşi ceva... Nu mai înainte să vă spun... O clipă... Da... M-am dus din nou la prietenul meu, ieri seară... Germain... Vă amintiţi de Germain?... Bietul Germain! Închipuiţi-vă un om care a avut o viaţă activă, care a călătorit cu circul în lumea întreagă şi care acum e ţintuit într-un scaun cu rotile. Recunoaşteţi că e mai bine să mori... Ce-am spus?... Să nu credeţi cumva că-i doresc moartea. Dar,

dacă asta mi s-ar întîmpla mie, aş prefera să mor. Uitaţi ce voiam să spun. Ei bine, am avut dreptate cînd am spus că Germain va face totul pentru mine!... E un om care s-ar arunca în foc pentru ceilalţi. Cînd îl vezi, nu pare... Bombăne... L-ai lua drept un bătrîn egoist. Şi totuşi, a stat ore în şir ca să-şi răsfoiască dosarele, să găsească urmele lui *J and J*. Uitaţi, mai am o hîrtie.

Pălea, se înverzea, îşi scotocea buzunarele cu spaimă şi ai fi zis că e gata să izbucnească în plîns.

— Merit să fiu...

Ba nu. Nu merita nimic, pentru că, în sfîrşit, găsise documentul sub batistă.

— Nu-i prea curat. Dar veţi înţelege.

De data aceasta, era vorba de programul unui turneu, făcut în oraşele de provincie americane în urmă cu treizeci de ani. Numele unei cîntăreţe de cuplete galante a cărei fotografie apărea pe copertă era scris cu litere mari, urmau apoi alte nume, un cuplu de echilibrişti, un comic, Robson, ghicitoarea Lucile şi, în sfîrşit, la capătul listei, muzicanţii fantezişti *J and J*.

— Citiţi bine numele... Robson a murit într-un accident de cale ferată, în urmă cu zece-cincisprezece ani, nu mai ştiu... Germain mi-a spus.

Ieri v-am povestit că Germain are o veche prietenă, care îl vizitează în fiecare miercuri, vă amintiţi? Nu vi se pare emoţionant?... Şi să ştiţi că nu e nimic între ei, nici vorbă de asta!

Se înduioşa din nou.

— N-am văzut-o niciodată. Se pare că era foarte slabă şi foarte albă la faţă pe vremea aia, atît de slabă şi de albă, încît îi spuneau Îngerul. Ei bine, acum e atît de grasă, că... Mergem să mîncăm, nu-i aşa?... Nu ştiu dacă ginul e de vină, dar am crampe... E dezgustător că vă cer din nou bani... Ce spuneam?... Îngerul, Lucile... Vechea prietenă a lui Germain... Astăzi e miercuri... Cu siguranţă că va fi la el pe la cinci... Va aduce o prăjitură, ca în fiecare săptămînă... Jur că n-am să mă ating de ea dacă mergem acolo... Pentru că această femeie bătrînă care a fost numită Îngerul şi care îi aduce în fiecare săptămînă prăjitură lui Germain...

— Ţi-ai anunţat prietenul că venim?

— I-am spus că s-ar putea... Aş putea să trec să vă iau pe la patru şi jumătate... E destul de departe, mai ales cu metroul, pentru că nu e linie directă.

— Haide!

Maigret se hotărîse brusc să nu-l lase să plece pe claunul său, căci era mult prea

lugubru, şi, după ce îi dădu să mănînce, îl luă cu el la hotel şi îl culcă pe canapeaua tapiţată cu catifea verde.

Apoi, aşa cum făcuse şi cu o zi înainte, îi scrise o scrisoare lungă doamnei Maigret.

VI

Maigret păşea în urma claunului pe scara ale cărei trepte trosneau şi, pentru că Dexter, Dumnezeu ştie de ce, simţea nevoia să meargă în vîrful picioarelor, comisarul se pomeni că face şi el la fel.

Totuşi, omul cel trist dormise după mica lui beţie şi, chiar dacă mai avea ochii încercănaţi şi limba cam greoaie, renunţase la tonul de lamentaţie şi acum avea o voce ceva mai fermă.

Claunul îi dăduse taximetristului o adresă în Greenwich Village, iar Maigret descoperi, în inima New York-ului, la cîteva minute distanţă de building-uri, un orăşel încastrat în oraş, o cetate aproape provincială, cu casele nu mai înalte decît la Bordeaux sau Dijon, cu prăvălii şi străzi liniştite unde puteai hoinări, cu locuitori cărora părea că nu le pasă de oraşul monstruos care îi înconjura.

— Aici e, spusese el.

Atunci, Maigret simţise un fel de teamă în vocea lui şi îl privise cu atenţie în ochi pe însoţitorul său în *trench-coat* uzat.

— Eşti sigur că i-ai anunţat vizita mea?

— I-am spus că s-ar putea să veniţi.

— Şi ce i-ai spus că sînt?

Se aştepta la asta. Claunul se tulbură.

— Tocmai voiam să vă spun... Nu ştiam cum să fac, pentru că Germain, înţelegeţi, a devenit destul de sălbatic. În plus, cînd am fost la el prima dată, mi-a dat să beau vreo două-trei pahărele... Nu mai ştiu ce i-am spus, că sînteţi un om foarte bogat, că sînteţi în căutarea unui fiu pe care nu l-aţi văzut niciodată... Nu trebuie să vă supăraţi... Am făcut cum m-am priceput mai bine... Am reuşit chiar să-l înduioşez, şi sînt convins că de asta s-a grăbit să caute prin dosare.

Ce situaţie! Comisarul îşi închipuia ce putuse să-i înşire claunul după ce luase cîteva pahare la bord.

Iar acum Dexter, pe măsură ce se apropiau de locuinţa celui care jucase cîndva rolul prezentatorului de circ, părea că ezită. Oare nu era în stare să fi minţit pe toată linia, inclusiv pe Maigret? Nu, pentru că îi adusese fotografia şi programul.

Văzu lumină sub o uşă, auzi un murmur de voci, iar Dexter bîigui:

— Ciocăniţi... n-are sonerie.

Maigret bătu în uşă. Urmă un moment de tăcere. Cineva tuşi. Auziră zgomotul unei cești aşezate pe farfurioară.

— Intră!

Şi era de ajuns să treci peste micul obstacol al ştergătorului găurit ca să ai dintr-o dată impresia că faci o călătorie imensă în spaţiu şi timp. Nu mai erai la New York, la doi paşi de zgîrie-norii care la acea oră împroşcau cu lumină spre cerul Manhattan-ului. Dar mai erai oare în perioada electricităţii?

Văzînd cum era luminată camera, ai fi jurat că stăpînul casei folosea o lampă cu gaz: impresia se datora unui abajur mare din mătase roşie plisată, aşezat pe o lampă cu picior.

În mijlocul încăperii era un cerc de lumină, şi în acest cerc de lumină se afla un bărbat într-un scaun cu rotile: un bătrîn, care fusese probabil foarte gras, încă voluminos, ocupînd în întregime scaunul; dar era atît de flasc, încît părea că se dezumflase brusc. Cîteva fire de păr alb, lung, pluteau în jurul craniului chel. Bătrînul întinse gîtul, aplecîndu-şi capul ca să se uite la intruşi pe deasupra ochelarilor.

— Mă scuzaţi că vă deranjez, spuse Maigret, în spatele căruia se ascundea claunul.

În cameră se mai afla o persoană, la fel de grasă ca Germain, cu faţa mov şi părul de un blond nefiresc; zîmbea şi avea o gură mică şi prost rujată.

Nu se aflau oare în vreun colţ dintr-un muzeu al figurilor de ceară? Nu, pentru că personajele se mişcau şi ceaiul aburea în cele două ceşti aşezate pe un gheridon, alături de o prăjitură tăiată.

— Ronald Dexter mi-a spus că, în seara asta, poate voi găsi aici informaţiile pe care le caut.

Pereţii nu se vedeau de sub afişe şi fotografii. Un bici de manej, pe mînerul căruia încă mai erau înfăşurate panglici multicolore, ocupa un loc la vedere.

— Lucile, dă-le, te rog, un scaun acestor domni!

Vocea rămăsese probabil la fel cum era pe vremea cînd omul, la intrarea în arenă, interpela claunii şi măscăricii, şi răsuna ciudat de tare în acea încăpere prea mică şi plină de atîtea lucruri, încît biata Lucile se strădui din greu să debaraseze două scaune negre, cu fundul acoperit de catifea roşie.

— Acest tînăr care m-a cunoscut pe vremuri..., zise bătrînul.

Acest început nu era oare un întreg poem? Mai întîi, Dexter, pentru bătrînul om de circ, devenea un tînăr. Urma apoi acel *care m-a cunoscut pe vremuri*, nu *pe care l-am cunoscut pe vremuri*...

— Mi-a adus la cunoştinţă situaţia grea în care vă aflaţi. Dacă fiul dumneavoastră ar fi făcut parte din lumea circului, fie şi cîteva săptămîni, vă pot asigura că ar fi fost de ajuns să veniţi şi să-mi spuneţi: „Germain, era în anul cutare... Făcea parte din numărul cutare... Era aşa, şi aşa..." Iar Germain n-ar fi avut nevoie să scotocească arhivele.

Şi arătă cu un gest al mîinii spre vrafurile de hîrtii care se zăreau peste tot, pe mobile şi pe podea, ba chiar şi pe pat, căci Lucile trebuise să le pună şi acolo ca să golească scaunele.

— Germain are totul aici.

Arăta spre cap, ciocănindu-l cu vîrful arătătorului.

— Dar, dacă e vorba de varieteu, atunci trebuie să vă adresaţi prietenei mele Lucile. E aici... Vă ascultă... Trebuie doar să-i vorbiţi.

Maigret lăsase să i se stingă pipa, şi totuşi avea nevoie de ea ca să revină la realitate. O ţinea în mînă, probabil cu un aer destul de plouat, căci doamna durdulie, adresîndu-i din

nou un zîmbet care semăna, din cauza machiajului naiv al feţei, cu un zîmbet de păpuşă, îi zise:

— Puteţi fuma... Robson fuma şi el pipă. Am fumat şi eu din pipa aceea, după moartea lui... Poate că nu înţelegeţi, dar mai era o părticică din el.

— Făceaţi un număr foarte interesant, murmură comisarul, din politeţe.

— Cel mai bun în genul lui, nu mă feresc să o spun. Toţi vă vor spune acelaşi lucru... Robson era unic... Mai ales prestanţa, şi nu vă puteţi închipui cît de mult contează prestanţa în specialitatea asta. Era îmbrăcat în stil franţuzesc, cu pantaloni scurţi colanţi şi ciorapi de mătase neagră. Avea nişte pulpe splendide!... Să v-arăt!

Nu scotoci într-o geantă, ci într-o poşetă din mătase cu închizătoare de argint, de unde scoase o fotografie, o fotografie publicitară, unde putea fi văzut soţul ei, în ţinuta pe care tocmai o descrisese, cu o mască neagră ce îi acoperea ochii, cu mustaţa pomădată, cu picioarele bine întinse, ţinînd în mînă o baghetă de prestidigitator îndreptată spre un public nevăzut.

— Şi iată-mă şi pe mine tot pe atunci.

O femeie fără vîrstă, firavă, tristă, diafană, care, cu mîinile încrucişate sub bărbie, într-o

poză cum nu se poate mai artificială, privea în gol cu ochii ei lipsiţi de expresie.

— Pot să spun că am fost în toată lumea... În unele ţări, Robson purta o capă de mătase roşie peste costum şi, în lumina unui reflector roşu, chiar avea un aer diabolic în numărul sicriului magic... Sper că dumneavoastră credeţi în transmiterea gîndului?

Atmosfera era sufocantă. Tînjeai după o gură de aer, dar la ferestre atîrnau perdele groase de pluş decolorat, la fel de grele ca o cortină de teatru. Cine ştie? Maigret intui că acele perdele fuseseră probabil tăiate dintr-o veche cortină.

— Germain mi-a spus că vă căutaţi fiul sau fratele.

— Fratele, se grăbi să răspundă el, zicîndu-şi că nici unul dintre cei ce alcătuiseră *J and J* nu avea cum să fie fiul său.

— La asta mă gîndeam şi eu... Nu înţelesesem bine... De aceea mă aşteptam să văd un bărbat în vîrstă... Care dintre ei era fratele dumneavoastră? Violonistul sau clarinetistul?

— Nu ştiu, doamnă.

— Cum nu ştiţi?

— Fratele meu a dispărut pe cînd era bebeluş. Abia recent, cu totul întîmplător, i-am descoperit urma.

Era ridicol, era odios. Şi totuşi, nu putea să le spună adevărul gol-goluţ acelor bătrîni care se delectau cu lucruri artificiale. Era un fel de milă creştinească faţă de ei, iar culmea era că nerodul de Dexter, care ştia că totul era o invenţie, părea că e şi el convins şi începea deja să se smiorcăie.

— Aşezaţi-vă în lumină să vă văd...

— Nu cred că există vreo asemănare între mine şi fratele meu.

— De unde ştiţi, dacă a fost răpit cînd era atît de mic?

Fusese răpit!... Fie!... Acum trebuia să meargă pînă la capăt cu teatrul ăsta.

— După părerea mea, mai curînd ar fi Joachim... Nu, staţi puţin... Fruntea parcă seamănă cu a lui Joseph... Dar nu cumva încurc numele?... Să ştiţi că totdeauna m-am încurcat... Era unul cu un păr blond şi lung ca de fată, o culoare aproape ca a părului meu...

— Cred că Joachim, zise Maigret.

— Lăsaţi-mă să mă gîndesc... Cum aţi putea să ştiţi?... Celălalt era un pic mai spătos şi purta ochelari... Ce ciudat!... Am trăit împreună aproape un an, şi de unele lucruri nu-mi amintesc, iar pe altele le văd ca şi cum ar fi fost ieri... Semnaserăm toţi pentru un turneu

în statele din Sud, Mississippi, Louisiana, Texas... Era foarte greu, pentru că oamenii de-acolo erau încă aproape sălbatici... Unii veneau călare la reprezentaţie... Odată, nu mai ştiu de ce, au ucis un negru în timpul numărului nostru. Mă întreb cu care dintre ei era Jessie. O chema Jessie sau Bessie?... Mai curînd Bessie... Nu, Jessie! Sînt sigură că o chema Jessie, pentru că odată am remarcat că formau trei de *J*: Joseph, Joachim şi Jessie...

Măcar dacă Maigret ar fi putut să pună întrebări clare şi să obţină răspunsuri precise! Dar trebuia să o lase să vorbească, să-şi urmeze meandrele complicate ale minţii sale de femeie bătrînă care probabil că nu gîndise niciodată ordonat.

— Sărăcuţa de Jessie... Era înduioşătoare... O luasem sub protecţia mea, pentru că era într-o situaţie delicată.

Care putea să fie această situaţie delicată? Probabil că bătrîna avea să ajungă şi la asta.

— Era mică şi finuţă... La fel eram şi eu la vremea aceea, delicată ca o floare. Ştiţi că mi se spunea Îngerul?

— Ştiu.

— Robson mi-a spus aşa... Nu spunea „îngerul meu", ceea ce ar fi banal, ci „Îngerul"... Nu

știu dacă înțelegeți nuanța... Bessie... Nu, Jessie era foarte tînără... Nici nu știu dacă avea optsprezece ani. Și se vedea că fusese nefericită. N-am știut niciodată unde o găsiseră ei... Spun „ei" pentru că nu-mi mai amintesc dacă a fost cu Joseph sau cu Joachim. Fiind toți trei nedespărțiți, nu puteai să nu-ți pui întrebarea.

— Ce rol juca ea în acest turneu?

— Nici un rol. Nu era artistă. Era cu siguranță orfană, pentru că n-am văzut-o niciodată să scrie cuiva. Probabil că au luat-o de la căpătîiul mamei ei.

— Și însoțea trupa?

— Mergea cu noi peste tot. Era foarte obositor. Impresarul era o brută. L-ai cunoscut, Germain?

— Fratele lui mai e încă la New York... Cineva mi-a vorbit despre el chiar săptămîna trecută... Vinde programe la Madison.

— Ne trata ca pe niște cîini... Numai Robson îi ținea piept... Cred că, dacă l-am fi lăsat de capul lui, ne-ar fi dat terci ca la animale, ca să economisească mîncarea... Locuiam în niște cocioabe pline de ploșnițe... Și pînă la urmă ne-a lăsat baltă la optzeci de kilometri de New Orleans, luînd cu el banii, și tot Robson...

Noroc că se hotărî brusc să rontăie o bucată de prăjitură. Dar pauza se dovedi tare scurtă,

căci continuă foarte repede, ştergîndu-şi buzele cu o batistă de dantelă:

— *J and J*, scuzaţi-mă că vă spun asta, pentru că unul dintre cei doi este fratele dumneavoastră – pun prinsoare că e Joseph –, *J and J* nu erau artişti ca noi, jucînd ca vedete, ci erau trecuţi la sfîrşitul programului... Nu e nici o ruşine... Mi-ar părea rău să vă simţiţi ofensat...

— O, nu! Nici vorbă!

— Cîştigau foarte puţin, mai nimic, dar deplasarea era plătită, la fel şi masa, dacă o putem numi masă... Numai că mai era şi Jessie... Trebuiau să plătească biletul de tren pentru Jessie... Şi masa... Nu totdeauna... Uite, îmi amintesc... Pun prinsoare că sînt în contact cu Robson.

Şi pieptul ei enorm palpita în corsaj, iar degetele-i ca nişte cîrnăciori începeau să se agite.

— Iertaţi-mă, domnule. Presupun că şi dumneavoastră credeţi în supravieţuirea sufletului? Altfel nu v-aţi căuta cu atîta pasiune fratele, care poate că e mort. Simt că Robson a intrat în comunicare cu mine... Ştiu, sînt sigură. Lăsaţi-mă să mă reculeg şi el îmi va spune tot ce vreţi să ştiţi.

Claunul era atît de impresionat, încît scoase un fel de geamăt. Dar oare de vină nu era

prăjitura, din care nimeni nu se gîndea să-i ofere o bucată?

Maigret se uita țintă în podea, întrebîndu-se cît timp va mai putea rezista.

— Da, Robson... Ascult... Germain, nu vrei să faci lumina mai mică?

Probabil că erau obișnuiți cu asemenea ședințe de spiritism, căci Germain, fără să părăsească scaunul cu rotile, întinse brațul și, trăgînd de un șnur, stinse unul dintre cele două becuri din interiorul abajurului de mătase roșie.

— Da, îi văd... Lîngă un fluviu mare... Și peste tot sînt plantații de bumbac... Mai ajută-mă, Robson, dragule... Ajută-mă așa cum făceai pe vremuri... O masă mare... Sîntem toți acolo și tu ocupi locul de onoare... *J and J*... Stai puțin... Ea stă între noi. O negresă voinică ne servește...

Claunul gemu iar, dar ea continuă cu o voce monotonă, pe care probabil că o folosea altădată în numărul ei de clarvăzătoare:

— Jessie e foarte palidă... Am mers cu trenul... Am mers mult timp... Trenul s-a oprit în plin cîmp... Toată lumea e frîntă de oboseală... Impresarul a plecat să lipească afișele... Și *J and J* taie fiecare o bucată din porția lor de carne ca să-i dea lui Jessie.

Bineînţeles, i-ar fi fost mai simplu să povestească lucrurile fără acest talmeş-balmeş mistico-teatral. Comisarului îi venea să-i spună: „Fapte, vă rog!... Şi vorbiţi ca toată lumea".

Dar, dacă o femeie ca Lucile ar fi început să vorbească la fel ca toată lumea, dacă un om ca Germain şi-ar fi privit amintirile în faţă, ar mai fi avut oare forţa să trăiască?

— ...Şi peste tot unde îi văd e la fel... Sînt amîndoi lîngă ea şi împart mîncarea... Pentru că n-au destui bani să-i plătească o masă ca lumea.

— Spuneaţi că turneul a durat un an?

Ea se prefăcu că se zbate, deschise cu greu ochii şi bîigui:

— Am spus ceva?... Vă rog să mă iertaţi... Eram cu Robson.

— Vă întrebam cît timp a durat turneul.

— Mai mult de un an... Plecasem pentru trei-patru luni... Dar aşa se întîmplă totdeauna... Pe drum se petrec o mulţime de accidente... Şi mai e şi problema banilor. N-ai niciodată destui bani ca să te întorci... Aşa că mergi mai departe, din oraş în oraş şi chiar pe la sate.

— Nu ştiţi care dintre cei doi era îndrăgostit de ea?

— Nu ştiu... Poate că Joachim? El e fratele dumneavoastră, nu-i aşa?... Sînt convinsă că

aveți trăsături comune... El era preferatul meu și cînta de minune la vioară... Nu în numărul lui, pentru că în număr făcea doar fantezii. Dar cînd se întîmpla să stăm o zi-două în același hotel...

Parcă o vedea, într-un hotel din scînduri în Texas sau Louisiana, cîrpind ciorapii de mătase neagră ai soțului ei... Dar și pe acea Jessie care, la ora mesei, ciugulea, umilă, cîte puțin din porția celor doi bărbați.

— N-ați aflat niciodată ce s-a mai întîmplat cu ei?

— După cum v-am spus, trupa s-a destrămat la New Orleans, pentru că impresarul ne-a lăsat baltă... Robson și cu mine am obținut imediat un angajament, pentru că numărul nostru era cunoscut... Nu știu cum au reușit ceilalți să cîștige banii de tren.

— V-ați întors imediat la New York?

— Așa cred... Nu-mi mai amintesc exact... Dar știu că, odată, l-am revăzut pe unul dintre cei doi *J* în biroul unui impresar de pe Broadway... Nu cred că după mult timp... Spun asta pentru că îmbrăcasem una dintre rochiile purtate de mine în timpul turneului... Care dintre ei era?... M-am mirat că-l văd singur... Totdeauna erau împreună...

Apoi, fără ca nimeni să se fi aşteptat la asta, Maigret se ridică brusc. Avea impresia că nu mai putea rezista nici cinci minute în atmosfera sufocantă.

— Îmi cer scuze pentru deranj, zise el, adresîndu-se bătrînului Germain.

— Dacă ar fi fost vorba de circ, şi nu de varieteu..., repetă el, ca un disc vechi.

Iar ea:

— Vă las adresa mea... Încă mai dau consultaţii private... Am un număr mic de clienţi, dar numai oameni foarte bine, care au încredere în mine... Iar dumneavoastră pot să vă spun adevărul: Robson continuă să mă ajute. Nu spun asta totdeauna, pentru că sînt oameni cărora le este teamă de spirite.

Îi întinse o carte de vizită, pe care el o puse în buzunar. Claunul aruncă o ultimă privire spre prăjitură şi îşi luă pălăria.

— Vă mulţumesc încă o dată.

Uf! Coborî scara mai repede ca niciodată şi, ajuns în stradă, respiră adînc. Avea impresia că revine pe pămîntul oamenilor, iar felinarele parcă deveneau deodată nişte prieteni pe care îi reîntîlneşti după o lungă absenţă.

Vedea prăvăliile luminate, trecătorii şi un puşti în carne şi oase care ţopăia într-un picior pe marginea trotuarului.

Este adevărat că mai rămăsese celălalt, claunul, care reuşi să murmure cu vocea lui plîngăreaţă:

— Am făcut ce-am putut...

Şi, evident, încă cinci dolari!

Cinau iar împreună, într-un resturant franţuzesc. Cînd ajunsese la *Berwick*, Maigret găsise un mesaj telefonic de la O'Brien, care îi cerea să-l sune la întoarcere.

— Sînt liber în seara asta, după cum speram, îi spunea el puţin mai tîrziu. Dacă nu eşti ocupat, putem cina împreună, şi mai schimbăm o vorbă.

Trecuse deja mai bine de un sfert de oră de cînd stăteau faţă în faţă şi încă nu spusese nimic; se mulţumise, comandînd meniul, să-i adreseze lui Maigret zîmbete abia schiţate, în care puteai descifra un amestec de mulţumire şi ironie.

— N-ai remarcat că eşti din nou urmărit? murmură el în cele din urmă, tăind prima bucată dintr-un muşchi de vacă la grătar de toată frumuseţea.

Comisarul se încruntă, nu că ar fi fost brusc neliniştit, ci pentru că nu fusese atent, şi asta îl supăra.

— Am băgat imediat de seamă cînd am venit să te iau de la *Berwick*... Dar nu mai e vorba

de Bill, ci de un individ care l-a călcat cu maşina pe bătrînul Angelino... Pun prinsoare pe ce vrei că e la uşă.

— O să-l vedem la plecare.

— Nu ştiu la ce oră şi-a luat postul în primire... Ai fost plecat de la hotel în după-masa asta?

Maigret ridică acum capul, arătîndu-şi ochii speriaţi, se gîndi un moment, apoi lovi cu pumnul în masă, exclamînd:

— La dracu'!

Interlocutorul său roşcovan zîmbi imediat şi îl întrebă:

— Ai făcut demersuri prea compromiţătoare?

— Omul de care vorbeşti e brunet, desigur, pentru că e sicilian... Poartă o pălărie de un gri foarte deschis, nu-i aşa?

— Exact.

— În acest caz, se afla în holul hotelului cînd am coborît din camera mea, cu claunul, pe la cinci... Ne-am ciocnit cînd să ieşim pe uşă.

— Aşadar, te urmăreşte de cinci ore.

— Şi atunci...

Lucrurile aveau să se întîmple şi de data aceasta ca în cazul lui Angelino?

— Voi ăştia din poliţia oficială nu puteţi face nimic ca să protejaţi oamenii? zise el pornit.

— Poate că depinde de amenințarea care planează asupra lor.

— Și l-ați fi protejat pe bătrînul croitor?

— Da, dacă aș fi știut ce știu acum.

— Ei bine, mai sînt două persoane care trebuie protejate! Și cred că ar fi bine să iei măsuri mai înainte să termini friptura din farfurie.

Îi dădu adresa lui Germain. Apoi scoase din buzunar și îi întinse cartea de vizită a clarvăzătoarei.

— Nu se poate să nu aibă telefon aici.

— Mă scuzi?

Ia te uită! Netulburatul căpitan cu mutră de oaie nu mai era ironic, nu mai invoca faimoasa libertate individuală!

Stătu foarte mult la telefon, iar Maigret profită ca să arunce o privire în stradă. Pe trotuarul din față, îl recunoscu pe bărbatul cu pălărie gri zărit în holul hotelului, iar după ce reveni la masă, bău, unul după altul, două pahare mari de vin.

O'Brien se întoarse de la telefon și, din politețe – sau din maliție? –, nu puse nici măcar o întrebare, reîncepînd să mănînce calm, ca mai înainte.

— În definitiv, mormăi Maigret, mîncînd fără poftă, dacă n-aș fi dat pe acolo, bătrînul Angelino cu siguranță că n-ar fi fost acum mort.

Se aştepta ca celălalt să protesteze, spera chiar să facă asta, dar O'Brien se mulţumi să spună:

— Probabil că da.

— În acest caz, dacă se mai întîmplă şi alte accidente...

— Ar fi din vina ta, nu? La asta te gîndeşti? Eu mă gîndesc la asta din prima zi. Aminteşte-ţi de cina din seara zilei în care ai sosit.

— Înseamnă că trebuie să-i las pe oamenii ăştia în pace?

— Acum e prea tîrziu...

— Ce vrei să spui?

— E prea tîrziu, pentru că şi noi ne ocupăm de ei şi, oricum, chiar dacă renunţi, chiar dacă pleci mîine cu vaporul spre Le Havre sau Cherbourg, vor continua să se simtă hărţuiţi.

— Little John?

— Habar n-am.

— Mac Gill?

— Nu ştiu. Dar vreau să-ţi spun că nu eu mă ocup de acest caz. Mîine sau poimîine, cînd va veni momentul, cînd colegul meu îşi va exprima dorinţa, căci nu e problema mea, iar el îşi conduce ancheta cum doreşte, am să i te prezint. E un om foarte serios.

— În genul tău?

— Dimpotrivă. De aceea ţi-am spus că e foarte serios... Am vorbit adineauri la telefon... Ar vrea ca, puţin mai tîrziu, să-i dau cîteva detalii despre cele două persoane pe care trebuie să le protejeze.

— E o poveste cu nebuni! bombăni Maigret.

— Poftim?

— Am spus că e o poveste cu nebuni! Pentru că e vorba, dacă nu de doi nebuni sadea, cel puţin de doi bieţi maniaci care s-ar putea să plătească cu viaţa indiscreţiile făcute ca să mă ajute pe mine... Şi, pe deasupra, fără să vreau, din cauza acelui prostănac de claun-plîngăreţ, ca să-i înduioşez, i-am luat pe coarda sensibilă.

O'Brien făcu ochii mari văzîndu-l atît de nervos, apăsînd pe silabe şi mestecînd mîncarea cu un fel de furie.

— O să-mi spui probabil că n-am aflat mare lucru şi că nu merita. Dar poate că nu toţi avem aceeaşi idee despre anchetele poliţiste.

Maigret era exasperat de zîmbetul dulceag al interlocutorului său.

— Vizita pe care am făcut-o azi-dimineaţă în casa de pe Strada 169 te-a amuzat şi ea, nu-i

așa? Și poate că ai fi izbucnit în rîs dacă m-ai fi văzut, cu băiețelul care mergea în fața mea, adulmecînd prin toate colțurile și deschizînd toate ușile. Totuși, eu, care am sosit în America doar de cîteva zile, pretind că știu acum mai multe decît tine despre Little John și despre celălalt *J*. Probabil că e o chestie de temperament... Tu ai nevoie de fapte, de fapte precise, în timp ce eu...

Se opri brusc, văzîndu-și interlocutorul gata să izbucnească în rîs, în ciuda efortului pe care îl făcea să se abțină, și preferă să rîdă și el.

— Îmi cer scuze... Am trăit puțin mai devreme cele mai idioate minute din viața mea... Hai să-ți spun...

Și îi povesti vizita la bătrînul Germain, o descrise pe Lucile în transă sau prefăcîndu-se că e în transă, apoi conchise:

— Înțelegi de ce mă tem pentru ei?... Angelino știa ceva și n-au ezitat să-l suprime... Oare Angelino știa mai mult decît ceilalți? Probabil... Dar am stat un ceas întreg în casa fostului prezentator de circ. Lucile se afla și ea acolo.

— Bineînțeles... Și totuși, nu cred că pericolul e același.

— Deoarece crezi, ca şi mine, că respectivii miroseau pericolul doar pe Strada 169?

O'Brien dădu afirmativ din cap.

— Acum, ar trebui aflat urgent dacă această Jessie a locuit şi ea în imobilul din faţa prăvăliei croitorului... E posibil să găsim, în arhivele poliţiei, urmele unei drame sau ale unui accident care să se fi produs în urmă cu treizeci de ani în această casă?

— E mai complicat decît la voi... Mai ales dacă drama n-a fost ceea ce aş putea numi o dramă oficială, dacă nu s-a făcut nici o anchetă... În Franţa, după cîte îmi amintesc, ai putea găsi la comisariat urma tuturor celor care au locuit în casă şi, dacă e cazul, menţionarea decesului.

— Adică şi tu crezi...

— Nu cred nimic... Repet că nu eu am fost însărcinat cu ancheta... Mă ocup de un caz cu totul diferit, a cărui finalizare îmi va lua săptămîni bune, dacă nu luni... Puţin mai tîrziu, după ce ne bem coniacul, îi voi telefona colegului meu... Ştiu că a fost în această după-amiază la birourile Imigraţiei... Acolo, cel puţin, sînt înregistrate toate persoanele intrate în Statele Unite... Stai puţin... Am notat pe o bucată de hîrtie...

Mereu aceleași gesturi nonșalante, vrînd parcă să minimalizeze importanța a ceea ce făcea. La urma urmelor, poate că era mai mult un fel de pudoare față de Maigret decît o prudență administrativă.

— Iată data intrării lui Maura în Statele Unite... *Joachim-Jean-Marie Maura, născut la Bayonne, 22 de ani, violonist*... Numele vaporului, care nu mai există de mult timp : *Aquitaine*... Cît despre al doilea *J*, acesta nu poate fi decît *Joseph-Ernest-Dominique Daumale, 24 de ani, născut la Bayonne*... Nu s-a înscris ca instrumentist, ci a spus că e compozitor de muzică... Cred că înțelegi diferența. Mi s-a mai dat o informație, care poate că e lipsită de importanță, dar pe care cred că trebuie să ți-o transmit... După doi ani și jumătate de la sosirea lui aici, Joachim Maura, care își spunea deja John Maura și dădea ca adresă la New York imobilul pe care îl cunoști de pe Strada 169, a plecat în Europa, unde a stat aproape zece luni. După acest interval de timp, avem informații despre întoarcerea sa, la bordul unui vas englezesc, *Mooltan*. Colegul meu nu cred că va cere informații din Franța în această privință. Dar, așa cum te cunosc eu pe tine...

Maigret se gîndise la asta exact în momentul în care interlocutorul său îi vorbea de Bayonne. Formula deja în minte telegrama către poliţia oraşului:

Rugăm trimiteţi urgent toate detaliile despre Joachim-Jean-Marie Maura şi despre Joseph--Ernest-Dominique Daumale, plecaţi din Franţa la...

Americanul avu ideea să comande două rachiuri, în pahare mici. Şi tot el îşi aprinse primul pipa.

— La ce te gîndeşti? întrebă el, văzînd că Maigret rămăsese foarte îngîndurat, cu paharul de alcool sub nări.

— La Jessie.

— De ce?

Aproape că jucau un joc, unul cu nelipsitul său zîmbet pe buze, parcă puţin şters ca să fie mai discret, celălalt cu mutra sa prefăcută de om morocănos.

— Mă întreb a cui mamă este.

Roşcovanul îşi pierdu zîmbetul pentru o clipă, luă o gură de alcool şi murmură:

— Asta va depinde de actul de deces, nu?

Se înţeleseseră. Nu-l trăgea inima pe nici unul să-şi precizeze mai mult gîndul.

Totuşi, Maigret nu se putu abţine să nu mormăie, prefăcîndu-se prost dispus:

— Dacă va fi găsit!... Că afurisita voastră de libertate individuală nu vă lasă să ţineţi un registru cu viii şi cu morţii!

— Chelner, încă un rînd! se mulţumi să spună O'Brien, arătînd spre paharele goale.

Şi adăugă:

— Bietul tău sicilian cred că moare de sete pe trotuar.

VII

Era tîrziu, probabil aproape zece. Ceasul lui Maigret se oprise, iar cei de la *Berwick* nu mergeau cu solicitudinea atît de departe încît să înzestreze fiecare cameră cu ceasuri electrice, ca la *Saint-Regis*. De altfel, la ce bun să ştie cît era ceasul? În dimineaţa aceea, Maigret nu era grăbit. La drept vorbind, nu avea nici un program. Pentru prima oară de cînd sosise la New York era întîmpinat la trezire de un soare cu adevărat primăvăratic: cîteva raze pătrundeau puţin în dormitor şi în sala de baie.

De altfel, datorită acelui soare îşi agăţase oglinda de mînerul cremonei de la fereastră, şi acolo se bărbierea, ca la Paris, în apartamentul său de pe bulevardul Richard-Lenoir, unde, dimineaţa, totdeauna avea o rază de soare pe faţă cînd îşi dădea barba jos. Oare nu-i greşit să se creadă că marile oraşe sînt diferite unele de altele, chiar şi atunci cînd e vorba de New York,

pe care o întreagă literatură îl reprezintă ca pe un fel de maşină monstruoasă de malaxat oameni?

Maigret chiar se afla acum la New York şi avea un mîner de fereastră plasat la înălţimea ideală ca să se poată bărbieri, o rază de soare cădea pieziş, făcîndu-l să clipească, şi, în faţă, în nişte birouri sau ateliere, două fete în bluze albe rîdeau de el.

Dar în dimineaţa aceea avea să se bărbierească în trei reprize, căci soneria telefonului îl întrerupse de două ori. Prima dată, vocea părea îndepărtată, o voce care îi deştepta amintiri recente, dar pe care nu o recunoştea.

— Alo... Comisarul Maigret?

— Da.

— Sînteţi chiar comisarul Maigret?

— Bineînţeles.

— Comisarul Maigret la telefon?

— Eu sînt, la naiba!

Atunci vocea, atît de tînguitoare încît devenea tragică, zise:

— Aici, Ronald Dexter.

— Da. Şi?

— Îmi pare rău că vă deranjez, dar trebuie neapărat să vă vorbesc.

— Ai aflat ceva nou?

— Vă implor să-mi acordaţi o întrevedere cît mai repede posibil.

— Eşti departe de-aici?

— Nu prea.

— E ceva urgent?

— Foarte urgent.

— Atunci, vino imediat la hotel şi urcă la mine.

— Vă mulţumesc.

Maigret zîmbise la început. Apoi, după ce se mai gîndise, descoperise în vocea claunului ceva îngrijorător.

Abia reîncepuse să se săpunească, şi telefonul răsună din nou în dormitor. Îşi şterse de bine, de rău faţa şi răspunse.

— Alo.

— Comisarul Maigret?

De data aceasta era o voce clară, aproape prea clară, cu un pronunţat accent american.

— El însuşi.

— Aici, locotenentul Lewis!

— Vă ascult.

— Colegul meu O'Brien mi-a spus că ar fi în interesul meu să intru cît mai repede în legătură cu dumneavoastră. Ne putem întîlni în această dimineaţă?

— Îmi cer scuze, domnule locotenent, pentru întrebare, dar mi-a stat ceasul. Ce oră e?

— Zece şi jumătate.

— Aş fi trecut bucuros pe la biroul dumneavoastră. Din păcate, cu o clipă în urmă, am stabilit o întîlnire cu cineva la mine în cameră. De altfel, este posibil şi chiar probabil să fie vorba de un lucru care să vă intereseze. V-ar deranja dacă aţi veni să stăm de vorbă în camera mea de la *Berwick*?

— Voi fi acolo în douăzeci de minute.

— A apărut ceva nou?

Maigret era sigur că interlocutorul său încă se mai afla la celălalt capăt al firului cînd îi pusese întrebarea, dar locotenentul se prefăcu că nu auzise şi închise.

Al doilea pe ziua aceea! Acum trebuia să sfîrşească cu bărbieritul şi să se îmbrace. Tocmai telefonase la *room-service*, ca să comande micul dejun, cînd cineva bătu la uşă.

Era Dexter. Un Dexter pe care Maigret, care începuse totuşi să cunoască fenomenul, îl privi uluit.

Nu mai văzuse în viaţa lui un om atît de palid şi care să-ţi lase atît de mult impresia unui somnambul pornit în plină zi prin New York.

Claunul nu era beat. De altfel, nu avea expresia aceea plîngăreață din momentele de beție. Ba chiar părea stăpîn pe el, dar într-un mod special.

Ca să fim foarte exacți, așa cum stătea în cadrul ușii, semăna cu actorii care, în filmele comice, tocmai au primit o lovitură de baston în cap și rămîn în picioare un moment, cu privirea în gol, înainte de a se prăbuși la pămînt.

— Domnule comisar..., începu el, cu o anumită greutate în pronunțare.

— Intră și închide ușa.

— Domnule comisar...

Atunci Maigret înțelese că omul nu era beat, dar că suferea de o mahmureală cruntă. Era o minune că se mai putea ține pe picioare. Probabil că și cea mai mică mișcare îi zdruncina rău de tot creierii, fața i se crispa de durere, iar mîinile căutau mașinal să se sprijine de masă.

— Stai jos!

Făcu semn că nu. Probabil că, dacă ar fi stat jos, ar fi căzut într-un somn comatos!

— Domnule comisar, sînt o canalie.

În timp ce vorbea, mîna lui tremurătoare scotocea în buzunarul hainei și așeza pe masă niște bancnote americane îndoite, la care comisarul se uita cu uimire.

— Sînt aici cinci sute de dolari.

— Nu înţeleg.

— Cinci bancnote mari de o sută de dolari. Sînt noi. Să nu vă temeţi că sînt false. E prima dată în viaţa mea cînd am cinci sute de dolari în mînă. Înţelegeţi? *Cinci sute de dolari în buzunarul meu.*

Chelnerul intră cu o tavă, aducînd cafea, ochiuri cu şuncă, dulceţuri, iar bulimicul Dexter, Dexter căruia îi era totdeauna foame, aşa cum dorise dintotdeauna să aibă cinci sute de dolari în buzunar, Dexter avu o senzaţie de greaţă cînd văzu mîncarea, cînd simţi mirosul de ochiuri cu şuncă. Întoarse capul în altă parte, ca şi cum i-ar fi venit să vomite.

— Nu vrei să bei ceva?

— Apă.

Bău două, trei, patru pahare unul după altul, pe nerăsuflate.

— Iertaţi-mă. Am să mă duc îndată la culcare. Dar mai întîi trebuia să vă vorbesc.

Pe fruntea palidă îi apăruseră picături de sudoare şi se ţinea de masă, ceea ce nu împiedica trupul înalt şi slab să se clatine involuntar.

— Să-i spuneţi căpitanului O'Brien, care totdeauna m-a crezut un om cinstit şi m-a recomandat dumneavoastră, că Dexter este o canalie.

Împingea bancnotele spre Maigret.

— Luaţi-le. Faceţi ce vreţi cu ele. Nu sînt ale mele. Noaptea trecută.... Noaptea trecută...

Părea că îşi lua elan ca să treacă de cel mai greu obstacol.

— ...noaptea trecută, v-am trădat pentru cinci sute de dolari.

Chiar atunci sună telefonul.

— Alo! Cum? Sînteţi jos? Urcaţi, domnule locotenent. Nu sînt singur, dar nu are importanţă.

Şi claunul întrebă, zîmbind cu tristeţe:

— Poliţia?

— Nu-ţi fie teamă. Poţi vorbi de faţă cu locotenentul Lewis. E prieten cu O'Brien.

— Să facă ce vor cu mine. Mi-e indiferent. Dar aş vrea să meargă repede.

Se legăna pur şi simplu pe picioare.

— Intraţi, domnule locotenent. Îmi pare bine că vă cunosc. Îl cunoaşteţi pe Dexter? N-are importanţă. Îl cunoaşte O'Brien. Cred că are să-mi spună lucruri foarte interesante. Vreţi să luaţi loc în acel fotoliu, în timp ce el ne va spune ce ştie şi eu voi lua micul dejun?

Camera devenise aproape veselă, datorită soarelui care intra oblic pe fereastră şi scotea la iveală o adevărată forfotă de praf fin şi auriu.

Totuşi, Maigret se întreba dacă făcuse bine rugîndu-l pe locotenent să asiste la conversaţie. O'Brien avusese dreptate în ajun cînd îi spusese că era un om foarte diferit de el.

— Sînt încîntat că vă cunosc, domnule comisar.

Numai că spunea toate acestea fără să zîmbească. Se simţea că era în timpul serviciului. Se instală într-un fotoliu picior peste picior, aprinse o ţigară şi, pînă să apuce Dexter să deschidă gura, scoase din buzunar un carnet şi un creion.

Era de statură mijlocie, cu o corpolenţă sub medie, cu o faţă de intelectual – de profesor, de exemplu –, cu un nas lung şi ochelari cu lentile groase.

— Puteţi nota declaraţia mea, dacă este necesar..., spuse Dexter, ca şi cum se vedea deja condamnat la moarte.

Iar locotenentul nu zicea nimic, îl observa doar cu o privire rece, cu creionul pregătit.

— Să fi fost cam unsprezece seara. Nu mai ştiu. Poate în jur de miezul nopţii. Pe lîngă City Hall. Dar nu eram beat, şi să ştiţi că nu mint. Doi bărbaţi s-au aşezat la bar alături de mine, şi imediat am înţeles că nu era întîmplător, că mă căutau.

— Ai putea să-i recunoşti? întrebă locotenentul.

Dexter se uită la el, apoi la Maigret, de parcă l-ar fi întrebat cui trebuia să se adreseze.

— Mă căutau. Lucrurile astea se simt. Am avut presentimentul că făceau parte din bandă.

— Care bandă?

— Sînt foarte obosit, rosti el. Dacă mă întrerupeţi tot timpul...

Şi Maigret nu se putu abţine să nu zîmbească în timp ce-şi mînca ochiurile.

— Mi-au făcut cinste cu băutură, şi ştiam că făceau asta ca să mă tragă de limbă. Vedeţi că nu încerc să mint, nici să caut scuze. Mai ştiam că, dacă beau, sînt pierdut, şi totuşi am acceptat *scotch*-urile, patru sau cinci, nu mai ştiu exact. Îmi ziceau Ronald, deşi nu le spusesem cum mă cheamă. M-au dus în alt bar. Apoi în altul, dar de data asta cu maşina. Şi, acolo, am urcat toţi trei într-o sală de biliard unde nu era nimeni. Mă întrebam dacă nu cumva voiau să mă omoare. „Stai jos, Ronald...", mi-a spus cel mai solid dintre ei după ce a încuiat uşa. „Eşti un amărît, nu-i aşa? Toată viaţa ai fost un amărît. Şi n-ai putut să faci niciodată nimic ca lumea pentru că totdeauna ţi-a lipsit capitalul de început." Ştiţi, domnule comisar, cum sînt

atunci cînd beau. V-am spus chiar eu. N-ar trebui să fiu lăsat să beau. M-am revăzut copil. M-am revăzut la toate vîrstele vieţii mele, mereu un amărît, mereu alergînd după cîţiva dolari, şi am început să plîng.

Ce putea să-şi noteze locotenentul Lewis? Căci scria din cînd în cînd un cuvînt-două în carnet şi era la fel de grav ca şi cum ar fi interogat cel mai periculos dintre criminali.

— Atunci, cel mai solid dintre ei a scos cîteva bancnote din buzunar, nişte bancnote noi şi frumoase de o sută de dolari. Era acolo o masă cu o sticlă de whisky şi un sifon. Nu ştiu cine le adusese, pentru că nu-mi amintesc să-l fi văzut pe chelner intrînd. „Bea, idiotule", mi-a spus el. Şi am băut. Apoi a îndoit bancnotele, după ce le-a numărat sub ochii mei, şi mi le-a pus în buzunarul hainei. „Vezi că ne purtăm bine cu tine. Am fi putut să te luăm altfel, să te băgăm în sperieţi, pentru că eşti un fricos. Dar noi preferăm să-i plătim pe amărîţii de felul tău. Înţelegi? Şi acum, să te-auzim! O să ne spui tot ce ştii. Tot, ai auzit?"

Claunul se uită la comisar cu ochii lui spălăciţi şi rosti:

— Am spus tot.

— Ce?

— Tot adevărul.

— Care adevăr?

— Că ştiţi tot.

Comisarul nu înţelegea încă şi, încruntat, îşi aprinse pipa, căzut pe gînduri. Se întreba dacă trebuia să rîdă sau să-l ia în serios pe claunul lovit de mahmureala cea mai teribilă văzută de el vreodată.

— Că ştiu ce?

— Mai întîi, adevărul despre *J and J*.

— Care adevăr, Dumnezeule mare?

Bietul om se uita la el năucit, ca şi cum s-ar fi întrebat ce îl apucase pe Maigret să se joace aşa cu dînsul.

— Că Joseph, cel cu clarinetul, era soţul sau amantul lui Jessie. Ştiţi bine asta.

— Serios?

— Şi că au avut un copil.

— Poftim?

— Jos Mac Gill. Remarcaţi prenumele de Jos. Şi datele corespund. V-am văzut făcînd calcule. Maura, adică Little John, o iubea şi el şi era gelos. L-a ucis pe Joseph. Poate că pe urmă a ucis-o şi pe Jessie. Dacă nu cumva a murit ea de durere.

Comisarul se uita acum la claun cu stupoare. Şi cel mai mult îl uimea faptul că locotenentul Lewis lua cu febrilitate note.

— Mai tîrziu, cînd Little John a cîştigat bani, a avut remuşcări şi s-a ocupat de copil, dar fără să se ducă vreodată să-l vadă. Dimpotrivă, l-a trimis în Canada, împreună cu o anume doamnă Mac Gill. Băiatul, care luase numele bătrînei scoţience, nu cunoştea numele celui care îl întreţinea.

— Continuă, zise Maigret, oftînd cu resemnare.

— Ştiţi asta mai bine decît mine. Am povestit totul. Trebuia să cîştig cei cinci sute de dolari! Înţelegeţi? Pentru că îmi mai rămăsese totuşi un dram de cinste. Little John s-a căsătorit şi el. În orice caz, a avut un copil pe care l-a crescut în Europa. Doamna Mac Gill a murit. Sau poate că Jos a fugit de la ea. Nu ştiu. Poate că dumneavoastră ştiţi, dar nu mi-aţi spus. Numai că noaptea trecută m-am purtat ca şi cum aţi şti. Ei îmi umpleau mereu paharul. Îmi era atît de ruşine de mine, dacă vreţi să mă credeţi, încît am preferat să merg pînă la capăt. Pe Strada 169 locuia un croitor care ştia totul, care poate că asistase la crimă. Şi Jos Mac Gill a ajuns să-l întîlnească, nu se ştie cum, probabil întîmplător. Şi astfel a aflat adevărul despre Little John.

Maigret își fuma acum pipa cu un aer blajin, ca un om căruia un copil îi istorisește o poveste plină de farmec.

— Continuă.

— Mac Gill se înhăitase cu niște tipi suspecți, niște tipi precum cei de noaptea trecută. Și s-au hotărît împreună să-l șantajeze pe Little John. Și lui Little John i-a fost frică. Cînd au aflat că fiul lui sosește din Europa, au vrut să-și mărească avantajul față de tatăl lui și l-au răpit pe Jean Maura imediat după sosirea pachebotului. N-am putut să le spun cum s-a întors Jean Maura la *Saint Regis*. Poate că Little John a plătit din gros! Sau poate că, nefiind chiar atît de prost, a descoperit ascunzătoarea unde era ținut tînărul. Le-am spus că știți totul.

— Și că urmează să fie arestați? întrebă Maigret, ridicîndu-se.

— Nu-mi mai amintesc. Cred că da. Și că știți și că ei sînt vinovații.

— Care ei?

— Cei care mi-au dat cei cinci sute de dolari.

— Vinovați de ce?

— De uciderea bătrînului Angelino cu mașina. Pentru că Mac Gill aflase că urma să descoperiți totul. Asta e. Acum pot să fiu arestat.

Maigret se văzu nevoit să întoarcă repede capul, ca să-şi ascundă zîmbetul, în timp ce locotenentul Lewis rămînea cît se poate de serios.

— Şi ei ce-au spus?

— M-au urcat într-o maşină. Credeam că mă duc undeva, într-un cartier pustiu, ca să mă omoare. În felul ăsta, ar fi putut să ia înapoi cei cinci sute de dolari. Dar m-au lăsat în faţă la City Hall şi mi-au spus...

— Ce-au spus?

— „Du-te la culcare, idiotule!" Ce veţi face?

— O să-ţi spun şi eu la fel.

— Cum?

— Îţi spun să te duci la culcare. Atîta tot.

— Presupun că nu trebuie să mă mai întorc.

— Dimpotrivă.

— Mai aveţi nevoie de mine?

— S-ar putea...

— Pentru că, în cazul ăsta...

Şi trase cu ochiul spre cei cinci sute de dolari, oftînd.

— N-am păstrat nici măcar un cent. N-am nici cu ce să iau metroul ca să mă întorc acasă. Astăzi nu vă cer cinci dolari, ca în celelalte zile, ci doar un dolar. Acum, cînd sînt o canalie...

— Ce părere ai, domnule locotenent?

În loc să izbucnească în rîs, aşa cum ar fi vrut să facă Maigret, colegul lui O'Brien se uită cu gravitate la notiţele din carnet şi zise:

— Nu Mac Gill a pus la cale răpirea lui Jean Maura.

— Păi, da!

— Ştiţi?

— Am această convingere.

— Noi avem această certitudine.

Şi părea că marcase un punct făcînd distincţie între o certitudine americană şi o simplă convingere franceză.

— Tînărul Maura a fost luat de o persoană care i-a înmînat o scrisoare de la tatăl lui.

— Ştiu.

— Dar noi ştim şi unde a fost dus tînărul. Într-o casă de ţară din Connecticut, proprietatea lui Maura, care însă n-a mai pus piciorul pe-acolo de mulţi ani.

— E foarte plauzibil.

— E sigur. Avem dovezi.

— Şi tatăl său a pus să fie adus la el la *Saint Regis*.

— De unde ştiţi?

— Ghicesc.

— Noi nu ghicim. Aceeaşi persoană s-a dus după două zile să-l aducă pe tînărul Maura.

— Ceea ce înseamnă, murmură Maigret, trăgînd din pipă, că timp de două zile au existat motive ca acest tînăr să fie scos din circulaţie.

Locotenentul îl privi cu o mirare comică.

— Se poate observa o coincidenţă, continuă comisarul. Faptul că tînărul şi-a făcut apariţia abia după moartea bătrînului Angelino.

— Şi ce deduceţi de aici?

— Nimic. Colegul dumneavoastră O'Brien vă va spune că nu deduc niciodată. Şi va adăuga, probabil cu un strop de maliţiozitate, că nu gîndesc niciodată. Dumneavoastră gîndiţi?

Maigret se întrebă dacă nu cumva mersese prea departe, dar Lewis, după ce reflectă o clipă, răspunse:

— Uneori. Cînd am elemente suficiente.

— Atunci nu mai e nevoie să gîndeşti.

— Ce părere aveţi despre tot ce ne-a spus Ronald Dexter? Dexter îl cheamă, nu-i aşa?

— N-am nici o părere; m-a distrat tare mult.

— Este adevărat că datele coincid.

— Sînt convins de asta. Coincid şi cu plecarea lui Maura în Europa.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Că Jos Mac Gill s-a născut cu o lună înainte de întoarcerea lui Little John de la Bayonne.

Şi, pe de altă parte, s-a născut la opt luni şi jumătate după plecarea acestuia.

— Astfel încît?

— Astfel încît poate foarte bine să fie fiul şi al unuia, şi al altuia. Putem alege, după cum vedeţi. E foarte practic.

Maigret nu se putea abţine. Scena claunului mahmur îi stîrnise buna dispoziţie şi atitudinea posacă a locotenentului Lewis nu făcea decît să-i întreţină această stare de spirit.

— Am dat ordin să fie căutate toate actele de deces din acea perioadă care ar putea avea legătură cu Joseph Daumale şi cu Jessie.

Iar Maigret, nemilos:

— Cu condiţia să fie morţi!

— Unde ar putea fi?

— Unde sînt cei vreo trei sute de locatari care stăteau în aceeaşi perioadă în imobilul de pe Strada 169?

— Dacă Joseph Daumale ar fi fost în viaţă...

— Da?

— Probabil că s-ar fi ocupat de fiul lui.

— Cu condiţia să fie al lui.

— L-am fi găsit în preajma lui Little John.

— De ce? Dacă doi tineri, la începuturile lor, au făcut împreună un număr de music-hall, înseamnă că sînt legaţi pe viaţă?

— Şi Jessie?

— Nu pretind că n-ar fi moartă, nici că Daumale nu e mort. Dar s-ar putea foarte bine ca el să-şi fi dat duhul anul trecut la Paris sau la Carpentras, iar ea să se afle acum într-un azil de bătrîni. Contrariul este la fel de posibil.

— Presupun că glumiţi, domnule comisar!

— Nu chiar.

— Urmaţi-mi raţionamentul.

— Adică aţi raţionat?

— Toată noaptea. La început, în urmă cu exact douăzeci şi opt de ani, avem trei personaje.

— Cei trei *J*...

— Poftim?

— Am spus: cei trei *J*... Aşa îi numim.

— Cine, dumneavoastră?

— Cu clarvăzătoarea şi fostul om de circ.

— Apropo, am pus să fie supravegheaţi după cum aţi cerut. Pînă acum, nu s-a întîmplat nimic.

— Şi probabil că nici nu se va întîmpla, acum cînd claunul a trădat, după cum spune el. Eram la cei trei *J*... Joachim, Joseph şi Jessie. În urmă cu douăzeci şi opt de ani, cum ziceaţi, erau aceste trei personaje, precum şi un al patrulea, care, pe cînd trăia, se numea Angelino Giacomi.

— Exact.

Locotenentul începea iar să noteze. Era o manie.

— Şi astăzi...

— Astăzi, se grăbi să intervină americanul, ne aflăm din nou în faţa a trei personaje.

— Dar nu mai sînt aceleaşi. Mai întîi Joachim, care, cu timpul, a devenit Little John. Mac Gill şi un alt tînăr care pare a fi, în mod incontestabil, fiul lui Maura. Al patrulea personaj, Angelino, încă mai trăia în urmă cu două zile, dar, probabil pentru simplificarea problemei, a fost suprimat.

— Pentru simplificarea problemei?

— Scuzaţi-mă... Trei personaje acum douăzeci şi opt de ani şi trei personaje astăzi. Cu alte cuvinte, cele două care lipsesc din fosta echipă au fost înlocuite.

— Şi Maura pare că trăieşte terorizat de aşa-zisul său secretar Mac Gill.

— Credeţi?

— Căpitanul O'Brien mi-a spus că aceasta ar fi şi impresia dumneavoastră.

— Cred că i-am spus că Mac Gill se arăta foarte sigur pe el şi că deseori i se întîmpla să vorbească în locul patronului său.

— E acelaşi lucru.

— Nu chiar.

— Cînd am venit azi-dimineaţă, am crezut că-mi veţi spune cu toată sinceritatea ce credeţi despre acest caz. Căpitanul mi-a destăinuit...

— Iar a vorbit de impresiile mele?

— Nu, de ale lui. Mi-a mărturisit convingerea sa că aveţi o idee şi că există toate şansele să fie cea bună. Speram, aşadar, că printr-o confruntare a ideilor noastre...

— Vom ajunge la o soluţie?... Ei bine, l-aţi auzit pe claunul meu patentat!

— Credeţi tot ce-a spus?

— Nici vorbă.

— Credeţi că s-a înşelat?

— A construit un roman frumos, aproape un roman de dragoste... La ora asta, Little John, Mac Gill şi poate alţi cîţiva trebuie să fie în plină efervescenţă.

— Am dovada.

— Aş putea să o cunosc şi eu?

— În dimineaţa asta, Mac Gill a reţinut o cabină de clasa întîi pe pachebotul care pleacă la ora patru spre Franţa. Pe numele lui Jean Maura.

— Nu vi se pare cît se poate de normal? Acest tînăr, ocupat cu studiile, părăseşte brusc Parisul şi universitatea ca să dea fuga la

New York, unde tatăl său consideră că nu are ce face. Aşadar, este trimis înapoi de unde a venit.

— E un punct de vedere.

— Dragă domnule locotenent, vă înţeleg foarte bine decepţia. Vi s-a tot spus, şi în mod greşit, că sînt un om inteligent care, în cursul carierei sale, a rezolvat un anumit număr de cazuri de criminalitate. Prietenul meu O'Brien, care obişnuieşte să cultive ironia, probabil că a cam exagerat. Aşa că, *primo*, nu sînt inteligent.

Era comic să-l vezi pe poliţist vexat, ca şi cum cineva şi-ar fi bătut joc de el, în timp ce Maigret nu fusese niciodată mai sincer.

— *Secundo*, nu încerc niciodată să-mi fac o idee despre un caz mai înainte de a se fi terminat. Sînteţi căsătorit?

— Sigur că da.

Lewis era surprins de această întrebare neaşteptată.

— Probabil de mulţi ani. Şi sînt sigur că aveţi convingerea că soţia tot nu vă înţelege.

— Într-adevăr, se întîmplă...

— Iar soţia, la rîndul ei, are aceeaşi convingere în ceea ce vă priveşte. Totuşi, trăiţi împreună, petreceţi serile împreună, dormiţi în acelaşi pat, faceţi copii... În urmă cu cinci-

sprezece zile, nu auzisem niciodată de Jean Maura sau de Little John. În urmă cu patru zile, nici nu ştiam de existenţa lui Jos Mac Gill, şi abia ieri, în casa unui bătrîn neputincios, o prezicătoare mi-a vorbit de o anume Jessie. Şi vreţi să am o idee precisă despre fiecare dintre ei? Plutesc în necunoscut, domnule locotenent... Probabil că amîndoi plutim în necunoscut. Numai că dumneavoastră luptaţi împotriva valului, pretindeţi că mergeţi într-o direcţie determinată, în timp ce eu mă las în voia curentului, agăţîndu-mă ici şi colo de o creangă care trece. Aştept nişte răspunsuri din Franţa. O'Brien probabil că v-a spus. Mai aştept, ca şi dumneavoastră, rezultatele cercetărilor făcute de oamenii voştri în legătură cu actele de deces şi de căsătorie etc. Pînă atunci, nu ştiu nimic. Apropo, la ce oră pleacă vasul spre Franţa?

— Vreţi să plecaţi?

— Deloc, deşi ar fi lucrul cel mai înţelept. E timp frumos. E prima mea zi însorită la New York. Voi face o plimbare pînă în port ca să asist la plecarea lui Jean Maura şi nu mi-ar părea rău să-i spun la revedere acestui băiat, alături de care am avut ocazia să fac o călătorie foarte plăcută.

Se ridică şi îşi căută pălăria, pardesiul, în timp ce poliţistul, dezamăgit, închidea cu regret carnetul şi îl punea în buzunar.

— Ce-ar fi să mergem să bem un păhărel? propuse comisarul.

— Nu vă supăraţi că vă refuz, dar nu beau niciodată alcool.

O luminiţă se aprinse brusc în ochii lui Maigret. Se abţinu la timp să nu spună: „Aş fi jurat!"

Părăsiră împreună hotelul.

— Ia uite! Sicilianul meu şi-a părăsit postul! Indivizii cred, probabil, că acum, după ce Dexter a spus tot, nu mai e necesar să-mi supravegheze mişcările.

— Sînt cu maşina, domnule comisar... Vă las undeva?

— Nu, mulţumesc...

Voia să meargă pe jos. Ajunse fără grabă pe Broadway, apoi pe o anumită stradă, unde spera să regăsească *Donkey Bar*. La început se înşelă, dar în cele din urmă recunoscu faţada şi intră în sala aproape pustie la ora aceea.

La capătul barului se afla totuşi jurnalistul cu dinţi îngălbeniţi, căruia Mac Gill şi detectivul-boxer i se adresaseră în prima zi. Omul scria un articol în timp ce se delecta cu un whisky dublu.

Jurnalistul ridică puţin capul, îl recunoscu pe Maigret, se strîmbă şi, în cele din urmă, salută cu o mişcare a capului.

— Bere ! comandă comisarul, pentru că aerul mirosea deja a primăvară şi asta îi stîrnea setea.

O bău ca un om liniştit, pe care îl aşteaptă o lungă hoinăreală.

VIII

Pînă nu demult, în astfel de momente, cei de pe Quai des Orfèvres spuneau despre Maigret:

— Gata! Şefu' e în transă!

Necuviinciosul inspector Torrence, care avea totuşi un adevărat cult pentru comisar, spunea mai fără menajamente:

— Şefu' e dus.

„În transă" sau „dus" desemnau o stare pe care colaboratorii lui Maigret o vedeau apărînd cu uşurare. Şi ajunseseră să-i ghicească apropierea după mici semne prevestitoare, prevăzînd înaintea comisarului momentul în care se va declanşa criza.

Ce ar fi gîndit un om ca Lewis despre atitudinea colegului său francez în orele care au urmat? Nu ar fi priceput, era fatal, şi probabil că l-ar fi privit cu o anumită milă. Dar căpitanul O'Brien, înzestrat cu o ironie fină, în ciuda aparenţei unui om greoi, l-ar fi putut înţelege?

Totul se petrecea într-un mod destul de ciudat, pe care Maigret nu avusese niciodată curiozitatea să-l analizeze, chiar dacă pînă la urmă reuşise să-l cunoască tot auzindu-i vorbind despre asta, cu o mulţime de detalii, pe colegii săi de la Poliţia Judiciară.

Timp de zile, uneori de săptămîni, se împotmolea în cîte un caz, făcea doar ce trebuia făcut, dădea ordine, se informa despre unii şi despre alţii, părea că nu-l prea interesează ancheta, iar uneori chiar că nu-l interesează deloc.

Acest lucru se întîmpla deoarece, în acest timp, vedea problema doar din punct de vedere teoretic. Cutare om a fost ucis în cutare împrejurări. Ăsta şi ăla sînt suspecţi.

Dar, în fond, aceşti oameni nu-l interesau. *Încă nu-l interesau.*

Apoi, brusc, în momentul în care te aşteptai mai puţin, cînd îl puteai crede descurajat de complexitatea sarcinii, se producea declicul.

Cine pretindea că în acel moment devenea mai greoi? Nu un fost director al Poliţiei Judiciare, care îl văzuse ani de zile lucrînd? Era doar o butadă, dar exprima foarte bine realitatea. Dintr-o dată, Maigret părea mai greoi în mişcări, mai confuz. Avea un alt fel de a strînge pipa între dinţi, trăgînd fumuri scurte şi rare,

şi se uita în jur cu o expresie aproape prefăcută, dar asta pentru că, în realitate, era concentrat asupra activităţii sale interioare.

Ceea ce însemna, pe scurt, că personajele dramei nu mai erau pentru el nişte entităţi, pioni sau marionete, ci deveniseră oameni.

Şi Maigret se punea în locul acelor oameni. Se încăpăţîna să se pună în locul lor.

Oare ceea ce unul dintre semenii lui gîndise, trăise şi suferise nu era şi el în stare să gîndească, să retrăiască şi să sufere la rîndul său?

Un anumit individ, într-un moment al vieţii sale, în anumite împrejurări, reacţionase într-un fel, iar el trebuia, punîndu-se în locul lui, să facă să ţîşnească din adîncul său reacţii identice.

Dar nu era ceva conştient. Maigret nu-şi dădea totdeauna seama. De exemplu, credea că, în timp ce mînca singur la tejgheaua unui local, rămăsese Maigret şi nimic altceva decît Maigret.

Numai că, dacă şi-ar fi privit faţa în oglindă, ar fi surprins unele expresii ale lui Little John. Printre altele, cea a fostului violonist, în apartamentul său de la *Saint Regis*, în momentul în care, venind din adîncul acelui apartament, din încăperea mobilată sărăcăcios, amenajată ca un fel de refugiu, îl privise pentru prima dată pe

comisar prin uşa întredeschisă. Era frică, sau un fel de acceptare a fatalităţii?

Apoi, acelaşi Little John mergînd spre fereastră, în momentele dificile, dînd la o parte perdelele cu o mînă nervoasă şi privind afară, în timp ce Mac Gill prelua în mod automat conducerea operaţiunilor.

Nu era de ajuns să spună: „Little John este asta sau asta...“

Trebuia să simtă acest lucru. Trebuia să devină Little John. Şi iată de ce, în timp ce se plimba pe străzi, apoi oprea un taxi ca să meargă la docuri, lumea exterioară nu mai exista pentru el.

Era acolo Little John cel de altădată, cel care sosise din Franţa la bordul vasului *Aquitaine*, cu vioara sub braţ, însoţit de Joseph clarinetistul.

...Little John care, în cursul turneului său jalnic prin statele americane din Sud, împărţea masa cu o fată slabă şi bolnăvicioasă, cu o Jessie hrănită cu cîte o parte luată din porţia lui şi a lui Joseph.

Abia dacă luă seama la cei doi poliţişti pe care îi recunoscu pe cheiul de îmbarcare. Le adresă un zîmbet vag. Evident, locotenentul Lewis îi trimisese acolo, pentru orice even-

tualitate, iar Lewis îşi făcea meseria în mod corect, nu te puteai supăra pe el.

Cu doar un sfert de oră înainte de plecarea navei, o limuzină lungă opri în faţa clădirii vămii, iar Mac Gill coborî primul, urmat de Jean Maura, care purta un costum din tweed de culoare deschisă, cumpărat probabil de la New York. Apoi îşi făcu apariţia şi Little John, care părea să fi adoptat o dată pentru totdeauna bleumarinul şi negrul în vestimentaţie.

Maigret nu se ascundea. Cei trei oameni trebuiau să treacă pe lîngă el. Reacţiile lor au fost diferite. Mac Gill, care mergea în faţă şi ducea geanta de călătorie a lui Jean, se încruntă, apoi, poate din fanfaronadă, schiţă o strîmbătură uşor dispreţuitoare.

Jean Maura ezită însă, se uită la tatăl său, făcu cîţiva paşi spre comisar şi dădu mîna cu el.

— Nu vă întoarceţi în Franţa... Vă cer din nou iertare... Ar fi trebuit să luaţi acelaşi vas ca şi mine... Ştiţi, n-a fost nimic... M-am comportat ca un prost.

— Sigur că da!

— Mulţumesc, domnule comisar.

Little John trecuse pe lîngă el, oprindu-se puţin mai departe, apoi îl salutase pe Maigret, simplu, fără ostentaţie.

Comisarul îl văzuse doar în apartamentul său. Se mira puţin că acum, afară, i se părea mai mic de statură decît crezuse. Şi i se părea şi mai bătrîn, mai marcat de viaţă. Era ceva recent? Peste omul acela căzuse parcă un văl, sub care se simţea totuşi o energie extraordinară.

Dar toate acestea nu contau. Nu erau nici măcar nişte gînduri. Ultimii pasageri urcau la bord. Părinţii şi prietenii rămîneau înşiraţi pe chei, privind în sus. Cîţiva englezi, după obiceiul din ţara lor, aruncau serpentine spre bastingaje, iar cei care plecau ţineau cu gravitate de un capăt.

Comisarul îl zări pe Jean Maura pe pasarela de la clasa întîi. Îl vedea de jos în sus şi, o clipă, crezu că îl vede nu pe fiu, ci pe tată; crezu că nu asista la îmbarcarea de astăzi, ci la cea de demult, cînd Joachim Maura plecase în Franţa, unde avea să stea aproape zece luni.

Joachim Maura nu călătorise atunci la clasa întîi, ci la clasa a treia. Venise oare singur pînă la docuri? Nu fusese condus, şi el, pînă pe chei de două persoane?

Maigret căuta maşinal acele persoane, se gîndea la clarinetist şi la Jessie, care probabil aşteptaseră şi ei, ca şi dînsul, cu capul în sus,

să vadă zidul mişcător al navei desprinzîndu-se de chei.

Apoi... Apoi plecau amîndoi... Oare Joseph o prinsese de braţ pe Jessie? Sau Jessie se agăţase maşinal de braţul lui Joseph?... Fata plîngea? Oare el spunea: „Se va întoarce curînd"?

În orice caz, rămăseseră singuri la New York, în timp ce Joachim, în picioare pe punte, privea America. Aceasta devenea din ce în ce mai mică şi se pierdea apoi în ceaţa serii.

Şi de data aceasta, cele două persoane rămase, Little John şi Mac Gill, plecau împreună, păşind cu pas egal spre automobilul care îi aştepta. Mac Gill deschise portiera şi îi făcu loc celuilalt să urce.

Nu trebuia să te grăbeşti, ca locotenentul Lewis. Nu trebuia să alergi spre adevărurile pe care doreai să le descoperi, ci, pur şi simplu, să te laşi impregnat de adevăr.

Iată de ce Maigret se îndrepta, cu mîinile în buzunare, spre un cartier pe care nu-l cunoştea. Dar nu avea importanţă. Se ţinea, în gînd, după Jessie şi Joseph în *subway*. Oare exista *subway* pe vremea lor? Probabil că da. Poate că se întorseseră imediat în casa de pe Strada 169. Şi, acolo, se despărţiseră pe palier? Oare Joseph nu-şi consolase prietena?

De ce era frapat comisarul de o amintire foarte recentă? În momentul producerii incidentului, nu observase asta.

La amiază, zăbovise în faţa paharului de bere la *Donkey Bar*. Şi mai comandase una, pentru că era bună. Cînd să plece, jurnalistul cu dinţii stricaţi, Parson, ridicase capul şi îi zisese:

— Ziua bună, domnule comisar!

I se adresase în franceză, cu un accent puternic, pronunţînd *Megret*. Avea o voce neplăcută, prea stridentă şi parcă tăioasă, cu intonaţii vulgare sau mai curînd răutăcioase.

Era, mai mult ca sigur, un tip plin de resentimente, un revoltat. Maigret se uitase la el uşor surprins. Mormăise bună ziua şi ieşise fără să se mai gîndească la el.

Dar acum îşi amintise pe neaşteptate că, atunci cînd fusese prima dată la *Donkey Bar*, împreună cu Mac Gill şi detectivul ce mesteca *chewing-gum*, nimeni nu-i pomenise numele. Şi nici Parson nu spusese că vorbea franceza.

Poate că nu avea nici o importanţă. Maigret trecu peste asta. Şi totuşi, detaliul acela se integra de la sine în ansamblul preocupărilor sale inconştiente.

Cînd ajunse în Times Square, se uită maşinal spre *Times Square Building*, care îi acoperea

orizontul. Asta îi aminti că birourile lui Little John se aflau în acel zgîrie-nori.

Intră. Nu căuta nimic anume. Dar nu cunoştea decît cadrul intim, de la hotelul *Saint Regis*, al lui Little John cel de acum. De ce să nu-l vadă şi pe celălalt?

Căută pe afişaj *Automatic Record C°*, şi un ascensor rapid îl duse la etajul patruzeci şi doi.

Arăta banal. Nu era nimic de văzut. Toate acele tonomate, acele cutii cu vise pe care le găseai în majoritatea barurilor şi restaurantelor, de fapt, acolo ajungeau. În orice caz, acolo se revărsau din maşini sutele de mii de monede de cinci cenţi, transformîndu-se în cont în bancă, în acţiuni şi în contabilitatea de pe filele registrelor.

Pe o uşă cu geam scria:

General Manager: John Maura

Urmau alte uşi cu geam, numerotate, purtînd numele unui întreg stat-major, apoi o încăpere imensă cu birouri metalice, cu lămpi albăstrui, unde lucrau vreo o sută de angajaţi şi angajate.

Cineva îl întrebă ce dorea.

— Nimic, răspunse liniştit, scuturîndu-şi pipa de tocul pantofului şi făcînd cale-ntoarsă.

Aşa, doar ca să vadă şi el! Oare locotenentul Lewis ar fi înţeles asta?

Şi acum mergea din nou pe stradă, se oprea în faţa unui bar, ezita, apoi dădea din umeri. De ce nu? Nu i-ar fi prins rău, în acele momente, iar el nu plîngea ca Ronald Dexter. Singur, la un colţ de bar, goli două pahare de alcool, unul după altul, plăti şi ieşi aşa cum intrase.

Joseph şi Jessie erau de acum singuri pentru zece luni, în casa de pe Strada 169, din faţa prăvăliei croitorului.

Ce îl apucase să rostească deodată, cu glas tare, făcînd un trecător să întoarcă surprins capul:

— Nu...

Se gîndea la bătrînul Angelino, la moartea urîtă a bătrînului Angelino, şi spunea „nu" pentru că era sigur, fără să ştie exact de ce, că lucrurile nu se petrecuseră aşa cum îşi imagina Lewis.

Ceva nu se potrivea. Îi revedea pe Little John şi pe Mac Gill îndreptîndu-se spre limuzina neagră care îi aştepta şi repeta în gînd: „Nu..."

Era fatalmente mai simplu. Evenimentele îşi pot oferi luxul să fie sau să pară complicate. Oamenii sînt însă totdeauna mai simpli decît ni-i închipuim.

Chiar şi un Little John... Chiar şi un Mac Gill...

Dar, ca să înţeleagă această simplitate, trebuia să ajungă în profunzime, nu să se mulţumească cu o explorare de suprafaţă.

— Taxi...

Uitînd că se afla la New York, îi vorbi franţuzeşte şoferului uluit. Îşi ceru scuze şi îi dădu în engleză adresa prezicătoarei.

Trebuia să-i pună o întrebare, una singură. Şi ea locuia tot în Greenwich Village, iar comisarul fu destul de surprins să vadă o casă frumoasă, o casă burgheză cu patru etaje, cu o scară curată, acoperită de un covor, şi cu ştergătoare în faţa uşilor.

Doamna Lucile
Clarvăzătoare
Doar cu programare

Sună, şi soneria, de partea cealaltă a uşii, răsună înfundat, ca la oamenii bătrîni. Apoi se auziră paşi înăbuşiţi şi, după o ezitare, în sfîrşit, un zgomot foarte uşor, cel al zăvorului tras cu precauţie.

Uşa se întredeschise puţin şi un ochi îl observă cu atenţie. Maigret zîmbi fără să vrea şi zise:

— Eu sînt!

— O, îmi cer scuze! Nu v-am recunoscut. Nu aveam nici o întîlnire fixată la ora asta şi mă întrebam cine ar putea fi... Intraţi... Scuzaţi-mă că v-am deschis chiar eu, dar servitoarea mea e plecată la cumpărături.

Cu siguranţă că nu exista nici o servitoare, dar nu avea importanţă.

Era aproape întuneric şi în casă nu fusese aprinsă nici o lampă. Un fotoliu se afla în faţa unei sobe englezeşti, unde se zărea flacăra unui foc de cărbuni.

Atmosfera era liniştită şi caldă, puţin cam apăsătoare. Doamna Lucile trecea de la un comutator la altul şi lămpile se aprindeau, toate acoperite de abajururi albastre sau roz.

— Aşezaţi-vă... Aveţi cumva veşti despre fratele dumneavoastră?

Maigret aproape că uitase povestea cu fratele, inventată de claun ca să-i înduioşeze pe Germain şi pe bătrîna lui prietenă. Se uită în jur mirat, căci, în locul calabalîcului de vechituri pe care şi-l imaginase, găsea un salonaş Louis XVI, care îi amintea de atîtea şi atîtea salonaşe asemănătoare de la Passy sau Auteuil.

Doar machiajul excesiv, stîngaci al bătrînei conferea încăperii ceva echivoc. Faţa ei, acoperită

de un strat de cremă şi de pudră, era albicioasă ca luna, rujul de pe buze avea culoarea sîngelui, iar genele erau lungi şi albăstrui ca de păpuşă.

— M-am gîndit la dumneavoastră şi la foştii mei colegi, *J and J*.

— În legătură cu ei aş vrea să vă pun o întrebare.

— Ştiţi... Sînt aproape sigură... Vă amintiţi că m-aţi întrebat care dintre cei doi era îndrăgostit... Acum, dacă mă gîndesc mai bine, cred că amîndoi erau.

Lui Maigret nu-i păsa de asta.

— Eu aş vrea să ştiu, doamnă... Staţi puţin... Aş vrea să-mi înţelegeţi ideea... Rar se întîmplă ca doi tineri de aceeaşi vîrstă, proveniţi aproape din acelaşi mediu, să aibă aceeaşi vitalitate.... aceeaşi tărie de caracter, dacă vreţi... Unul dintre ei e totdeauna înaintea celuilalt... Să spunem că totdeauna există un şef... Numai puţin.... În acest caz, celălalt poate să aibă diferite atitudini posibile, care depind de caracterul fiecăruia. Unii acceptă să fie dominaţi de prietenul lor, căutînd uneori această dominare... Alţii însă se revoltă la fiecare pas. Veţi vedea că întrebarea mea este destul de delicată. Nu vă grăbiţi să răspundeţi... Aţi trăit aproape un

an alături de ei... Care dintre ei v-a lăsat amintirea cea mai puternică?

— Violonistul, răspunse ea fără ezitare.

— Deci Joachim... Blondul cu părul lung și fața foarte slabă?

— Da... Totuși, nu era totdeauna un om agreabil.

— Ce vreți să spuneți?

— N-aș putea să vă zic exact... E o impresie... Uitați!... *J and J* era doar ultimul număr din program, nu?... Robson și cu mine eram vedetele... În astfel de cazuri, există o anumită ierarhie... Ca în cazul valizelor, de exemplu... Ei bine, violonistul nu s-ar fi oferit niciodată să-mi ducă valiza!

— Dar celălalt?

— Celălalt a făcut-o de cîteva ori... Era mai politicos, mai bine crescut.

— Joseph?

— Da... Cel cu clarinetul. Și totuși... Dumnezeule, ce greu e de explicat! Joachim nu avea o dispoziție constantă, asta-i. Într-o zi se arăta seducător, de o amabilitate încîntătoare, apoi, a doua zi, nu-ți mai adresa nici un cuvînt. Cred că era prea orgolios, că suferea din cauza situației sale. Joseph însă o accepta zîmbitor.

Uite că iar spun ceva neadevărat! Pentru că nu zîmbea prea des.

— Era un om trist?

— Nici asta! Făcea lucrurile corect, cum se cuvine, cum se pricepea mai bine, atîta tot. Dacă i-ai fi cerut să-i ajute pe maşinişti sau să stea în cuşca sufleorului, n-ar fi zis nu, pe cînd celălalt s-ar fi răţoit imediat. Asta vreau să spun. Totuşi, îl preferam pe Joachim, chiar atunci cînd te repezea.

— Vă mulţumesc.

— Nu serviţi o ceaşcă de ceai? Nu vreţi să încerc să vă ajut?

Pronunţase aceste cuvinte cu o pudoare ciudată, şi Maigret nu înţelese imediat.

— Aş putea încerca să văd.

Abia atunci îşi aminti că se afla în casa unei clarvăzătoare şi, din bunătate sufletească, pentru a nu o dezamăgi, fu cît pe ce să accepte o consultaţie...

Ba nu! Nu avea curajul să asiste la strîmbăturile ei, să-i audă din nou vocea stinsă şi întrebările pe care le punea defunctului Robson.

— Mă voi întoarce, doamnă... Nu vă supăraţi că astăzi n-am timp.

— Vă înţeleg.

— Ba nu...

Ei! Se încurca în propriile minciuni! Îi părea rău că lăsa o impresie proastă, dar nu avea ce face.

— Sper să vă găsiți fratele.

Ia uite! Jos, în fața imobilului, se afla un bărbat pe care nu-l remarcase la venire și care se uita acum la el cu mare atenție. Probabil era unul dintre detectivii lui Lewis. Oare mai era utilă prezența lui acolo?

Ceru să fie dus din nou pe Broadway. Devenise deja un port de plecare pentru Maigret, care reușea acum să se orienteze foarte bine. De ce intra fără să ezite la *Donkey Bar?*

Mai întîi, trebuia să telefoneze. Dar, fără un motiv foarte clar, voia mai ales să-l reîntîlnească pe jurnalistul cu voce stridentă și știa că la această oră îl va găsi beat.

— Bună ziua, domnule *Megret*.

Parson nu era singur. Era împreună cu trei-patru tipi pe care, după toate aparențele, îi făcea să rîdă de cîtva timp cu glumele lui.

— Beți un *scotch* cu noi? continuă el în franceză. E adevărat că în Franța nu vă place whisky-ul. Un coniac, domnule comisar din Poliția Judiciară ieșit la pensie?

Voia să fie comic. Se ştia sau se credea ţinta privirilor celor din bar, însă, în realitate, puţini se arătau interesaţi de el.

— Frumoasă ţară, Franţa, nu-i aşa?

Maigret ezită, îşi zise că va telefona mai tîrziu şi se aşeză la bar alături de Parson.

— O cunoaşteţi?

— Am trăit acolo doi ani.

— La Paris?

— Da, „veselul Paris"... Şi la Lille, la Marsilia, la Nisa... Coasta de Azur, nu?

Spunea toate acestea cu răutate, ca şi cum vorbele ar fi avut un sens cunoscut doar de el.

Dacă Dexter era un beţiv trist, Parson era în schimb tipul beţivului răutăcios, agresiv.

Se ştia slab şi urît, se ştia murdar, se ştia disprețuit sau detestat şi ura întreaga omenire, care, în momentul acela, lua forma şi chipul lui Maigret, care îl privea placid, cu ochi mari şi calmi, aşa cum te uiţi la o muscă agitată din cauza furtunii.

— Pun prinsoare că după ce vă veţi întoarce acolo, în frumoasa dumneavoastră Franţă, veţi spune tot răul posibil despre America şi despre americani... Aşa sînt toţi francezii... Şi veţi povesti că New York-ul e plin de gangsteri...

Ha! Ha!... Dar veţi uita să spuneţi că majoritatea au venit din Europa...

Şi izbucni într-un rîs plin de răutate, arătînd cu degetul spre pieptul lui Maigret.

— Şi veţi omite să adăugaţi că la Paris sînt tot atîţia gangsteri ca aici... Numai că ai voştri sînt gangsteri burghezi... Au nevastă şi copii... Şi, uneori, sînt decoraţi... Ha! Ha!... Încă un rînd, Bob!... Un brandy pentru domnul *Megret*, căruia nu-i place whisky-ul. Dar, vorba e, vă întoarceţi în Europa?

Se uita la însoţitorii săi cu un aer şiret, mîndru nevoie mare că îi trîntise comisarului drept în faţă această frază.

— Aud? Sînteţi sigur că vă mai întoarceţi? Să presupunem că gangsterii de-aici nu vor. Aud? Credeţi că bunul domn O'Brien sau onorabilul domn Lewis vor putea să facă ceva?

— N-ai fost la plecarea lui Jean Maura? întrebă comisarul cu un aer detaşat.

— Era şi aşa destulă lume, nu? În sănătatea dumneavoastră, domnule *Megret*... În sănătatea poliţiei pariziene.

Iar aceste ultime cuvinte i se părură atît de hazlii, încît se strîmbă pur şi simplu de rîs.

— În orice caz, dacă plecaţi cu vasul, promit să vin şi eu să vă iau un interviu... *Celebrul*

comisar Maigret declară strălucitului nostru colaborator Parson că este foarte mulţumit de contactele sale cu Poliţia Federală şi...

Doi dintre bărbaţii care făceau parte din grup plecară fără să spună o vorbă şi, lucru ciudat, Parson, care îi văzu plecînd, nu le spuse nimic şi nici nu se arătă mirat.

În acelaşi moment, Maigret regretă că nu avea pe nimeni la dispoziţia lui ca să-i urmărească.

— Încă un păhărel, domnule *Megret*... Trebuie să profităm cît ne aflăm aici şi să bem... Priviţi bine acest bar... Mii şi mii de oameni şi-au ros coatele de el, aşa cum facem şi noi acum... Unii au refuzat un ultim whisky, zicînd: „Mîine..." Iar a doua zi n-au mai fost aici ca să-l bea. Rezultatul: un *scotch* bun pierdut... Ha! Ha! Cînd eram în Franţa, aveam totdeauna o etichetă cu adresa hotelului meu prinsă cu un ac în interiorul pardesiului... În felul ăsta, oamenii ştiau unde să mă ducă... Dumneavoastră nu aveţi etichetă? E foarte practic, chiar şi pentru morgă, pentru că scurtează formalităţile... Unde plecaţi?... Refuzaţi ultimul *drink*?

Maigret se săturase, atîta tot. Plecă, după ce îl privi mai întîi în ochi pe jurnalistul cu gura mare.

— La revedere, zise el.

— Sau adio! replică celălalt.

În loc să telefoneze din cabina de la *Donkey Bar*, preferă să se întoarcă pe jos la hotel. La recepție îl aștepta o telegramă, dar nu o deschise înainte de a ajunge în cameră. Chiar și acolo, dintr-un fel de cochetărie, puse plicul pe masă și formă un număr de telefon.

— Alo?... Locotenentul Lewis?... Aici Maigret... Ați dat de urma unui certificat de căsătorie?... Da... Ce dată?... O clipă... Pe numele lui John Maura și Jessie Dewey?... Da... Cum?... Născută la New York.... Bine... Data?... Nu înțeleg bine...

În primul rînd, înțelegea mai puțin bine engleza la telefon decît într-o conversație obișnuită. Apoi, locotenentul Lewis îi explica lucruri destul de complicate.

— Bun... Ziceți că certificatul a fost luat la City Hall... Scuze... Ce înseamnă City Hall?... Primăria orașului New York?... Bun. Cu patru zile înaintea plecării lui Little John spre Europa... Și atunci?... Cum? Asta nu dovedește că erau căsătoriți?...

Nu pricepea cum vine asta.

— Da... Poți avea un certificat de căsătorie și să nu te folosești de el?... În acest caz, cum putem ști dacă sînt căsătoriți?... Cum?... Doar

Little John ar putea să ne spună asta?... Sau martorii, sau persoana care ar deține acum acest certificat?... Evident, la noi e mai ușor... Da... Cred că n-are importanță... Am spus: cred că nu are importanță... Dacă sînt sau nu căsătoriți... Cum?... Vă spun sincer că n-am nici o informație nouă... Pur și simplu, m-am plimbat... Mi-a spus politicos la revedere... A adăugat că regreta că nu mă întorc în Franța cu el... Presupun că acum, cînd aveți numele de familie al lui Jessie, veți putea... Oamenii dumneavoastră s-au apucat deja de treabă?... Nu vă aud bine... Nici o urmă a decesului ei?... Asta nu înseamnă nimic, nu?... Oamenii nu mor totdeauna în patul lor... Ba nu, domnule locotenent, nu mă contrazic... V-am spus azi-dimineață că dacă niște persoane nu sînt găsite nu înseamnă neapărat că au murit... N-am pretins niciodată că Jessie trăiește... O clipă... Vreți să așteptați la telefon? Tocmai am primit o telegramă din Franța ca răspuns la cererea mea de informații... N-am deschis-o. Ba nu! Voiam mai întîi să vă telefonez.

Puse jos receptorul, desfăcu plicul și citi telegrama care, în esență, spunea următoarele:

Joachim-Jean-Marie Maura: născut la Bayonne în... Fiul celui mai important negustor

de articole de fierărie din oraş. Şi-a pierdut de timpuriu mama. Studii liceale. Studii muzicale. Conservatorul de la Bordeaux. Premiul întîi la vioară la vîrsta de nouăsprezece ani. Plecat la Paris după cîteva săptămîni.

...Revine la Bayonne patru ani mai tîrziu, la moartea tatălui său, care nu avea alt moştenitor şi ale cărui afaceri erau destul de încurcate. Trebuie să se fi ales cu două-trei sute de mii de franci.

...Veri de-ai lui, care încă mai trăiesc la Bayonne şi în împrejurimi, pretind că a făcut avere în America, dar nu le-a răspuns niciodată la scrisori...

— Mai sînteţi la telefon, domnule locotenent? Scuzaţi-mă că vă irosesc timpul... În ceea ce-l priveşte pe Maura, nimic important de semnalat... Îmi daţi voie să continui?...

Joseph-Ernest Dominique Daumale, născut la Bayonne în... Fiul unui şef de oficiu poştal şi al unei învăţătoare. Mama sa a rămas văduvă cînd băiatul avea cincisprezece ani. Studii liceale, apoi Conservatorul din Bordeaux. Plecare la Paris, unde probabil că s-a întîlnit cu Maura. Şedere destul de lungă în America. Actualmente

dirijor în oraşe balneare. A petrecut ultimul sezon în La Bourboule, unde şi-a construit o vilă şi unde probabil că se află în acest moment. Căsătorit cu Anne-Marie Penette, din Sables-d'Olonne, cu care are trei copii...

— Alo... Sînteţi la telefon, domnule locotenent?... Vă anunţ că l-am găsit pe unul dintre morţii dumneavoastră... Da, ştiu că nu-s ai dumneavoastră... E vorba de Joseph. Da, clarinetistul. Ei bine, Joseph Daumale este în Franţa, căsătorit, tată de familie, proprietar al unei vile şi dirijor! Continuaţi ancheta?... Cum?... Ba nu, vă asigur că nu glumesc... Da, ştiu... Evident, e vorba şi de bătrînul Angelino. Chiar vreţi să...

Lewis începuse să vorbească cu atîta însufleţire, încît Maigret nu mai avea curajul să facă efortul necesar ca să-i înţeleagă engleza. Se mulţumea să mormăie cu indiferenţă:

— Da... Da... Cum doriţi... Bună seara, domnule locotenent... Ce-am să fac? Depinde de cît e ceasul acum în Franţa... Ce spuneţi? E miezul nopţii? E cam tîrziu. Dacă telefonez de-aici la unu dimineaţa, acolo va fi atunci şapte. Ora la care trebuie să se trezească oamenii cînd au o vilă în La Bourboule. În orice caz, e ora la care eşti aproape sigur că îi găseşti acasă. Pînă atunci,

mă voi duce, pur şi simplu, la cinematograf. Trebuie să ruleze o comedie undeva pe Broadway. Vă mărturisesc că nu-mi plac decît comediile. Bună seara, domnule locotenent. Salutări lui O'Brien.

Şi se duse să se spele pe mîini, să-şi răcorească faţa, să se spele pe dinţi. Puse picioarele, unul după altul, pe fotoliu, ca să-şi şteargă pantofii de praf cu o batistă murdară, acţiune în urma căreia ar fi trebuit, la el acasă, să suporte o adevărată scenă din partea doamnei Maigret.

După care coborî, bine dispus, cu pipa între dinţi, şi alese cu grijă un mic restaurant.

Aproape că se respecta de unul singur. Comandă felurile de mîncare preferate, un vin vechi de Bourgogne şi un rachiu trăsnet, ezită o clipă dacă să aleagă o ţigară de foi sau pipa, optă pentru pipă, iar după toate acestea se pomeni din nou înconjurat de puzderia de lumini de pe Broadway.

Noroc că nu-l ştia nimeni, căci prestigiul său probabil că ar fi scăzut în ochii americanilor. Adus puţin de spate, cu mîinile în buzunare, părea un burghez cumsecade care, niţel gură-cască, se opreşte să admire vitrinele, îşi acordă din cînd în cînd plăcerea de a urmări cu privirea

o femeie drăguță și ezită în fața afișelor cinematografelor.

Undeva rula un film cu Stan și Bran, iar Maigret, mulțumit, cumpără un bilet de la ghișeu și o urmă pe plasatoare în întunericul sălii.

După un sfert de oră, rîdea în hohote, din toată inima și atît de zgomotos, încît vecinii săi își făceau semn cu cotul.

Totuși, o mică decepție. Plasatoarea veni să-l roage să stingă pipa, pe care o puse cu regret în buzunar.

IX

Cînd ieşi de la cinematograf, pe la unsprezece şi jumătate, era calm, se mişca puţin cam greoi, dar nici pe departe rigid, şi fără nervozitate, ceea ce îi aminti de multe alte anchete cînd, la un moment dat, avusese aceeaşi impresie de forţă sigură de sine, simţind doar un mic nod în gît – în definitiv, din cauza tracului. Astfel că, preţ de cîteva clipe, aproape uită că se afla pe Broadway, şi nu pe Bulevardul Italienilor, şi se întrebă pe ce stradă să o ia ca să ajungă pe Quai des Orfèvres.

Începu cu un pahar de bere, băut la tejgheaua unui local, nu pentru că i-ar fi fost sete, ci dintr-un fel de superstiţie, pentru că totdeauna băuse bere în momentul începerii unui interogatoriu dificil, ba chiar şi în timpul interogatoriilor.

Îşi amintea de halbele de bere aduse de Joseph, chelnerul de la braseria *Dauphine*, în

biroul său de la Quai, pentru el, iar adesea şi pentru amărîtul care, palid la faţă, stătea pe scaunul din faţa lui şi aştepta întrebările, aproape sigur că va ieşi din birou cu cătuşele la mîini.

De ce se gîndea în seara aceea la cel mai lung, la cel mai greu dintre toate aceste interogatorii, devenit aproape clasic în analele Poliţiei Judiciare, cel al lui Mestorino, care durase nici mai mult, nici mai puţin decît douăzeci şi şase de ore?

La sfîrşit, biroul era plin de fum de pipă, atmosfera devenise irespirabilă, peste tot erau scrumiere, pahare goale, rămăşiţe de sandvişuri, iar cei doi bărbaţi îşi scoseseră cravata şi haina; feţele lor erau la fel de marcate de efort, astfel încît unei persoane neavizate i-ar fi fost greu să spună care dintre cei doi era asasinul.

Intră într-o cabină telefonică, puţin înainte de miezul nopţii, formă numărul de la *Saint Regis* şi ceru apartamentul lui Little John.

Recunoscu imediat vocea lui Mac Gill la capătul celălalt al firului.

— Alo... Aici, Maigret... Aş vrea să vorbesc cu domnul Maura.

Oare vocea lui avea un accent din care se putea înţelege că manevrele nu-şi mai aveau

rostul? Secretarul răspunse simplu, fără ocolişuri, cu o sinceritate evidentă, că Little John se afla la o serată, la *Waldorf*, şi că nu credea că se va întoarce mai devreme de două dimineaţa.

— Vreţi să-i telefonaţi sau, şi mai bine, să vă duceţi după el? răspunse Maigret.

— Nu sînt singur. Sînt cu o prietenă în apartament şi...

— Atunci, trimiteţi-o acasă şi faceţi ce v-am spus. Este neapărat necesar, înţelegeţi, este indispensabil, dacă preferaţi, să vă aflaţi împreună cu Little John în camera mea de la *Berwick* la unu fără zece cel tîrziu. Cel tîrziu, insist! Nu, întîlnirea nu poate fi fixată în altă parte. Dacă Little John ezită, spuneţi-i că vreau să asiste la o conversaţie cu cineva pe care l-a cunoscut pe vremuri. Nu, regret, acum nu pot să mai adaug nimic. *Unu fără zece.*

Ceruse legătura cu La Bourboule pentru ora unu şi mai avea destul timp pînă atunci. Cu pipa între dinţi, se îndreptă, cu acelaşi mers liniştit, spre *Donkey Bar*, unde era multă lume, dar, spre marea sa dezamăgire, nu-l zări şi pe Parson.

Bău totuşi încă un pahar de bere, şi atunci observă că exista un fel de salonaş retras, la

capătul celălalt al sălii. Se îndreptă spre el. Într-un colţ stăteau doi îndrăgostiţi. În celălalt, pe bancheta acoperită cu piele neagră, jurnalistul zăcea pe jumătate culcat, cu picioarele depărtate, privind în gol, cu un pahar răsturnat în faţă.

Îl recunoscu totuşi pe comisar, dar nu-şi dădu osteneala să se mişte.

— Mai eşti în stare să mă înţelegi, Parson? mormăi acesta, oprindu-se în faţa lui, cu un sentiment de milă amestecată cu dispreţ.

Celălalt bîigui, făcînd o mişcare vagă.

— *How do you do?*

— Azi după-amiază spuneai că ai vrea să-mi iei un interviu senzaţional. Adevărat? Ei bine, dacă ai curajul să mă urmezi, cred că vei avea material pentru cel mai frumos articol din cariera ta.

— Unde vreţi să mă duceţi?

Vorbea cu greutate, de parcă ar fi avut prune în gură. Totuşi, deşi era beat, simţeai că îşi păstrase un dram de luciditate. Ochii lui exprimau neîncredere, poate chiar teamă. Dar vanitatea era mai puternică decît teama.

— Gradul trei? întrebă el, strîmbîndu-şi gura dispreţuitor, făcînd aluzie la interogatoriile dure ale poliţiei americane.

— Nici măcar n-am te interoghez. Nu mai e necesar.

Parson încercă să se ridice şi căzu de două ori la loc pe banchetă pînă să reuşească.

— O clipă..., zise Maigret. În acest moment, ai vreun prieten în bar? Mă refer la cei la care te gîndeşti şi tu. Pentru tine întreb asta. Dacă sînt, poate că ar fi mai bine pentru tine să ies primul şi să te aştept în taxi, la o sută de metri de-aici, pe stînga.

Jurnalistul încerca să înţeleagă, dar nu reuşea; era dominat de dorinţa de a nu lăsa impresia că îl părăseşte curajul. Aruncă o privire în sală, cu umărul sprijinit de tocul uşii ca să nu cadă.

— Mergeţi... Vă urmez.

Şi Maigret nu încercă să afle care dintre consumatori făcea parte din bandă. Asta nu-l privea pe el. Era treaba locotenentului Lewis.

Afară, opri un taxi, îi ceru să aştepte lîngă trotuar la locul stabilit şi se aşeză în spate. După cinci minute, Parson, care nu se clătina prea tare, dar era obligat să privească fix în faţă ca să meargă drept, deschidea portiera taxiului.

— O plimbare la ţară? zise el, tot ironic.

Aluzie, de data aceasta, la mica plimbare cu maşina pe care unii ucigaşi o oferă victimei, ca să se debaraseze de ea într-un loc pustiu.

— La *Berwick*, îi spuse Maigret şoferului.

Era la doi paşi de-acolo. Comisarul îşi susţinu invitatul de braţ pînă la ascensor, iar ochii obosiţi ai jurnalistului exprimau şi acum un amestec de panică şi de vanitate.

— Locotenentul Lewis e şi el sus?

— Nu, nimeni de la poliţie.

Aprinse toate lămpile din cameră. Apoi, după ce-l aşeză pe Parson într-un colţ, ceru la telefon *room service*-ul şi comandă o sticlă de whisky, pahare, sifon şi patru sticle de bere.

Cînd să închidă, se răzgîndi şi zise:

— Aduceţi şi cîteva sandvişuri cu şuncă.

Nu pentru că îi era foame, ci pentru că aşa obişnuia să facă la Quai des Orfèvres şi pentru că devenise un fel de rit.

Parson stătea tolănit ca la *Donkey Bar* şi, din cînd în cînd, închidea ochii, adormea, trezindu-se apoi cu o tresărire la cel mai mic zgomot.

Douăsprezece şi jumătate. Unu fără un sfert. Sticlele, paharele şi tava cu sandvişurile fuseseră rînduite pe cămin.

— Pot să beau?

— Sigur că da. Nu te mişca. Te servesc eu.

În starea în care se afla, nu mai conta dacă era mai mult sau mai puţin beat. Maigret îi turnă whisky cu sifon, iar jurnalistul luă

paharul din mîna lui cu o mirare pe care nu reuşi să şi-o ascundă.

— Sînteţi un tip ciudat. La naiba dacă ghicesc ce vreţi să faceţi cu mine!

— Absolut nimic.

Sună telefonul. Little John şi Mac Gill aşteptau jos.

— Rugaţi-i pe domni să urce.

Şi se duse să-i întîmpine la uşă. Îi văzu apropiindu-se de la capătul culoarului. Little John era în costum, mai slab şi mai nervos ca niciodată, iar secretarul său purta un smoching şi avea pe buze un zîmbet abia schiţat.

— Intraţi, vă rog. Îmi cer scuze că v-am deranjat, dar cred că era indispensabil.

Mac Gill îl observă primul pe jurnalistul tolănit în fotoliu, şi comisarul îl văzu tresărind.

— Nu-i daţi atenţie lui Parson, zise el. Am ţinut să fie de faţă din anumite motive pe care le veţi înţelege puţin mai tîrziu. Luaţi loc, domnilor. Vă sfătuiesc să vă scoateţi pardesiele, căci va dura destul de mult.

— Pot să vă întreb, domnule comisar...

— Nu, domnule Maura. Nu încă.

Forţa calmă pe care o degaja era atît de impresionantă, încît cei doi nu protestară.

Maigret se aşezase în faţa mesei pe care pusese telefonul şi ceasul.

— Vă mai cer cîteva minute de răbdare. Evident, puteţi fuma. Îmi cer scuze că nu am ţigări de foi să vă ofer.

Maigret nu era deloc ironic şi, pe măsură ce se apropia ora, tracul punea stăpînire pe el, astfel că trăgea din pipă din ce în ce mai repede.

Camera, în ciuda lămpilor aprinse, era destul de întunecoasă, ca în toate hotelurile de categoria a treia. Din încăperea vecină, putea fi auzit un cuplu care se pregătea de culcare.

În sfîrşit, se auzi soneria telefonului.

— Alo... Da... Maigret... Alo, da, am cerut La Bourboule... Cum?... Aştept la telefon.

Se întoarse spre Maura, cu receptorul la ureche.

— Îmi pare rău că telefoanele voastre americane nu au două receptoare, cum au cele de la noi, pentru că aş fi vrut să puteţi auzi întreaga convorbire. Promit să vă repet textual frazele interesante. Alo! Da... Cum?... Nu răspunde?... Insistaţi, domnişoară. Poate că toată lumea de la vilă încă mai doarme!

Era emoţionat, fără motiv, auzind-o pe domnişoara de la telefoane din La Bourboule, care era şi ea foarte tulburată că cineva suna de la New York.

Acolo era şapte dimineaţa. Oare era soare? Maigret îşi amintea de oficiul poştal, aflat în faţa clădirii băilor, pe malul torentului.

— Alo! Cine e la telefon?... Alo, doamnă!... Îmi cer scuze că v-am trezit... Vă treziseţi deja?... Fiţi, vă rog, amabilă şi chemaţi-l la telefon pe soţul dumneavoastră!... Îmi pare rău, dar telefonez de la New York şi mi-e greu să sun peste o jumătate de oră... Treziţi-l... Da.

Evita, parcă din cochetărie, să se uite la cei trei bărbaţi adunaţi în camera lui ca să asiste la acest interogatoriu neobişnuit.

— Alo! Domnul Joseph Daumale?

Little John nu se putu abţine să nu-şi schimbe poziţia picioarelor, fără să dea totuşi alte semne de emoţie.

— Aici, Maigret... Da, Maigret de la Poliţia Judiciară, exact. Vreau însă să vă spun că am părăsit poliţia şi că vă telefonez în numele meu personal. Cum?... Staţi puţin. Spuneţi-mi mai întîi unde aveţi telefonul în casă. În birou? La primul etaj?... Încă o întrebare. Puteţi fi auzit de jos sau din dormitoare?... Exact. Închideţi uşa. Şi, dacă încă n-aţi făcut-o, îmbrăcaţi un halat de casă.

Ar fi putut să pună prinsoare că biroul dirijorului era în stil Renaissance, cu mobile vechi

şi bine lustruite, şi că pereţii erau împodobiţi cu fotografii reprezentînd diferitele orchestre dirijate de Joseph Daumale în micile cazinouri din Franţa.

— Alo! Staţi să-i mai spun ceva domnişoarei care e branşată pe linie şi ne ascultă... Aţi fi foarte amabilă dacă aţi scoate fişa, domnişoară, şi dacă aţi avea grijă să nu fim întrerupţi... Alo! Foarte bine... Sînteţi acolo, domnule Daumale?

Oare acum purta barbă, mustaţă? O mustaţă, aproape sigur. Probabil căruntă. Şi ochelari cu lentile groase. Avusese timp să-şi pună ochelarii cînd se dăduse jos din pat?

— Vă voi pune o întrebare care vi se va părea pe cît de ciudată, pe atît de indiscretă, şi vă cer să reflectaţi înainte de a răspunde. Ştiu că sînteţi un om sobru, conştient de responsabilităţile sale de tată de familie... Cum?... Sînteţi un om cinstit?

Se întoarse spre Little John şi repetă, fără ironie:

— Spune că e un om cinstit.

Şi continuă:

— Nu mă îndoiesc de asta, domnule Daumale. Fiind vorba de lucruri foarte grave, sînt convins că îmi veţi răspunde cu toată sinceritatea. Cînd aţi fost beat ultima dată?... Da, aţi auzit bine...

Am spus beat. Beat de-a binelea, înțelegeți? Destul de beat ca să vă pierdeți controlul.

Urmă un moment de tăcere. Iar Maigret și-l imagina pe Joseph cel de altădată, cel pe care și-l modelase în minte după amintirile depănate de prezicătoare. Probabil că acum era destul de gras. Poate că fusese și decorat! Oare soția lui nu trăgea cu urechea de pe palier?

— Ar trebui să vedeți dacă nu e cineva în spatele ușii... Ce spuneți?... Da, aștept.

Auzi pași, zgomotul ușii deschise și apoi închise.

— Așa! În iulie trecut? Cum? Nu vi s-a întîmplat mai mult de trei ori în viață? Vă felicit.

În cameră se auzi un zgomot, în zona căminului. Parson se ridicase și își turna whisky cu o mînă tremurătoare, lovind gîtul sticlei de pahar.

— Vă rog să-mi dați cîteva detalii! Așadar, în iulie, la La Bourboule. La cazino, da, bănuiam... Din întîmplare, evident... Stați puțin. Să vă ajut... Vă aflați, nu-i așa, în compania unui american? Un anume Parson... Nu vă amintiți numele? Are mai puțină importanță. Un băiat slab, nu prea îngrijit, cu părul cînepiu și dinții galbeni... Da... De altfel, se află aici, lîngă mine... Cum? Liniștiți-vă, vă rog. Pot să vă asigur că

nu veţi avea nici o neplăcere. Era la bar... Nu. Scuzaţi-mă dacă repet răspunsurile dumneavoastră, dar în jurul meu se află unele persoane interesate de ceea ce veţi spune... Nu, nu e vorba de poliţia americană. Nu vă fie teamă în ceea ce priveşte liniştea căsniciei şi situaţia dumneavoastră!

Maigret, a cărui voce devenise dispreţuitoare, îi aruncă o privire aproape complice lui Little John, care asculta, cu fruntea în mîini, în timp ce Mac Gill se juca nervos cu tabachera sa din aur.

— Nu ştiţi cum s-a întîmplat? Nu ştim niciodată cum se întîmplă astfel de lucruri. Da, bei un păhărel, două... Nu mai băuseraţi whisky de ani de zile? Evident. Şi vă făcea plăcere să vorbiţi despre New York... Alo!... Spuneţi-mi, la dumneavoastră e soare?

Era ridicol, dar încă de la începutul convorbirii vrusese să pună această întrebare. Parcă simţea nevoia să-şi vadă personajul în cadrul, în atmosfera lui.

— Da. Înţeleg. Primăvara vine mai repede în Franţa decît aici. Aţi vorbit mult despre New York şi despre vremurile dumneavoastră de început, nu-i aşa? *J and J*... N-are importanţă cum am aflat. Şi l-aţi întrebat dacă îl cunoaşte

pe un anume Little John... Eraţi foarte beat... Da, perfect, ştiu că el vă forţa să beţi. Beţivilor nu le place să bea singuri. I-aţi spus că Little John... Ba da, domnule Daumale... Vă rog... Cum? Nu vedeţi cum aş putea să vă forţez să răspundeţi? Să spunem, de exemplu, că mîine sau poimîine veţi primi vizita unui comisar de la Brigada Mobilă, cu o comisie rogatorie în toată regula... Puţin curaj, vă rog! Aţi făcut mult rău, fără să vreţi, e posibil. Dar aţi făcut totuşi rău!

Ridica tonul, furios, şi îi făcea semn lui Mac Gill să-i toarne bere într-un pahar.

— Să nu-mi spuneţi că nu vă amintiţi! Din nefericire, Parson şi-a amintit de tot ce i-aţi spus. Jessie... Cum?... Casa de pe Strada 169... Apropo de asta, trebuie să vă anunţ o veste proastă. Angelino a murit. A fost asasinat şi dumneavoastră, în definitiv, sînteţi vinovat de moartea lui. Vă rog să nu vă smiorcăiţi! Aşa, staţi jos, dacă vi s-au înmuiat picioarele. Am timp berechet. Serviciile telefonice sînt anunţate şi nu ne vor întrerupe. Despre cine va plăti convorbirea vom vorbi mai tîrziu. Fiţi liniştit, nu dumneavoastră... Cum? Aşa: povestiţi tot ce doriţi, vă ascult. Trebuie să ştiţi însă că am aflat multe lucruri şi că e inutil să minţiţi.

Sînteţi un biet om, domnule Daumale. Un om cinstit, ştiu, mi-aţi mai spus asta...

Trei bărbaţi stăteau tăcuţi într-o cameră de hotel prost luminată. Parson se trîntise iar în fotoliu şi zăcea acolo, cu ochii pe jumătate închişi, cu gura întredeschisă, în timp ce Little John îşi rezema fruntea într-o mînă albă şi fină, iar Mac Gill îşi turna un pahar de whisky. Petele albe ale celor două plastroane şi ale manşetelor, negrul costumului şi smochingului şi acea voce – singura – care răsuna în încăpere, cînd greoaie şi dispreţuitoare, cînd cu vibraţii de mînie...

— Vorbiţi... O iubeaţi, firește... Fără speranţă... Bineînţeles!... Vă spun că înţeleg şi, dacă vreţi neapărat, chiar vă cred... Cel mai bun prieten... V-aţi fi dat viaţa pentru el.

Cît dispreţ exprimau buzele lui rostind aceste cuvinte!

— Toţi oamenii slabi spun aşa, dar asta nu-i împiedică să se revolte. Ştiu. Ştiu. Nu v-aţi revoltat. Doar aţi profitat de ocazie, nu?... Nu, nu ea e de vină... Vă rog! O mai şi murdăriţi acum! Era o fetiţă, iar dumneavoastră, un bărbat. Da... La moartea tatălui lui Maura. Ştiu asta. Şi el a plecat... V-aţi întors amîndoi în casa de pe Strada 169. Foarte nefericită, bănuiesc... Că nu se va mai întoarce?... Cine i-a

spus asta?... Nici vorbă! Dumneavoastră i-aţi băgat asta în cap. E suficient să vezi fotografia dumneavoastră din perioada aceea. Am văzut-o, bineînţeles. N-o mai aveţi? O să vă trimit un exemplar. Sărăcie? N-a lăsat nici un ban? Cum ar fi putut să vă lase, cînd nici el nu avea mai mulţi? Sigur. Nu puteaţi face numărul de unul singur. Dar puteaţi să cîntaţi la clarinet în cafenele, în cinematografe şi, la nevoie, pe stradă. Aţi făcut-o? Vă felicit. Păcat că aţi mai făcut şi altceva. Iubirea, înţeleg foarte bine. Numai că ştiaţi că mai era o iubire, că mai erau două iubiri, cea a lui Jessie şi cea a prietenului dumneavoastră. Şi ce dacă? Scurtaţi, domnule Daumale! Acum faceţi literatură de doi bani! Aproape zece luni, ştiu... Nu era el de vină dacă tatăl său, despre care i se spusese că e aproape mort, se crampona de viaţă. Nici dacă a avut greutăţi apoi în aranjarea afacerilor. Şi, în tot acest timp, dumneavoastră i-aţi ţinut locul. Şi, cînd a venit copilul pe lume, v-a fost atît de frică, deoarece John anunţa că se va întoarce curînd, încît l-aţi dus la Casa de Copii. Ce juraţi?... Cum?... Vreţi să vă duceţi să vedeţi dacă nu e cumva cineva la uşă?... Vă rog. Şi profitaţi de ocazie ca să beţi un pahar de apă, fiindcă mi se pare că aveţi nevoie.

Maigret interoga pentru prima dată în viaţa lui un om aflat la o distanţă de cinci mii de kilometri, fără să-şi vadă interlocutorul.

Pe frunte îi apăruseră picături de sudoare. Golise deja două sticle de bere.

— Alo! Nu dumneata, ştiu! Nu-mi mai repeta că nu ai nici o vină. Îi luaseşi locul şi el s-a întors. Şi, în loc să-i mărturiseşti adevărul şi s-o păstrezi pe femeia pe care pretinzi că ai iubit-o, i-ai înapoiat-o în mod laş, în mod josnic. Ba da, Joseph. Ai fost un laş josnic. Un profitor necinstit lipsit de curaj. Şi n-ai îndrăznit să-i spui că se născuse un copil. Ce zici? Că n-ar fi crezut că acel copil era al lui? Stai puţin să repet ce-ai spus. „John n-ar fi crezut că era copilul lui..." Aşadar, ştiai că nu era al tău... Da? Altfel, nu l-ai fi dus la Casa de Copii? Şi îmi spui toate astea foarte liniştit?... Îţi interzic să închizi, auzi? Altfel, pînă diseară pun să fii arestat. Bun!... Poate că ai devenit un om cinstit sau ceva care seamănă pe dinafară cu un om cinstit, dar pe vremea aceea erai o mică secătură. Şi aţi continuat să trăiţi toţi trei pe acelaşi palier. John îşi relua locul pe care îl ocupaseşi în absenţa lui. Vorbeşte mai tare. Nu vreau să pierd nici un cuvînt... John nu mai era acelaşi? Ce vrei să spui? Era neliniştit, nervos, bănuitor?

Recunoaşte că avea şi de ce! Şi Jessie voia să-i mărturisească totul? Ar fi fost mai bine pentru ea, nu-i aşa? Sigur că nu, evident, nu puteai să prevezi. Ai împiedicat-o să vorbească. Iar John se întreba ce anume era dubios în jurul lui... Ce? Jessie plîngea din te miri ce? Îmi place expresia. Ai nişte expresii nemaipomenite. *Plîngea din te miri ce.* Şi el cum a aflat?

Little John făcu o mişcare ca şi cum ar fi vrut să vorbească, dar comisarul îi adresă un semn cu mîna ca să-i impună tăcerea.

— Lăsaţi-l să vorbească! Nu, nu cu dumneata vorbeam. Veţi afla puţin mai tîrziu... A găsit o factură de-a moaşei?... Adevărat, nu te poţi gîndi la toate... N-a crezut că era al lui? Pune-te în locul lui! Mai ales la Casa de Copii. Unde erai în timpul acestei scene?... Ba da, pentru că ai auzit totul. Da, în spatele uşii dintre cele două camere! Pentru că între cele două camere exista o uşă! Şi, de fapt... cît timp?... Trei săptămîni... Timp de aproape trei săptămîni după întoarcerea lui, ai dormit în acea cameră, alături de cea în care John şi Jessie, Jessie care fusese a ta timp de cîteva luni... Termină repede, te rog!... Sînt sigur că nu arăţi deloc bine în acest moment, domnule Daumale... Nu-mi pare rău că te interoghez prin telefon, căci cred că

mi-ar fi tare greu să nu-ţi trag un pumn în mutră. Taci! Răspunde doar la întrebări. Erai în spatele uşii. Da... Da... Da... Continuă...

Se uita fix la faţa de masă din faţa lui şi, acum, evita să repete cuvintele pe care le auzea. Avea maxilarele atît de încleştate, încît la un moment dat pipa i se rupse între dinţi.

— Şi apoi? Grăbeşte-te, ce naiba?... Cum?... Şi n-ai intervenit mai din vreme?... Da, în stare de orice!... Pune-te în locul lui. Mai bine nu, că n-ai să reuşeşti... Pe scară... Angelino care aducea un costum... A văzut totul... Da. Ba nu. Iar minţi... N-ai încercat să intri în cameră: ai încercat să fugi. Numai că, uşa fiind deschisă... Exact... Te-a văzut. Îmi închipui că era prea tîrziu! Te cred fără ezitare. Sînt convins că nu i-ai povestit asta lui Parson. Pentru că ai fi putut fi acuzat de complicitate, nu? Şi încă mai poţi fi!... Nu, nu există prescripţie, te înşeli... Văd prea bine cufărul de răchită. Şi restul... Mulţumesc. Nu e nevoie să ştiu mai mult. După cum ţi-am spus la început, Parson se află aici. Da, e beat, ca de obicei. Little John e şi el aici. Nu vrei să vorbeşti cu el? Nu pot să te forţez, evident. Nici cu Mac Gill, pe care l-ai expediat atît de frumos la Casa de Copii?... Perfect, e şi

el în camera mea. Asta-i tot. Cred că ţi-a ajuns la nas mirosul cafelei pregătite de doamna Daumale. Vei putea să închizi, să răsufli uşurat şi să cobori să-ţi iei liniştit micul dejun în sînul familiei. Pun prinsoare că ghicesc cum vei explica această convorbire telefonică. Un impresar american care a auzit de talentele dumitale de dirijor şi care... Adio, Joseph Daumale! Cu speranţa că n-am să te întîlnesc niciodată, secătură!

Apoi Maigret închise şi rămase un moment nemişcat, de parcă şi-ar fi epuizat întreaga energie.

Nimeni nu mişca în jurul lui. Se ridică greoi, luă de jos pipa ruptă şi o puse pe masă. Întîmplarea făcuse să fie chiar pipa cumpărată a doua zi după ce sosise la New York. Se duse să ia altă pipă din buzunarul pardesiului, o îndesă cu tutun, o aprinse şi îşi umplu un pahar mare, dar nu cu bere, care acum i se părea fără gust, ci cu whisky curat.

— Asta a fost! zise el, oftînd.

Little John nu se mişcase din loc. Maigret îi umplu un pahar şi îl aşeză aproape de el.

Abia după ce Maura bău şi îşi îndreptă cît de cît spatele, comisarul vorbi cu vocea lui normală, care acum parcă răsuna ciudat.

— Poate că am face bine să terminăm mai întîi cu dumnealui, zise el arătînd spre Parson, care își ștergea fruntea, tolănit în fotoliu.

Alt om slab, alt laș, dar din specia cea mai rea, din specia agresivă. De fapt, oare Maigret nu o considera preferabilă lașității prudente și burgheze a unuia ca Daumale?

Povestea lui era ușor de reconstituit. Cunoștea, de la *Donkey Bar* sau din altă parte, un anumit număr de gangsteri capabili să folosească informațiile aflate întîmplător în cursul călătoriei sale în Europa.

— Cît ai primit? îl întrebă domol Maigret.

— Ce vă interesează? Puteți să vă bucurați că am fost tras pe sfoară.

— Cîteva sute de dolari?

— Cel mult.

Atunci, comisarul scoase cecul din buzunar, cecul de două mii de dolari înmînat de Mac Gill din partea lui Little John. Luă un stilou de pe masă și îl completă cu numele lui Parson.

— Asta îți va fi de ajuns ca să dispari cît încă mai e timp. Aveam nevoie să fii aici pentru cazul în care Daumale ar fi refuzat să vorbească sau dacă m-aș fi înșelat. N-ar fi trebuit să-mi vorbești despre călătoria ta în Franța. Aș fi descoperit totuși, pînă la urmă, poate mult

mai tîrziu, pentru că ştiam că îl cunoşti pe Mac Gill şi că, pe de altă parte, îi frecventezi pe cei care l-au ucis pe Angelino. Vezi bine că nu-ţi cer nici măcar să-mi spui numele lor.

— Jos le cunoaşte la fel de bine ca şi mine.

— Adevărat. Dar asta nu mă priveşte. Încerc, nu ştiu de ce, poate din milă, să te feresc să ajungi în faţa tribunalului.

— M-aş împuşca mai înainte!

— De ce?

— Din cauza unei anumite persoane.

Poate că povestea asta semăna foarte mult cu un roman popular; şi totuşi, Maigret ar fi pus prinsoare că făcea aluzie la mama lui.

— Nu cred că ar fi prudent să ieşi din hotel astăzi. Prietenii tăi îşi imaginează mai mult ca sigur că ai spus totul, şi lucrul ăsta nu e văzut cu ochi buni în mediul vostru. Voi telefona să ţi se dea o cameră aproape de a mea.

— Nu mi-e frică.

— Aş prefera să nu ţi se întîmple nimic în noaptea asta.

Parson dădu din umeri şi bău o gură de whisky direct din sticlă.

— Nu vă faceţi griji pentru mine.

Luă cecul şi se îndreptă, clătinîndu-se, spre uşă.

— Salut, Jos! zise el, întorcînd capul.

Şi, cu o ultimă zvîcnire de ironie:

— *Bye bye, mister Megret.*

Presentiment? Comisarul vru să-l cheme înapoi, să-l forţeze să se culce la hotel, să-l închidă, la nevoie, într-o cameră. Dar renunţă. Nu se putu abţine totuşi să nu meargă pînă la fereastră şi să ridice perdeaua cu un gest care nu-i era familiar, un gest caracteristic lui Little John.

După cîteva minute, răsunară detunături înfundate, cu siguranţă o rafală de pistol-mitralieră.

— Nu cred că e nevoie să coborîm. Probabil că l-au lichidat!

X

Au mai rămas încă o oră în cameră. Încăperea se umplea treptat, ca biroul de pe Quai des Orfèvres, de fum de pipă şi de ţigară.

— Îmi cer scuze, începuse Little John, pentru felul în care eu şi fiul meu am încercat să vă îndepărtăm.

Era ostenit, dar se simţea la el o mare relaxare, o uşurare infinită, aproape fizică.

Era pentru prima oară cînd Maigret nu-l vedea încordat, închis în el, reţinîndu-şi cu o energie dureroasă dorinţa de a izbucni.

— De şase luni le ţin piept sau, mai curînd, cedez doar puţin cîte puţin. Sînt patru, dintre care doi sicilieni.

— Această parte a cazului nu mă priveşte, spuse Maigret.

— Ştiu. Ieri, cînd aţi venit la hotel, eram gata să vă spun totul, dar nu m-a lăsat Jos.

Pe faţa lui apăru o expresie severă, ochii îi deveniră mai inumani ca niciodată – dar acum

Maigret ştia ce durere însemna acea răceală teribilă.

— Vă închipuiţi, rosti el cu glas scăzut, ce înseamnă să ai un fiu pe a cărui mamă ai ucis-o şi încă o mai iubeşti?

Mac Gill se aşezase discret în fotoliul din colţ, cel în care stătuse Parson, cît mai departe de cei doi.

— N-am să vă vorbesc despre ce s-a petrecut demult. Nu caut scuze. Nu vreau. Înţelegeţi? Nu sînt Joseph Daumale. Pe el ar fi trebuit să-l ucid. Aş vrea totuşi să ştiţi.

— Ştiu.

— Că am iubit, că încă mai iubesc cum nu cred că un om a iubit vreodată. În faţa prăbuşirii totale... Nu, nu e cazul.

Şi Maigret repetă cu gravitate.

— Nu e cazul.

— Cred că am plătit mai scump decît m-ar fi obligat să plătesc justiţia făcută de oameni. Adineauri l-aţi împiedicat pe Daumale să meargă pînă la capăt. Cred, domnule comisar, că aveţi încredere în ceea ce vă spun...

Maigret încuviinţă lăsînd de două ori capul în jos.

— Voiam să dispar o dată cu ea. Apoi am luat hotărîrea să-mi recunosc fapta. El m-a

împiedicat, de teamă să nu fie implicat în povestea asta urîtă.

— Am înţeles.

— El a adus cufărul de răchită din camera lui. Spunea să-l aruncăm în fluviu. N-am putut. Există un lucru pe care ar fi fost imposibil să-l ghiciţi. Angelino venise, văzuse, ştia. Ar fi putut să mă denunţe. Joseph zicea să plecăm imediat. Ei bine, timp de două zile...

— Da. Aţi ţinut-o acolo.

— Şi Angelino n-a vorbit. Şi Joseph aproape că-şi pierdea minţile de furie. Iar eu eram în aşa hal încît îi suportam prezenţa, încît i-am dat şi ultimul ban ca să facă ce trebuia făcut. A cumpărat o camionetă de ocazie. Ne-am prefăcut că ne mutăm şi am încărcat tot ce aveam... Ne-am dus la ţară, la cincizeci de mile de-aici, şi eu, într-o pădure de lîngă rîu...

— Taci, tată, îl imploră vocea lui Mac Gill.

— Asta e tot. Am spus că am plătit, am plătit în toate felurile. Chiar şi prin îndoială. Şi asta a fost cel mai cumplit. Pentru că, luni de zile, am continuat să mă îndoiesc, să-mi spun că poate copilul nu era al meu, că poate Jessie mă minţise. L-am încredinţat unei femei de treabă pe care o cunoşteam, şi nu voiam să-l văd... Nici mai tîrziu nu-mi recunoşteam dreptul de

a-l vedea... N-ai dreptul să vezi fiul... Puteam oare să vă spun toate astea cînd Jean v-a adus la New York? Și el e fiul meu. Dar nu-i fiul lui Jessie. Vă mărturisesc, domnule comisar, și Jos știe bine asta, că după cîțiva ani am sperat să redevin un om ca toți ceilalți, nu un fel de automat. M-am căsătorit... Nu din dragoste... Așa cum iei o doctorie... Am avut un copil... Și n-am putut niciodată să trăiesc cu mama lui... Ea încă mai trăiește... Ea a cerut divorțul... E undeva în America de Sud, unde și-a refăcut viața. Știți că Jos a dispărut pe cînd avea vreo douăzeci de ani... Frecventa, la Montréal, un mediu destul de asemănător, păstrînd proporțiile, cu cel în care l-ați întîlnit pe Parson... Bătrîna Mac Gill a murit... Am pierdut urma lui Jos și nu bănuiam că trăia la cîteva sute de metri de mine, pe Broadway, printre oamenii pe care îi cunoașteți. Celălalt fiu al meu, Jean, mi-a mărturisit că v-a arătat scrisorile pe care i le trimiteam și că probabil ați fost surprins... Înțelegeți că mă gîndeam doar la celălalt, la fiul lui Jessie... Mă străduiam să-l iubesc pe Jean... O făceam cu un fel de furie... Voiam cu orice preț să-i dăruiesc o afecțiune pe care, în sufletul meu, o hărăzeam celuilalt... Și într-o zi, în urmă cu vreo șase luni, și-a făcut apariția acest copil.

Cu cîtă tandreţe pronunţase cuvîntul „copil"! Cîtă tandreţe în gestul cu care arătase spre Jos Mac Gill!

— Aflase adevărul de la Parson şi de la amicii săi. Îmi amintesc de primele lui cuvinte cînd ne-am aflat faţă în faţă: „Domnule, sînteţi tatăl meu..."

Mac Gill îl imploră:

— Taci, tată!

— Tac. Spun doar esenţialul. De atunci, trăim împreună, lucrăm împreună să salvăm ce se mai poate salva, şi astfel se explică mişcările de fonduri despre care v-a vorbit domnul d'Hoquélus... Simţeam că într-o bună zi se va produce o catastrofă inevitabilă. Duşmanii noştri, care fuseseră prietenii lui Jos, nu se jenau şi, cînd aţi sosit, unul dintre ei, Bill, a pus la cale tot circul ca să vă deruteze. Aţi crezut că Bill asculta de ordinele noastre, dar, de fapt, el ne dădea ordine nouă... Au încercat zadarnic să vă facă să plecaţi... L-au ucis pe Angelino din cauza dumneavoastră, pentru că simţeau că sînteţi pe drumul cel bun şi nu voiau să fie văduviţi de cea mai bună afacere a lor... Eu însemn trei milioane de dolari, domnule Maigret... În şase luni, le-am dat aproape

o jumătate de milion, dar ei vor toţi banii. Cum să explic toate astea poliţiei oficiale?

De ce se gîndi Maigret, exact în clipa aceea, la claunul cel trist? Dexter, mult mai curînd decît Maura, căpăta deodată aspect de simbol, el şi, în mod paradoxal, Parson, care fusese împuşcat în stradă în momentul cînd, în sfîrşit, cîştigase aproape cinstit două mii de dolari.

Pentru comisar, Ronald Dexter simboliza ghinionul şi toată nefericirea ce poate să apese pe umerii unui om. Dexter care, trădînd, cîştigase şi el o mică avere, cinci sute de dolari, şi venise să-i pună pe acea masă unde sticlele de bere şi paharele de whisky stăteau acum alături de sandvişurile de care nu se atingea nimeni.

— Aţi putea pleca în străinătate! sugeră Maigret, fără convingere.

— Nu, domnule comisar... Unul ca Joseph ar face aşa, eu nu... Am luptat singur timp de aproape treizeci de ani... Împotriva celui mai rău duşman al meu: eu însumi şi durerea mea... De o sută de ori am dorit ca totul să eşueze. Înţelegeţi?... Chiar am dorit în mod sincer să dau socoteală.

— La ce-ar folosi asta?

Şi Little John dădu un răspuns care exprima cu adevărat ce gîndea în adîncul său, acum cînd îşi lăsase nervii să se relaxeze:

— *La odihna mea...*

— Alo... Domnul locotenent Lewis?

Maigret, singur în camera sa, la cinci dimineaţa, îl sunase pe poliţist acasă.

— Aveţi noutăţi? îl întrebă celălalt. Azi-noapte a avut loc o crimă în apropierea hotelului unde staţi, în plină stradă, şi mă întreb dacă nu cumva...

— Parson?

— Aţi aflat?

— Ştiţi, asta are atît de puţină importanţă!

— Ce spuneţi?

— Că asta are puţină importanţă! Tot ar fi murit peste doi-trei ani de o ciroză la ficat, şi ar fi suferit mai mult.

— Nu înţeleg...

— Nu-i nimic... V-am sunat, domnule locotenent, pentru că, se pare, mîine dimineaţă pleacă un vas englezesc spre Europa şi am intenţia să mă îmbarc la bordul lui.

— Ştiţi că n-am găsit nici un act de deces cu numele acelei tinere persoane?

— Nici nu veţi găsi.

— Poftim?

— Nimic... În definitiv, a fost comisă doar o crimă – pardon, au fost două, cu cea de azi-noapte! Angelino şi Parson... În Franţa, le spunem drame din lumea interlopă.

— Care lume?

— A unora cărora nu le pasă de viaţa oamenilor.

— Nu înţeleg.

— N-are importanţă! Voiam să-mi iau rămas bun, domnule locotenent, pentru că mă întorc la casa mea din Meung-sur-Loire, unde voi fi totdeauna bucuros să vă primesc, dacă veţi vizita bătrîna noastră ţară.

— Renunţaţi?

— Da.

— Descurajat?

— Nu.

— N-aş vrea să vă ofensez.

— Nici vorbă.

— Dar vom pune mîna pe ei.

— Sînt sigur.

De altfel, era adevărat, deoarece trei zile mai tîrziu, pe vas, Maigret afla de la radio că patru gangsteri periculoşi, dintre care doi sicilieni, fuseseră arestaţi de poliţie pentru uciderea lui

Angelino şi a lui Parson şi că avocatul lor nega evidenţa.

În momentul plecării pachebotului, pe chei se aflau cîteva persoane care se prefăceau că nu se cunosc, dar priveau toate în direcţia lui Maigret.

Little John, în costum albastru şi pardesiu negru.

Mac Gill, fumînd nervos ţigări cu capăt de plută.

Un personaj lugubru, care încerca să se strecoare şi pe care stewarzii îl tratau cu un dispreţ suveran: Ronald Dexter.

Mai era acolo şi un roşcovan cu mutră de oaie, care stătuse la bord pînă în ultimul moment şi faţă de care poliţia se purtase cu multă consideraţie.

Era căpitanul O'Brien care, în faţa ultimului *drink* servit la barul navei, îl întreba:

— În concluzie, renunţi?

Expresia de pe faţa lui era cît se poate de nevinovată, iar Maigret se strădui să-l imite cît mai bine în timp ce îi răspundea:

— Chiar aşa, căpitane, renunţ.

— Tocmai acum cînd...

— Tocmai acum cînd ar putea fi făcuţi să vorbească nişte oameni care n-au nimic interesant de spus, dar cînd în valea Loarei a sosit

timpul răsădirii pepenilor... După cum vezi, am devenit grădinar.

— Mulțumit?

— Nu.

— Dezamăgit?

— Nici.

— Eșec?

— Habar n-am.

În acel moment, asta depindea numai de sicilieni. După arestare, aveau să vorbească sau nu ca să se apere.

Au considerat însă că era mai prudent, și poate mai profitabil, să nu vorbească.

Iar doamna Maigret îl întrebă zece zile mai tîrziu:

— De fapt, ce te-ai dus să faci în America?

— Absolut nimic.

— Nu ți-ai adus nici măcar o pipă, cum ți-am scris...

Atunci, reacționă ca Joseph și răspunse în mod laș:

— Știi, acolo sînt mult prea scumpe... Și nu-s nici solide...

— Ai fi putut totuși să te gîndești la mine, să-mi aduci o amintire, ceva...

Drept pentru care, își permise să-i trimită o telegramă lui Little John:

Rog trimite tonomat.

Şi cu atîta s-a ales Maigret – plus două-trei monede de bronz şi cîţiva *nickels* – din călătoria lui la New York.

Sainte-Marguerite-du-Lac-Masson
(Québec), Canada
7 martie 1946

www.polirom.ro

Redactor : Giuliano Sfichi
Coperta : Angela Rotaru-Serbenco
Foto copertă : Florin Pînzariu
Tehnoredactor : Ioana Mariniuc

Bun de tipar: decembrie 2004. Apărut: 2005
Editura Polirom, B-dul Carol I nr. 4 • P.O. Box 266
700506, Iaşi, Tel. & Fax (0232) 21.41.00; (0232) 21.41.11;
(0232)21.74.40 (difuzare); E-mail: office@polirom.ro
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33,
O.P. 37 • P.O. Box 1-728, 030174
Tel.: (021) 313.89.78; E-mail: polirom@dnt.ro

Tiparul executat la S.C. LUMINA TIPO s.r.l.
str. Luigi Galvani nr. 20 bis, sect. 2, Bucureşti
Tel./Fax: (021)211.32.60, (021)212.29.27, E-mail: lumina-lex@fx.ro

Valoarea timbrului literar este de 2% din preţul de vînzare şi se adaugă acestuia. Sumele se virează la Uniunea Scriitorilor din România, cont nr. 2511.1-171.1/ROL

Bronx, un cartier unde taxiurile nu se mai aventurează după o anumită oră. O clădire veche, mirosind a sărăcie, cu cămăruțe în care se înghesuie familii întregi de imigranți. Cum a ajuns Maigret să caute aici urme din trecutul milionarului John Maura, care ocupă singur un apartament de lux la *Saint Regis*?

Comisarul e pentru prima dată la New York, unde investighează o afacere cu iz de șantaj. Iar acum trebuie să se lupte cu atitudinea ciudată a poliției americane, cu reticențele bătrânului Maura și cu capcanele unei metropole necunoscute. Căci gangsterii newyorkezi nu prea par să semene cu cei din filme...

În aceeași serie:

Maigret și mortul
Nebunul din Bergerac
Dansatoarea de la Gai-Moulin
Asta-i Félicie!

EDITURA POLIROM
ISBN 973-681-743-1
www.polirom.ro

virtual project